

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése október 1-én lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az a négy golyó...

Budapest, október 5.

... Tehát így fest a kedélyes Bécs. Bemennek a parlamentbe a gyermekek, az asszonyok s előbb jól kikáromkodják magukat, azután a képviselők ököre mennek, az asszonyok szembeköpik, aki csak utjukba áll, a gyermekek sivalkodnak, bögnék s van dolga a rendőrségnek. Ez azonban csak introdukció, mielőtt a függöny felgördülne. Mert később a játék még sokkal ezifirábban folytatódik. Az ülés alatt ugyanis felelősségre vonják a kormányt, hogy mért büntette olyan drákói szigorúsággal azokat a szegény elkeseredett embereket, akik a drágaság ellen tiltakozva, talán tulzásokra is ragadtatták magukat. S mikor a szócziálisták parlamenti vezére éppen azt deklamálja, hogy ez a nép némán viselte keresztjét, akkor a karzatról egy munkás rálött a miniszteri padra, egyszer, kétszer, háromszor, négyszer s ta-

lán lövöldözne még most is, ha a teremörök le nem fogják. Így fest, vagy legalább így festett ma a kedélyes Bécs.

Mi pedig elgondolkozunk az osztrák és a magyar hátaik teherviselő képességén. Az osztrák hát a közös terhekből aránylag jóval kevesebbet kap, mint a magyar hát. Pogányul nagylelkű magyar politikusok az adózó szegények rovására belenyugodtak, hogy a közös költségek-ből kevesebbet kelljen viselnie a gyöngéd osztrák hátnak, melyet Königraetzig már annyiszor poroltak ki, mint az edzett magyar hátnak, melyből századokon keresztül hasított szíjjat török, tatár és német. A közös terhekből tehát kevesebb nyomja az osztrák hátat. De a vám- és kereskedelmi szövetség állandóan gondoskodik arról is, hogy az osztrák hát ezt a kisebb terhet is könnyebben viselhesse, mert a magyar tartozik megvásárolni az ő kedvezményezett iparcikkeit, az osztrák pedig ráadásul megkapja a jobbik buzánkat és a jobbik marhánkat. Tehát az osztrák hát a kisebb teher viselésének további enyhítésére még előnyöket is kap. S ámbátor ilyenformán az osztrák hát a magyar háttal szemben máris eléggé favorizálva van: mégis az osztrák nyög és panaszkodik többet, mint a magyar. S ámbátor azonfelül az osztrák nyögést mindig meghallják, holott a magyar rekedtre

ordítja magát, mégse akarják meghallgatni: íme, az osztrák verekedik, köpköd és revolverhez nyul, ellenben a magyar ma is nyugodtan türi, hogy akár fát vágjanak a hátán.

Bécsben, igaz, kivonultak az utcára a drágaság ellen fellázadó szegények s nem riadtak vissza az erőszaktól sem. De nem is lázongtak és erőszakoskodtak hiába. Kierőszakolták magukat, hogy húst és olcsóbb húst kaphassanak. Ellenben Magyarországon, amikor kivonultak a százazrek, hogy tüntessenek az általános drágaság ellen, tartózkodtak minden erőszakosságtól, de nem is értek el semmit. A miniszterelnök azt jegyezte meg a százazrek gyomrának korgására, hogy nem muszáj mindenkinek húst enni. Mégis Bécsben nyult az elkeseredés a revolverhez, Budapest nyugodtan korgatta tovább a gyomrát. Ausztriában elvettek a csehektől egy iskolát s erre felvonultak a gyerekek bögni, az asszonyok köpni, a férfiak verekedni. Pedig tőlük csak elvettek egy iskolát. Nálunk a gyerekek nem is kaptak még iskolát s mikor ezért felvonultak a parlamentbe, csöndesen türték, hogy még csak ne is engedjék a miniszter elé. Mindig az osztrák van kedvezőbb helyzetben s mégis mindig az osztrák lép hamarabb az erőszakosság terére. A magyar hátán fát vágna, szá-

A dudások.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnemelés tilos.)

A szerbekről, oláhokról, tótokról tartják, hogy a duda a legkedvesebb muzsikájuk. A tótokról, oláhokról most nem beszélek. A szerbekre csakugyan ma is igazság, hogy duda nélkül a lakodalom sem igazi lakodalom. Még a Vojnicok, Dúngyerszkyek is megkivánják olykor-olykor a dudaszót. Ezek a legigazibb, legsikerültebb bácskai mulatságok. Az angolszászú köntös lehámlik az urakról. Egészemű bunyevác, füstös orthodox szerb lelkők szerint járják a boldogját.

— Hujju, juh! belezördülnek a mélabus zöngésü tamburák is. Hujju, ju! Ti édes Daniczák, Mariczák! Ilyenkor szép az élet. Ümmög-zümmög a kórus. Zsibolyog a duda. Ez a tánc.

Régebben a magyaroknak is kedves zenésük volt a duda. Jó Apaffy Mihály fejedelem idejében a főúri mulatságokon is ott szerepelt a duda. Mártogatós, döbörgetős hajdutáncot jártak a duda ingerletes hangjainál.

A duda a régi Szegeden még a templomban is szóhoz jutott. A karácsonyészakái éjjeli misénél, az egyházi szertartás után, a boszorkányok órájában, dudaszóval vonultak fel a felsőtanyai pásztorok a minorita atyák templomába. Bizsergős dudaszó mellett énekeltek pásztor-nótájukat „Jézuska köszöntésére.” Ha kövér volt az ajándékbárány és kecske, a minorita-páterek fráter szakácsa

is a pásztorok közé elegyedett és a kegyes öregasszonyokkal, a dudaszó bizsergetős hangjainál, ugy járták a juhász-táncot az oltár előtt, a Jézuska jászolánál.

A magyarság közül legtöbbször a juhászok ragaszkodtak a dudához. A Hajduságról, Kunságról kikopott már a duda régen, de az öregebb pásztorok még ma is el-eldalolgták a debreczeni nagyvásárban, midőn a laezikonyhán áldomásoznak:

A juhásznak jól megy dolga,
Egy halomról más halomra
Teregeti nyáját, fújja bördudáját,
Vigan várja a babáját.

Pogányhangszer a duda. Nem hiában többnyire kecskebőrből készítik, érzékesiklandozó hangok sikolytoznak a kebeléből. Hiszen a kecske különben is a néphit babonáshírű, titokzatos állatjai között szerepel. A fekete macskák, fekete kakasok, fekete kutyák, fekete ártányok ördögös állatseregletében híres neve van a fekete kecskének is. A boszorkányok hada többször kecskén lovagol kárhözatos éjjeli mulatozásaira. Az ördög pofáját és a kecske fejét is hasonlatosnak mesélik. Azért van abban valami, hogy a dudaszóval mulatozó ember mintha csak az ördög tükrében nézdegélné magát. A kecskebördudából sziszegő ördögöskék öltögetik ki szörös nyelvüket és vihognak a mámoros embert. Ezerféle rémlétes, mégis kacagató torzképtől vigyorog az ördögökör. Dudaszóval szinte halálra lehetne esiklandozni az embert. Meztelenül ledér visongások ellágyító muzsikával váltakoznak vakmerőn, szilajul.

A dudaszó ördögös varázsa a mi nagy magyar írónkat, Mikszáth Kálmánt is magával ragadta. És ha majd egyszer fekete kecske hátán az árnyékvilágba lovagol az utolsó dudás, hírók, nevek mindig fennmarad. Mikszáth Kálmán írásaiban élni fognak a dudás Lopusnyákék. Hiszen ennek a bölselemjű, képzelő erejében mégis bájosan gyermeki nagy írónak az írásai többször piros süveges, fekete inges élféli dudás igazó muzsikájára emlékeztetnek. Aranyporos napfényen fekete pillangót libbent a fehér rózsára. Váratlanul odavetett egy szavával meghorongtat, majd pogányos gyönyörűségekre csiklandoz minket.

Istenem, mennyi jövő-menő érdekes alakja volt egy-egy régi magyar portának. A kamra, a pineze áldásaiból bizony sokfelé jutott. Kinek marokkal, kinek vékával, kinek zsákkal mérték a kenyérnek valót, üres kézzel nem távozott senki a bálványfaoszlopos kapun kívülre. Egy pusztult világ ősalakjai között az öreg dudás is bebenézett időnként hozzánk. Bálintnak hívták, de Fűrű volt a csuf neve. Olyan öreg volt már, hogy minden nap egy nótát felejtett a vén dudás. Egyes uriházai voltak néki, onnét élt az öreg. Történetet beszélt minden kaláriszemről, melyekkel a dudája nyaka, feje dusan ki volt rakva. Sorra elnevezte, hogy melyik gyöngyszemet melyik asszonytól vagy kisasszonytól kapta. Halottak voltak már azok mindnyájan; de a vén dudás nem hagyta felejtani emlékeit. Porladó szépségek, régi táncok, régi nóták tört emlékeivel tele volt a fogatlan vén szája, a nyekergős öreg dudája. Valahol a temetőszél felé lakott Bálint

jára kosarat raknak, ellenzékét nagy applommbal készüinek letörni s akkor nem a magyar lázong, hanem a cseh köpköd s a dalmata munkás nyul a Browninghoz. Ilyen érzékeny az osztrák háta s ilyen viharedzett a magyaroké.

Az következik ebből, hogy mi irygeljük az osztrákokat a mai revolverlövésekben megnyilatkozó türelmetlenségért? Nem. A revolver bizonyára nem argumentum s még csak nem is pont, mely egy erőszakos mondatot befejez. A hatalomnak van még mondanivalója a revolverlövések után s ugy helyes, hogy legyen mondanivalója. De valami mégis következik a revolverlövésekből is. Az következik belőle, hogy ne akarja a hatalom a megnyomorítottak kezébe erőszakolni a revolvért. Mert nem az a bűnös csak, aki a revolvért használja, hanem az is, aki a revolvért a másként magán segíteni nem tudónak kezébe erőszakolja. A hatalom nagyon érzékeny a nép erőszakával szemben; ergo, legyen a hatalom is tekintettel arra, hogy még a nép érzéketlenségének is van határa. Ne akarjon a hatalom pusztá erőszakkal uralkodni a népen. Wilde Oszkárnak van egy nagyon elmés válasza arra, hogy mi az érzékeny ember? Azt mondja: „érzékeny ember az, akinek a lába tele van tyukszemekkel s mégis a mások tyukszemeit tapossa.“ S azok a kormányok, melyek folyton erőszakon törnek a fejüket, ne esodálkozzanak, ha az erőszak gondolata másokat is megkísért.

Az osztrák hát kisebb teher alatt is fellázadt, mint a magyar hát. Az osztrák kéz revolverhez nyult, mikor a magyar kéz még csak ököbe szorul. Az osztrák száj köpköd, mikor a magyar még csak panaszkodik. De az a magyar kormány, mely éppen most gondol ismét erőszakra, ne hagyja okulás nélkül elmúlni a mai bécsi eseményeket. Még a magyar türelemnek is lehet határa s ne

és már csupán azért haragudott, akkor méltatlankodott, hamidőn ráfogták, hogy az a híres dudája — kutyabőről van...

Istenem, menyí jövő-menő érdekes alakja is volt egy-egy régi magyar portának. Nem távozott onnét senki sem üres kézzel a bálványfaoszlopos kapun kívülre.

Egy igazi nagy dudást, telivér magyar dudást később Szegeden ösmertem meg. A vizimolnárak rendjébe tartozott Csonka-Bukocza-Tanács Ignác. Mint vizimolnár, mint dudás is emlékeztetőül maradt vissza a régi világból. A malomja a szegedi Alsó-Tiszán, valahol a Boszorkány-sziget tájékán garatolt. Nem lángelő lisztet öröltek már azon, paprikaőrő-malomnak alakították át; mert a legnemesebb, legzamatosabb paprikát Szegeden az alsóvárosi magyarok tenyésztik.

Ünnepi délután volt, Pálffy-utcai csinos tornácos házában éppen otthon találtam a vizi-molnár dudást. Piros paprika-füzérek virultak az utcára a padláslyukból. Éppen borotválkozott a dudásmeister. Tükör nélkül, a fehér szobasároknak fordulva borotválkozott Ignác. Várni kellett az ösmerkedéssel, ameddig az éles késsel simára kaparta orcáját, a géga-tájékát Ignác. A parolázásra, az ösmerkedésre csak azután következett a sor. A hetyke Ábrahám Jani czimborám, akinek sallangos lovait és remekes magyar szegedi kocsiját festeni lehetett volna, ekkor tért át a hívogatásra:

— Itt a szomszédban, közel az utcasarokon van egy csárda, finom piros bort mérnek ott; hát ne ülünk itt száraz teával. Lóduljon át kelmed is.

akarja azt a magyar kormány mindenképpen kipróbálni. Bizony okosabb lesz békésebb vizekre evezni.

Khuen zsákutczában.

— Teljes zavar a kibontakozás körül. —

Hírek a politikai küzdőtérről.

Budapest, október 5.

Házfelosztás, kompromisszum, házszabályrevízió, erőszakos házszabálymagyarozat vígan röpködnek a levegőben és a kormány félhivatalosai valóságos csatát vívnak azon, hogy tulajdonképpen mi lesz, a miniszterelnök pedig szó nélkül itthagya a politikai küzdőteret és elutazik üdülni azzal a boldogító tudattal, hogy ő se tudja, hogy mi lesz.

Ez a helyzetkép a legtökéletesebb bizonyítéka, hogy a kormány szekere végképp elakadt és a munkapárton teljes a zavar a politika jövő eshetőségeire nézve.

Mikor már azok a félhivatalos organumok is, amelyeknek köteleességük egyértelműleg megvilágítani a kormány terveit és intenczióit, kétértelműségeket és homlokegyenest ellenkező megoldási terveket kolportálnak, mint a kormány elhatározásait, akkor a kormányra nézve már itt a vég kezdete: a válság.

Khuen zsákutczába jutott, ez ma már kétségtelen. Legutóbb bejelentett terve: az erőszakos házszabálymódosítás kudarcot vallott, mert ezért a tervért fel kellett volna áldoznia Berzeviczyt és a munkapárt egységét. A kompromisszum-terveket Khuen már hónapokkal ezelőtt elutasította magától, erre a tételre tehát inkonzekvenzia nélkül nem léphet. A házfelosztást — amely a végső fegyver, — nem engedi meg a munkapárt!... Mit csináljon tehát a miniszterelnök? Honnan vegyen újabb támpontot a kibontakozásra, ha ezek közül egyiket sem szabad felhasználnia?

És itt jelenik meg azután szinte önmagától a kibontakozás, mely elsősorban a Khuen-kormány lemondásából és azután a véderőja-

— Még pedig a dudával együtt — mondtam.

Ügön, ott leszek — felelte Ignác — még pedig a kecskefejű dudával együtt. Ignácnak ugyanis két dudája volt. Az egyiknek a koronafájára kecskefej volt kifaragva, a másik kisasszonyfejű volt, ez a kisasszonyfejű jóval gyöngébb — véleményezte Ignác — de cifrább, mint a kisasszonyok... A kecskefejű az igazibb dudu.

— Mek, mekk! — Ignác hamiskásan nyekkentett a kecskefejű dudáján. A kidülledt üveg szemü, szakállas, kunkorgós szarvu fejecske szinte öklelt, vigyorgott is, mint a sánta ördög.

— Honnét sikerítette ezt a csudát? — tudakoltam.

— Magam szoktam ilyesmit faragni — dudás Csonka-Bukocza-Tanács kidütötte mellét. Széles melle, bivaly nyaka volt a komának. Eleven szürke szemei éppen olyan hamiskásan, vidoran villogtak, mint a sánta ördög szemei. Csúpn a bajusz sodrintása nem sikeredett a kövér, kerek arcu embernek. Az a bajusz bizony száporább is lehetett volna; ámde olyan ritka növényű szücsgyöngyös „majd lesz“ bajusz volt az. Midőn pedig beszédét folytatta, az önérettől csak úgy dagadt az arca — olyan dudafejeket farigcsálok én, messziről eljárnak hozzám a szerbdudások kecskefejekért.

— És a nótákkal hogy vagyunk?

— Ami az újabb inezí-finezí nótácskákat illeti, hát én bizony nem igen tudom azokat. Azonban a régieket illetőleg böcsülettel szolgálak az uraknak.

A csárdában emberül beváltotta szavát Csonka-Bukocza-Tanács Ignác. Pillanatig

vaslatok visszavonásából áll. És ennek kell következnie.

Ha Khuen esetleg azt is gondolná, hogy a véderőreform visszavonásával és bizonyos — a kilenczes bizottság programján alapuló — módosításával kompromisszumra léphet az ellenzékkel, ez a körülmény mit sem változtat a kormány helyzetén, mert a véderőjavaslatok visszavonása az ellenzéki álláspont teljes diadalát jelenti, amelynek egyenes következménye az, hogy a Khuen-kormány vonuljon vissza. Mert csakis ez az egyetlen módja a zsákutczából való kijutásnak.

Hiába utazott le ma Khuenhez Hazai honvédelmi miniszter is, hogy a véderőjavaslatokon esetleg eszközözendő módosításokról vele tárgyaljon, ez már nem változtat a kormány helyzetén, amely már meg van pecsételve.

Mai híreink a következők:

Khuen-Héderváry és Hazai Lovranában.

Gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök Lovranában üdülni. Ha az idő kedvező lesz, a miniszterelnök holnap sétahajózást tesz a Kvarnerón a tengerészeti hatóság Előre gőzcsónán.

Hazai Samu honvédelmi miniszter ma reggel 9 órakor Fiuméba érkezett. A miniszter délelőtt Lovranába ment át hajóval néhány napi üdülésre.

Uj választásokat jósolnak.

Egy fővárosi napilap, mely a kormányhoz közel áll, mai számában hosszabb cikket közöl egy várható fordulatról, mely a házszabályrevíziós és erőszakos terveket ismét háttérbe szoritáná és helyettük kompromisszum, vagy új választások útján keresné a kibontakozást a parlamenti válságból.

Tegnapi lapszámunkban mi is rámutatunk arra, hogy a munkapárton hékesebb áramlatok kerültek felszínre és a munkapárt józanul gondolkozó tagjai, köztük Khuen miniszterelnök is, belátták, hogy minden erőszakos kísérlet elnökválságot idézne elő, amelynek felidézése pedig nemcsak a munkapárt egységét zavarná meg, hanem teljesen egyégesévé kovácsolná a túmadó ellenzéki csatársort. Így hát Khuen elutazása előtt jónak látta a már bejelentett erőszakot újra visszavonni, mert kétségtelen, hogy az egységes ellenzék a min-

sem herregett az ő dudája, mint a beteg birka tüdője. Élesen, kedvesen, ingerletesen süvöltöttek, sikolyoztak belőle a boszorkányos hangok.

— Hujj, juhh! — Ábrahám Jani, a fekete Pillich Imre már kurjantott is, sőt dobantott is a lábával, midőn egy zötyögős, talpbizsereggetős „superes“-nótát kezdett fújni Csonka-Bukocza-Tanács Ignác. Azután busongósa fordította a nótázást. A nagyon régi paraszti nótát mutatta be:

Magasan száll darumadár,
Nagyokat is kurjant...

— Üljön le hát már kend — mert felállva nyomkodta a kecskefejű dudáját.

— Kérem, most szolgálatban vagyok, ilyenkor nem lehet — felelte vagy tiszteségtudással a dudás.

— Hát ránczosszaru hügyatyája van-e még kendnek?

Hamiskásat nyekkent a dudu — restelkedve felelte az ember:

— Kimönt már az a divatból...

— Hujj, juhh! — némely éjszakákon pogányos szilaj nótahangokat sodor a holdfénypalástos szél végig a szegedi Alsó-Tiszán. Az utolsó vizimalom utolsó molnára dudálgat ilyenkor a malombáz ajtóból fel nem jegyzett, mindinkább felejtett különböző régi, nyers magyar nótákat. Megelevenedik a boszorkány-sziget porondja. Régi félelmes szegedi boszorkány-mesterek, vérpíros száju fiatal boszorkányok, kiknek csak por testét hamvasztotta el a máglyatüz — megfiatalodva, kéjre ébredve járják az igézetes boszorkánytáncot a távoli dudászó esiklandós hangjainál.

kapárt megosztott erejével szemben oly elhatározó győzelmet vivna ki magának, mely nemcsak *Khuen*, de az egész munkapárti rendszer bukását is jelentené.

Igy léptek előtérbe azután tegnap a kompromisszumos hírek, amelyek azonban mind kormánypárti forrásból keltek szárnyra, adreesszálva azonban az ellenzék címére voltak. A kormány tehát — visszavonulva az erőszak teréről — kíváncsi arra, hogy miként vélekedne az ellenzék egy kompromisszumos megoldásról. És különösen kíváncsi arra, hogy milyen kap-e az ellenzék a kompromisszumos csalétket, vagy pedig közönyös marad azzal szemben?

Megállapíthatjuk, hogy az ellenzéki pártokat a kompromisszumos tervek teljesen hidegen hagyják. Az ellenzéki pártok a jelenlegi véderőjavaslatok visszavonását és a katonai léren nemzeti szempontok érvényesülését kívánják, ezek nélkül nincs béke és nincs kompromisszum.

Hiába igéri be azutánra, ha a kormány kompromisszumos tervei nem sikerülnek, az új választásokat, ez sem teszi kapósabbá a kompromisszumterveket. Az ellenzék az új választásoktól épp oly kevésbé fél, mint az erőszaktól.

Jól tudja az ellenzék, hogy a kormány tényleg puhatóldozott a főispánoknál az esetleges új választások kilátásai felől, de tudja az ellenzék azt is, hogy a legtöbb főispán olyan jelentést küldött, amely nem ajánlja a választások elrendelését.

Igy tehát új választásokra rövidesen aligha kerül a sor.

Kompromisszumtervek fenyegetéssel.

Míg a kormány budapesti felhivatalosa a választások beígéréseivel akarja tetszetősebbé tenni a kompromisszumterveket, addig a kormány terveit többnyire jól ismerő bécsi „*Neue Freie Presse*” továbbra is a parlamenti erőszakkal, elnökválsággal és házszabály-szigorítással fenyegetőzik arra az esetre, ha a kompromisszum a kormány és az ellenzéki pártok között létre nem jöhet.

A nevezet bécsi lap ma reggeli számában a következő érdekes fejtegetést közli:

Az ellenzéken a sor olyan javaslatokkal előállni, amelyek alapján *valamelyes kompromisszum létrejöhetne*. Aki nem ismeri alaposan az ellenzék szándékait, aki nem tudja, hogy érdemben mire törekszik, az nincs is abban a helyzetben, hogy egy bizonyos határig segítségére legyen. Minden jel arra mutat, hogy a véderőjavaslat visszavonását követeli az ellenzék és azt hiszi, hogy a véderőjavaslatok visszavonásával sikerülni fog megbontani a jelenlegi többséget, mely a legengedelmesebb s a kiegyezéshez hívebb, mint évtizedek óta valamennyi elődje, mielőtt az ellenzék nemcsak garanciákat, hanem biztos támpontot is nyújthat a tekintetben, hogy végre-valahára meg lehet oldani a katonai kérdéseket is?

Ha az ellenzék magatartása lehetetlenné teszi a kompromisszumot, úgy elkerülhetetlenné válik a küzdelem. Hogy a többség minő eszközökkel fogja megvívni a harcot, ez taktikai kérdés, amiről ma még bővebben nem lehet beszélni. Csak egy dolog bizonyos, hogy a többség sorában *senki sem gondol valaminő erőszakos lépésre* és senki sem akarja megsérteni a formai jogot. Amiről a legközelebbi időben szó lehet, legfeljebb a jelenlegi házszabályok szigorubb kezelése.

Az erőszak, amelyre az ellenzék abban a reményben számít, hogy az majd az ország előtt diszkreditálja a többséget, bizonyosan elmarad. A *passzív rezisztencia helyébe egyszerűen az aktív rezisztencia lép*, amelynek során a kormánypárt nem fogja áthágni az éppen az ellenzék által különös virtuozitással kihasználta házszabálymagyarazat barátait. Értelmezés fog szemben állani az értelmzéssel.

Ha az elnök, amikor annak ideje elkövetkezik, *önmagya vállalkozik erre a feladatra*, azt a többség lelkes megnyugvással fogja tudomásul venni. Lehet azonban, hogy

erre a feladatra a mostani elnökség *nem vállalkozik*, mert érzékenységet sértené, ha következetlenséggel vádolhatnák a házszabályok kezelésének felfogása tekintetében. *E lehetőséggel számolni kell. De ez sem akadályozná meg a többséget abban, hogy a parlamenti rend visszaállítását célzó akcióját megkezdje*. Szakadás a munkapártban ez esetben sem jönne létre.

Eddig szól a jól informált bécsi lap okfejtése. Ami ezen kívül fekszik és ami ebből az okoskodásból önként következik, azt majd elmondjuk mi.

A kétségkívül sugalmazott közleményből az tűnik ki, hogy a kormány a tervezett kompromisszum gerinczév a véderőjavaslatok visszavonását szeretné megtenni. Ez azonban távolról sem lenne kompromisszum, hanem az ellenzéki álláspont teljes diadala, mert — amint ismeretes, — a Kossuth-párt szózatában nyíltan és félreérthetetlenül az foglaltatik, hogy a párt mindaddig küzd a legszélsőbb parlamenti harc fegyverével, ameddig a most előterjesztett katonai javaslatokat vissza nem vonják és oly értelmű javaslat nem kerül a Ház elé, mely a nemzeti követelményeknek megfelel.

Amikor tehát a kormány arra gondol, hogy a javaslatok visszavonását kompromisszum alakjában adja be a nyilvánosságnak, akkor nyilván leplezni akarja azt a nagy vereséget, amit a véderőreformért vívott harcban az ellenzékől szenvedett.

Az ellenzék azonban nem annyira vak, hogy ilyen kelepczébe a kormány megmentése kedvéért belemenjen. Mert ha a kormányban tényleg megvan a készség a katonai javaslatok visszavonására, úgy ez csak az udvari körök hozzájárulásával történhetik és akkor minden kompromisszum felesleges, mert a javaslatok visszavonása amugyis be fog következni.

A házszabályok erőszakos értelmezésére vonatkozó fenyegetésnek pedig ez esetben sok alapja nincs, mert arra ilyenképpen nem fog kerülni a sor. De ha rá is kerülné, az egész ellenzék, mint egy ember fog küzdeni ellene.

Károlyi Mihály és a kompromisszum.

A felmerült kompromisszum-tervekre vonatkozólag gróf *Károlyi Mihály*, a pártönkivüli függetlenségi csoportjának ez az illusztris tagja egy újságíró előtt a következő nagyrdeku kiilentést tette:

— *Letiporni nem engedjük magunkat és ha igaznak bizonyulna, hogy erőszakos házszabályrevízióval akarnak előállni, akkor nekünk ellenzéknek egyesülnünk kell és egyesült erővel kell szembeállnunk minden erőszakos kísérlettel. De szükegtelennek és nemcsak fölöslegesnek, de hatástalannak és eredménytelennek tartok minden erőszakot, mert hiszen *békés megegyezéssel is meg lehet csinálni a kibontakozást*, sőt mondhatom, könnyűszerrel. Mire való volna tehát az erőszak. *A megegyezés első és legfontosabb föltételét a katonai téren való nemzeti konzessziólan látom*. Mert az teljességgel lehetetlen, hogy a nemzet ennyi ember- és pénzáldozatot minden rekompenzáció nélkül adjon meg.*

Szóval gróf *Károlyi Mihály* is a megindított harc abbahagyásának első alapfeltételeként a jelenlegi véderőjavaslatok visszavonását és katonai téren a nemzeti törekvések érvényesülését jelöli meg, amiben megegyezik a küzdő ellenzék többségének felfogásával.

A jövő évi költségvetés.

Lukács László pénzügyminiszter a költségvetést valószínűleg a jövő hét elején, de minden bizonynyal még e hónap első felében a Ház elé terjeszti. Beavatott körökben elterjedt hírek szerint a költségvetés nagy pluszzal záródik. Nevezetesebb és újabb momentumai a költségvetésnek a tisztviselők fizetésrendezésének és fizetésemelésének nagyarányu továbbfejlesztése az egész vonalon, új iskolák és egyetemek felállítása, kórházak és tóboldyák létesítése, nagyobb összegekkel szerepelnek még a költségvetésben: a gyermekvédelem, az államvasuti beruházások és a felállítandó magyar állami ágyugár.

A véderőreform ellen.

Torda-Aranyos vármegye törvényhatóságának mai közgyűlésére volt kitüzve a *versecei átirat* tárgyalása. Az állandó választmány tegnap tartott gyűlésének határozataképp olyan javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, hogy a nemzet a véderőreformban tervezett katonai terheket el nem bírja, egyben mondja ki a közgyűlés, hogy a nemzetnek az 1867: XII. t. czikkben is biztosított jogait a *haderegben megvalósítandóknak tartja*. Az obstrukciót károsnak tartja ugyan, de ezt a bajt, a pártok hazafiságában bizva, *törvényes eszközökkel*, közös egyetértéssel tartja csak orvosolhatónak. A közgyűlés ezt a javaslatot *Csegezy Mihály* és *Vertán Endre* képviselők hozzászólása után *egyhangulag* magáévá tette.

A katonai javas. tok ellen és az általános, egyenlő, titkos és községenkinti választói jog mellett vasárnap a *zombori* népgyűlésre a függetlenségi és 48-as Justh-párt képviselő tagjai közül *Lovász Márton*, *Beck Lajos* és *Bikády Antal*. A Választói jog Országos Szövetsége részéről *Pogány József*, a szociáldemokrata párt részéről dr. *Ormos Ede* utazik le. A zombori népgyűlésen az alföldi függetlenségi és 48-as párt nagyobb küldöttséggel vesz részt, képviselve lesznek továbbá a környékbeli függetlenségi és szociálista szervezetek is.

Kiskörösi vasárnap délelőtt tíz órakor *Iess* gyűlés. A kiskörösi népgyűlést az ottani függetlenségi és 48-as párt a szociáldemokrata párttal együtt rendezi. A népgyűlésre meghívták az országos függetlenségi és 48-as párt központját, a szociáldemokrata párt központját, a Választójog Országos Szövetségét, valamint a kerület Kossuth-párti orsz. képviselőjét is. A függetlenségi és 48-as Justh-párt képviselőiben *Ábrahám Dezso* orsz. képviselő, a Választójog Országos Szövetsége részéről pedig dr. *Jancsó Károly*, a szociáldemokrata párt képviselőiben pedig *Rády Sándor* fognak beszédet mondani a népgyűlésen.

Szolnokon a függetlenségi és 48-as párt az általános, egyenlő és titkos választójog mellett, valamint a katonai javaslatok ellen nagyobb szabású népgyűlést tervezett most vasárnapra. E népgyűlést azonban *Justh Gyula* betegsége miatt elhalasztották s csak október hó végén fogják megtartani. A *soproni* függetlenségi és 48-as párt tegnap *Berecz Ábel* pártelnök elnöklése alatt népes gyűlést tartott. A pártgyűlésen elhatározták, hogy a katonai javaslatok ellen és az általános, egyenlő és titkos választójog mellett népgyűlést tartanak, melyre az országgyűlési ellenzéki pártok mind-egyikét küldöttséggel fogják meghívni. A népgyűlést olyan időre tervezik, hogy azon a függetlenségi és 48-as párt elnöke: *Justh Gyula* is megjelenhessen.

A *nagyszalotai* népgyűlést október 15-én fogják megtartani. Valószínű, hogy ezen a népgyűlésen már részt vehet *Justh Gyula* is. Amennyiben azonban a nagyobb utazással járó fáradalmakat még kerülnie kellene, úgy a párt képviselőiben helyette gróf *Batthyány Tivadár* alelnök utazna le Nagyszalontára.

A *marosvásárhelyi* népgyűlés végleges határnapja még nincs megállapítva, ezt a székeljudvarhelyi népgyűlés határnapja után fogják csak megállapítani. Ezen a népgyűlésen is mindhárom függetlenségi párt részt fog venni.

Bonyhádon a gazdapárt rendez népgyűlést a katonai javaslatok ellen, az általános, egyenlő és titkos választójog, a progresszív adórendszer és a népiskolák államosítása mellett. A népgyűlésen a gazdapárti képviselők: *Szabó István*, *Novák János* és *Herczeg Sándor* is részt vesznek.

Vasárnap *Székeljudvarhely* város közönsége nagy tiltakozó népgyűlést rendez a véderőreform-javaslatok ellen. A népgyűlésen a vármegye valamennyi kerülete küldöttséggel képviselteti magát. A központból *Désy Zoltán*, *Kállau Ubul*, *Gál Sándor*, *Kovácsy Kálmán*, gróf *Batthyány Tivadár*, *Eitner Zsigmond*, *Györffy Gyula*, *Valentisk Ferencz*, *Sümeji Vilmos*, *Vertán Endre*, *Preszly Elemér* és *Kobek Kornél* helyezték kiállításba részvételüket. A népgyűlés egyszerűen kitartásra fogja felhívni a küzdő ellenzékét.

A versecei átirat Fiumében.

A reprezentancia holnapi ülése rendkívül mozgalmasnak és érdekesnek ígérkezik. A napirenden szerepelnek *Versece* város átiratai, továbbá *Corosac* Ferencz volt polgármesternek a mult üléseben beadott indítványa az általános, egyenlő, titkos választói jogról. Napirenden van azonkívül egy drágaságellenes bizottság megalakítása. Az ülésen valószínűleg a város képviselője, dr. *Vio Ferencz* is fel fog szólalni.

Az osztrák huskérdés.

Ma délután 6 órakor folytatták a földművelésügyi miniszteriumban az osztrák kormány külüldöttei a magyar szakreferensekkel a tanácskozási az argentinai huszbehozatal kérdésében. A tárgyalás, amely a késő esti órákig tartott, még ma sem fejeződött be.

Belgrádból jelentik: A magyar kormány megengedte a Szerbiából való huszbevitelt a megállapított kontingensen felül, úgy hogy a szerb kereskedők ötvenezer sertést és hatezer szarvasmarhát szállíthatnak Magyarországra és Magyarországon át Ausztriába. Az ötvenezer sertés közül huszezer darab Bécsbe kerül. Az állatorvosok remélik, hogy már holnap újra megkezdhetik munkájukat, mert az exportőrök azonnal hozzálátanak a szállításhoz.

Budapest, október 5.

Az óbecsei képviselőválasztás. A Radovánovics György halálával megüresedett óbecsei választókörületben ma volt a képviselőválasztás *Dungyverszky* Bogdán munkapárti és *Zsótér* Zoltán függetlenségi és 48-as Justh-párti jelölt között. A szavazás reggel 9 órakor kezdődött. A függetlenségi szavazókat a Budapestről leutazott függetlenségi párti képviselők, *Lovász* Márton, *Mádi-Kovács* János, *Hock* János és *Györffy* Gyula lelkes beszédekben buzdították kitartásra. Délután 6 órakor *Dungyverszky* leadták 1480 szavazatot, *Zsótér* 660 szavazatot. A zárórát este 9 órára tüzték ki. Este a zárórakor *Dungyverszky* Bogdánnak 1357, *Zsótér* Zoltánnak 935 szavazata volt.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház könyvtári bizottsága a hónap 10-ike helyett 12-én déli tizenkét órakor a képviselőház elnöki elfogadó termében ülést tart.

A bosnyák tartománygyűlés. Szerajevéből jelentik: A mai ülés napirendjén a bizottságok megválasztása állott. A pártok között fellépő differenciák következtében azonban a választásokat nem ejtették meg. A horvát-muzulmán koalíció ugyanis nem akarta megengedni, hogy a szerb barát *Miralem* bég hívei, kik tudvalegleg különváltak a koalíciótól, képviselőlet nyerjenek a bizottságban. A szerbek ellenben ragaszkodtak a parlamenti elvhez, amely szerint a bizottságban az

KÜLFÖLD.

A marokkói tárgyalások.

Berlin, október 5.

Cambon francia nagykövet tegnap délben meglátogatta *Kiderlen-Waechter* külügyminisztert és átadta neki a szövegezésre vonatkozó német javaslatra adott francia választ. Azt hiszik, hogy az átadás kapcsán történt kölcsönös fejtegetések az utolsó ellentéteket is elsimították és most már hozzáfognak a Kongo-menti területek átengedésére vonatkozó tárgyalásokhoz.

Páris, október 5.

A külügyminisztérium a francia-német tárgyalásokról a legszigorúbb tartózkodást tanúsítja. A holnapra összehívott minisztertanácsot szombatra halasztották. Valószínű hogy *Cambon* és *Kiderlen-Waechter* között újabb megbeszélést tartanak szükségesnek hogy az utolsó, csekély nehézségeket megszüntessék és a megegyezést véglegesítsék.

Páris, október 5.

A mai minisztertanács véglegesen jóvá hagyta a berlini jegyzőkönyv szövegét azokkal a módosításokkal együtt, amelyeket *Kiderlen-Waechter* a szerződéstervezetten tett. Politikai körökben azt tartják, hogy a képviselőházban és a szenátusban nagy viharok lesznek, ha a kormány azt kívánja, hogy a törvényhozás módosítás nélkül fogadja el a javaslatot.

A szerb király utazása. Péter szerb király ma reggel udvari különvonaton *Stepanovics* hadügyminiszter és *Protics* pénzügyminiszter kíséretében az állami puskaporgyár megtekintésére *Oblicsevo* mentek. A király este visszatért Belgrádba.

Forrongás Tibetben. A tibeti mozgalom olyan alakot öltött, hogy a kínai kormány kénytelen volt az összes szomszédos tartományokban csapatait összehívni. Az a hír van elterjedve, hogy a lámák visszahívták a dalai lámát, aki az országot angol protektorátus alá helyezte.

Revolverlövések a Reichsrathban

— Merénylet az igazságügyminiszter ellen. — Pánik az ülésteremben. — Véres verekedés az oszlopcsarnokban. — Cseh és német képviselők harcra. —

Budapest, október 5.

Előbb az ausztriai nemzetiségek ellentéte, azután egy meghibbant elméjű munkás elkeseredése ma olyan jeleneteket produkált a Reichsrathban, amilyen párját ritkítja a parlamentek történetében. Délelőtt egy Bécsben bezárt cseh iskola ügyében cseh asszonyokból és gyerekekből álló küldöttség jelent meg a Reichsrath oszlopcsarnokában, hogy tiltakozzék az iskola bezárása ellen. A német és cseh képviselők közt emiatt előbb szóváltás, azután hatalmas verekedés támadt, aminek a rendőri készenlét alig tudta végét vetni.

Alig csillapodott ez az izgalom, amikor új, rémes szenzáció fagyasztotta meg az emberek ereiben a vért: az ülésteremben Adler szocialista képviselő beszéde alatt egy elmébetegek munkás ötször egymásután rálőtt *Hohenburger* igazságügyminiszterre, akihez Adler éppen azt az interpellációt intézte, hogy az ottakringi zavargók fölött miért itélkeztek statáriális szigorúsággal? A merénylet borzasztó pánikot okozott a képviselők között s azok a képviselők, akik alig pihenték ki a cseh-német háború fáradalmait, most már a szocialista képviselőkkel kaptak hajba, akiknek sietve szerették volna nyakába varrni a merénylet odiumát.

A botrányos szenzációkról a következő hireink érkeztek:

Revolverlövések az ülésteremben.

A mai ülés.

Az ülés elején a Ház részvétének adott kifejezést a Franciaországot a „Liberté” katasztrófájával ért csapás fölött. Azután dr. *Gross* interpellált az angol nagykövetnek a Németország marokkói politikája tárgyában tett kijelentése miatt, majd *Friedmann* terjesztett elő interpellációt az olasz-török háború tárgyában, amelynek fejleményei szerinte érzékenyen érinthetik Ausztria-Magyarország érdekeit. Olaszország azon kijelentésével, hogy a Balkánban a status quo fenn akarja tartani, homlokegyenest ellentétben vannak azok a hadműveletek, amelyek az adriai és jóni tengeren végez. Kérde a miniszterelnököt, adott-e az olasz kormány minden kétséget kizáró felvilágosítást a Preveza és Durazzóban történtek felől? Ezután tértek át a drágaság kérdésének tárgyalására s *Adler* (szocialista) kezdett beszélni.

A lövések.

Adler *Hohenburger* igazságügyminisztert az ottakringi zavargások ügyében hozott szigorú ítélet miatt hevesen támadta. Éppen ezeket a szavakat mondotta:

— Nem csoda, ha az emberekből kitör a kétségbeesés. Az a csoda, hogy milyen némán viselik a nyomorukat!

A szocialisták élénk tapsal adtak kifejezést tetszésüknek.

Ezalatt a karzaton felemelkedett egy ember, aki ezzel a harsány kiáltással:

— Éljen a szocializmus! — revolverből lelőtt a terembe.

Négy lövést tett az ülésterembe a miniszterek padja felé.

A leirhatatlan izgalomban, amely a lövöldözés nyomán támadt, az első pillanatban nem tudták, hogy kinek szólottak a lövések. Az ülést azonnal félbeszakították. Mialatt a karzaton a rendőröknek sikerült a merénylet letartóztatni, az ülésteremben megállapították, hogy a merénylet négy éles lövést tett, amelyek nyomát *Hohenburger* lovag igazságügyminiszter mellett és a miniszterek padjain meg is találták. A golyók mélyen belefuródtak a fába, de szerencsére senki sem sebesült meg. A második

golyó azonban visszapattanva, a *Stürakh* kultuszminiszter karját érte, anélkül azonban, hogy sebet ejtett volna rajta.

Két golyónak a nyomát *Gautsch* miniszterelnök székén találták meg. Egy golyó két cseh képviselő közt esett le a földre, anélkül, hogy őket megsebesítette volna.

Izgalom az ülésteremben.

Az ülésen jelen volt miniszterek felugráltak a helyükről, ugyszintén a képviselők is. Az elnök hirtelen félbeszakította az ülést és csöngettyűvel jelt adott, mire a parlament palotájának összes ajtóit becsukták. Az ülésteremben ezalatt leirhatatlan viharos jelenetek folytak le. Izgatott felkiáltások hangzottak el s a képviselők nagy része fenyegetően kikelt a szocialista képviselők ellen, s az ő izgatásuknak tulajdonította, hogy ilyen eset a birodalmi gyűlés nyílt ülésén megtörténhetett.

Többen kiáltották a szocialdemokrata képviselők felé:

— Ime, ezek a ti hiveitek!

Mint hogy az elnök attól tartott, hogy a karzaton esetleg még büntársai vannak a merényletnek, elrendelte a karzat kiürítését. A közönség egyrészt zajongani kezdett, de két óráig, folytonos izgatott kiáltozás közepette eltávolították a közönséget a karzatról. A karzaton többen a szocialdemokrata elnököt ültették, mi az ülésteremben újabb viharos jelenet adott alkalmat s a képviselők fenyegető kiáltásokkal válaszoltak a karzatról elhangzott közbekiáltásokra. A karzat kiürítése után is folytatódott az izgatott szóváltás a szocialista és a keresztényszocialista, valamint a nemzeti szövetség tagjai között. Közben megjelent a teremben báró *Gautsch* miniszterelnök s lovag *Hohenburger* igazságügyminiszterhez lépve szerencsét kívánt neki megmentése alkalmából. Két óra után lassanként lecsillapodott az incidens által okozott izgatottság.

A merénylet.

A merénylet azonnal letartóztatott. Ugy látszik, nincs egészen rendben az elméje.

A merénylet letartóztatásánál nem ellenkezett és így szólt:

— Igen, én voltam az, aki lőtt.

Bevezették az elnök szobájába, ahol a merénylet több képviselő és képviselőházi hivatalnok előtt a legnagyobb nyugalommal részletesen beszámolt tettéről és állítólag azt is bevallotta, hogy a golyókat *Hohenburger* miniszternek szánta, hogy bosszút álljon azokért a kemény ítéletekért, amelyekkel a törvényesítés az ottakringi zavargások miatt letartóztatott munkásokat sújtotta.

A merénylet *Nyegus Vavrak* Miklós nevű tizenkilenc éves dalmát, aki különben egészen jól beszél németül. Egyelőre a rendőrség fogházában helyezték el.

Éjjel a merényletről még a következőket jelentik:

Bianchini dalmát képviselő a merényletről ezt mondja:

— *Nyegus Vavrak* Miklós családja egy negyedszázad előtt vándorolt ki Montenegróból Dalmáciába. Odahaza a *Nyegus*-familia összeesküvésben vett részt a fejedelem ellen és menekülnie kellett. A mostani montenegrói királyi család is a *Nyegusok* egy törzse. A merénylet Dalmáciában született, valójában azonban montenegrói ember.

A rendőrség megállapította, hogy *Nyegus Vavrak* Miklós 25 éves, Sebenicóban született, asztalossegéd, mostan a saját hibájából lézeng állás nélkül. Dalmáciai viszonyokhoz képest jómódu házból való. Három hónap előtt halt meg édesatyja, akitől egy házrészt örökölt, azt eladta 3000 koronán, hogy kimulassa magát. Leányokra és kártyára majdnem mindent elköltött, ami megmaradt, azon Bécsbe jött mulatni. Találtak nála 450 koronára kiállított takarékpénztári könyvet. Azt mondja a merénylet, hogy tagja a dalmát szocialdemokrata pártnak és a munkás szakszervezetnek. Sem politikai vétségért, sem más kihágásért nem volt baja a büntetőtörvénykönyvvel. A kihallgatáskor azt vallotta, hogy állandóan töltött revolvert szokott magánál tartani. 5 lövést tett, az ötödik azonban esütőtörököt mondott. Tegnapelőtt a déli vasuton érkezett Bécs-

be és az állomás közelében lévő Riva fogadóban szállott meg. Nem hozott magával podgyaszt, csak ernyőt és egy felöltőt. Sötétszini ruhájáról jobbmódu iparosnak nézték a vendégfogadóban. Levelet nem kapott és senkivel sem érintkezett, mióta Bécsben van.

Fontos körülménynek tartja a rendőrség, hogy a merénylő zsebében a motozáskor megtalálta egy tegnapi este tartott szociáldemokrata gyűlés nyomtatott határozati javaslatát, amelyben az inségről és a parlament megnyitására van szó. Azt mondja Nyegus, hogy maga kérte a képviselőház irodájában a beléptijegyet a mai ülésre. A képviselőház irodájában viszont azt mondják, hogy ma csak képviselőknek vagy személyesen, vagy ajánlatra adtak ki jelentkezőknek belépti jegyeket. Azt állítja a merénylő, hogy mikor a képviselőházba ment, nem gondolt semmi rosszra. A második emeleti karzat harmadik sorában kapott helyet. Adler képviselő beszéde alatt észrevette, hogy Hohenburger igazságügyminiszter többször gunyosan nevetett. Ezen annyira felháborodott hogy szinte önkívületen volt. Dühében előrántotta revolverét és lövöldözött.

Miután a képviselőház elnöki irodájában Sylvester elnök jelenlétében kihallgatták, vasraverve automobilba ültették és elvitték a legközelebbi rindórállomásra. Ott Gayer rendőrtanácsos jejevzökönyvet vett fel vele, aztán megint automobilon a főkapitányságra szállították. Az államrendőrség abban az irányban nyomoz, vajjon nem voltak-e Nyegusnak czinkostársai.

Erdekes a helyszíni szemlének az a megállapítása, hogy a golyók irányából ítélve, ha báró Gautsch miniszterelnök rendes helyén ült volna, az egyik golyó feltétlenül altestébe furdótt volna.

Néhány év előtt az elnöki emelvény alatt az asztalon részesengtyűszerkezetet rendeztek be és a képviselőházi örök utasításba kapták, hogy ha ezek a csengők megszólalnak, nyomban be kell zárni a parlamenti palota minden kapuját. Mikor az első lövés eldőrdült, az elnököl Jukel alelnök megszólaltatta a részesengtyűket és csakugyan azonnal bezárták a kapukat.

A rendőrség később megállapította, hogy Nyegus Vavrak Miklós hazudott, mikor azt vallotta, hogy Bécsben senkivel sem érintkezett. Paulin, a munkás népszövetség egyik hivatalnok bevallotta, hogy tegnap egész nap együtt volt a merénylővel s összehozta őt Widholz Lőrincz simmeringi szociáldemokrata képviselővel, aki maga is asztalossegéd volt azelőtt és az asztalosok szakszervezetének tanácstagja. Widholz volt az, aki Nyegusnak beléptijegyet szerzett a képviselőház ülésére. Paulin olyan gyanusnak tünt fel, hogy a rendőrség letartóztatta.

Az ülés folytatása.

Negyedháromkor ismét megnyitották az ülést. Sylvester elnök mélységes sajnálkozását fejezte ki a történeten és bejelentette, hogy intézkedett az iránt, hogy hasonló incidens meg ne ismétlődhessen.

Az elnök életése után csakhamar újabb zajos szóváltás kerekedett a szocialisták és németek között. Az elnök ismét félbeszakította az ülést és pártelnöki értekezletet hívott össze.

Az elnök a pártelnököket értekezletre hívja össze. Pártértekezlet után az ülést 2 óra 50 perccor ismét megnyitja. Amikor dr. Sylvester újból megnyitotta az ülést, a német nemzeti szövetség tagjai nagy ovációt rendeztek a miniszterelnök és az igazságügyminiszter mellett. Hohenburger lovag felkelt, meghajtotta magát s így köszönte meg a szíves rokonszenvet. Hirtelen nagy lármá kerekedett. A keresztényszocialisták és a német nemzetiek ököllel fenyegették a szociáldemokratákat s ezt kiáltották át nekik:

— Gyilkosok! Himpellérek!

Dr. Sylvester elnök: Felszólítom dr. Adlert, hogy folytassa beszédét!

Luchs, Herold, Teufel és Hummer kórusban kiáltották: Nem hallgatjuk meg! Elég!

Miatyeg adott jelt az egész baloldal felugrási és percekig kiáltotta: Abozna! Vége! Vége!

Adler nem tudott szóhoz jutni. Pártfői tapsoltak és éljenztek vezérüket.

A német naczionalistákat ez még inkább felbőszítette. Sokan ezt kiáltották a szociáldemokraták felé:

— Vérebek! Gyilkosok!

A keresztényszocialisták tomboltak és füttyültek.

— Pfuj Adler! Abzug Adler!

Adler képviselő, folytonos közbekialtások és Eláll! kiáltások közben mindenekelőtt pártja mély sajnálatát fejezi ki az eseten és szerencsét kíván a Háznak és azoknak, akik veszélyben forogtak, hogy baj nem történt. A szociáldemokrata pártot nem terheli felelősség ily eltévelyedésekért (Élénk helyeslés a szociáldemokratáknál) és tudatában van annak, hogy egy beszámíthatatlan ember ezen cselekvéséből a párt ellen tőkét akarnak majd kovácsolni. Szóló végül annak az óhajnak adott kifejezést, hogy az incidensnek ne legyen az a rettenetes következménye, hogy a házat elterelje attól, ami a kötelessége. (Élénk helyeslés a szociáldemokratáknál).

A legnagyobb zajban fejezte be beszédét dr. Adler, aztán jelentette az elnök, hogy a miniszterelnök két szót.

Báró Gautsch miniszterelnök ezt a nyilatkozatot tette:

— Ebben a pillanatban, mikor gaz merényletet követtek el az egész ház és a miniszteri padok ellen, nem mulaszthatom el, hogy ne tiltakozzam a terrorizmus ellen, amelynek az imént tanui voltunk. Ausztria parlamentáriszmusát meg kell óvnunk az ilyen gonoszág ellen. Lehetetlen most a házszabályoknak megfelelőleg az előttem szóló képviselő egyes megjegyzéseire reflektálnom. Azok a revolvergolyók, amelyek itt eldőrdültek és a miniszteri padokba vágódtak, ékesszólóbban beszéltek. Ne várják a miniszterelnöktől ebben a pillanatban, hogy az inségről beszéljen. (A német nemzeti képviselők percekig tapsoltak e szavaknál). E pillanatban, mikor bevonulását tartja ebbe a házba a terrorizmus, csak arra gondoljunk, hogy helyreállítsuk a rendet és a nyugalmat. Lehet-e csodálkozni azon, hogy ilyesmi történt ebben a parlamentben, mikor népgyűléseken mindennaposak az ilyen események. Ugyanaz a szónok, aki az imént előttem beszélt, tegnap a Favoritenben egy munkásgyűlésen a következőket mondta:

— A dolgozó népmillióknak nem marad egyéb hátra, minthogy azt kérdezzék egymástól az általános nyomoruság közepette: Mit ér nekünk az élet? (Zajos taps a szociáldemokraták padjain. Élénk ellentmondások a német nemzetiek között.) Önök nem félnek, de én sem. (Nagy tetszés a német nemzetiek pártján). Nem engedjük magunkat egy hajszálnyira sem leteríteni arról az utról, amelyen megindultunk. A társadalmat csak a törvény rendje tudja fentartani. (Taps a német nemzetiek és a keresztényszocialisták padjain, zaj a szociáldemokraták részéről.)

Beszéde után a miniszterelnököt pártívei körülfojták és percekig tapsolták.

Ezután Baschle kért szót. A történetekért dr. Adlerre hárította az erkölcsi felelősséget. Azok a golyók — ugymond — amelyek itt eldőrdültek egy szociáldemokrata fegyveréből, a szociáldemokratákat fogják megszézní. A polgári pártok ezentul még jobban összefognak, mert ez az egyetlen fegyverük a szociáldemokrácia terrorizmusa ellen.

Az elnök szünetet adott. Hummer, Tomaschek és Fresl képviselők panaszt emeltek az elnöknel a reggeli zavargások miatt.

Az ülés megnyitása után Dasinski a miniszterelnöknek szemére vetette, hogy félrevezeti a közvéleményt. Ezzel végezte felszólalását:

— Nincs a Házban olyan félkegyelmű, aki a merényletért bennünket tenne felelőssé.

Sylvester elnök: Ebben a pillanatban a házszabályok felett állunk és legfontosabb kötelességünk, hogy helyreállítsuk a rendet és lerázzuk azt a terrorizmust, amelyet a szociáldemokráciának köszönhetünk. Nem véletlen műve ez, hanem a szociáldemokrácia gyűlölete, amely nem szűnik meg hajtogatni. Előbb a minisztereket vette célpontjain, aztán sorra következnék a képviselők. Mindnyájan készek vagyunk életünket feláldozni a társadalmi rendért.

A keresztényszocialisták percekig tapsoltak és nagy ováció közben zárta be az elnök az ülést fél 5 órakor. A legközelebbi ülés pénteken délelőtt 11 órakor lesz.

Cseh-német háboru az oszlopcsarnokban.

A tüntetés.

Korán reggel nagy készültséggel vonult ki a bécsi rendőrség a parlamenti palota környékére, mert a cseh képviselők bejelentették, hogy elhosszák azokat a cseh iskolásgyermekeket, akik a harmadik kerületi cseh iskola bezárása következtében az utcán ögyelegnek.

El is jöttek néhány százan, de nemcsak maguk az iskolásgyermekek, hanem szüleik is, lehetnek vagy háromszázan az asszonyok. Tömött sorban csődültek a parlament elé már a reggeli órákban.

Néhányan az asszonyok közül gyermekeikkel a parlament főbejárójáig hatoltak és bebocsáttatást kértek. A kapu azonban zárva volt és a vezénylő rendőrtiszt megtagadta az asszonyoknak, hogy a parlamentbe bemehessenek. A vezetők erre azt kérték, hogy legalább öt asszonyt bocsássanak be, de a rendőrtiszt ezt sem engedte meg, mire Tomasek képviselő bement az elnökhöz, hogy a rendőrség eljárása ellen panaszt tegyen. Az elnök erre megengedte, hogy több asszony bemehessen a parlament épületébe, de azzal a kikötéssel, hogy félóránál tovább nem maradhatnak ott, amiért Tomasek el is vállalta a kezességet. Ami ezután történt, arról senki sem volt elkészülve.

Egynegyed tizenegy órakor körülbelül harmincz asszonyt és gyermeket bebocsátottak az oszlopcsarnokba, hogy ott bevárhassák, míg dr. Fiedler, a cseh-klub elnöke a parlamentbe érkezik. Az oszlopcsarnokban azután hallatlan dolog történt. Folyton új asszony- és gyermek-csoportok jöttek, különösen a szegényebb néposztályokból. Több német képviselő, élükön Albrechtel, a leghevesebben tiltakozott ez ellen az invázió ellen. Néhány cseh képviselő azonban az asszonyok pártjára állott és lármás jelenetek következtek. Az asszonyok rikácsoltak, a gyermekek sirtak és olyan zaj támadt, hogy a képviselők már egymás szavát sem értették. Ezalatt folyton új csoportok hatoltak be, ami a németeket annál jobban bosszantotta, mert a csehek minden új csoportot hangos tetszésnyilvánítással fogadtak.

A verekedés.

Végre is Albrecht német naczionalista képviselő, az egyik rendező, kiadta az utasítást a képviselőházi szolgáltnak, hogy zárják be az ajtókat és senkit többé ne bocsássanak. Ebből összeütközés keletkezett Albrecht és a cseh képviselők között.

Ezettek megtámadták Albrechtet, le is teperték és szemtanuk mondják, hogy tettleg bántalmazták.

Nyakon ragadták és az egyik oszlophoz vagdosták a fejét.

Hihetetlen volt a kavargás. A cseh iskolásgyerekek jajveszékelték, az asszonyok sívalkodtak, a cseh képviselők pedig kegyetlenül ültelgették német naczionalista képviselőtársaikat. Franco Stein, volt nagynémet képviselő, aki véletlenül vetődött ma a Házbá, ugy elverték, hogy ijedtében előrántotta revolverét, de nem tudta felhúzni a kakast, csak hadonászott a fegyverrel, míg kiütötték a kezéből. Egy cseh asszony egy német képviselőt arczulköpött. Croy német nemzeti képviselőt egy márványoszlophoz szoritották s ugy ütötték-verték. Ököllel mentek egymásnak a cseh és a német képviselők. A ház hivatalnokai mind a folyosókra gyülekeztek s iparkodtak a képviselőket különválasztani, de sehogy sem ment.

Béke.

A verekedés már majdnem nagyobb arányokat öltött, amikor megjelent néhány rendőrtisztviselő és ugy, ahogy rendet csinált. Fél-tizenkettőkor azonban az oszlopcsarnok még visszhangzott a vad lármától és hivatták Sylvester elnököt. Az elnök elkezdte szép szóval kapacitálni a képviselőket és amikor nem boldogult, besietett az elnöki emelvényre és megadta a csengőnyelvet az ülés kezletére. A képviselők besiettek a terembe és megkez-

dődött az ülés s az ülésel együtt az a másik még nagyobb izgalom, melyről fentebb már beszámoltunk.

A képviselők távozása után az oszlopcarnokban lecsillapították az asszony és gyermekcsereget és levitték őket az alsó helyiségekbe. Ott megvendégelték az asszonyokat és gyermekeket, akik erre nyugodtan távoztak.

A keresztényszocialisták állásfoglalása.

A keresztényszocialista képviselők elhatározták, hogy klubjuk felháborodását fejezi ki a parlamentben ma történtek felett és az elnököt megkérlik, hogy gondoskodjék a kormány tagjai, valamint a képviselők biztonságának teljességéről.

Tépgyűlés a drágaság ellen.

A radikális nagycarnokában az ipari, kereskedelmi és egyéb testületek részvételével egybeírvott nagygyűlést a husdrágaság dolgában ma tartották meg. Porner alpolgármester üdvözölte az egybegyűlteket, sok sikert kívánva annak, Lecher reichsráthi képviselő polemizál a kormánnyal, különösen annak Magyarországgal szemben elfoglalt magatartásával. Természetes, hogy oly merénylet, mint a mai, nem vezet sikerre s magában nem oldja meg a drágaságot, ellenben a balkáni államokkal jó kereskedelmi szerződést kell kötni és az állategészségügyi törvényeket kell helyesen alkalmazni. *Állást kell foglalnunk, ugymond, minden Magyarországnak adandó kompenzáció ellen. Beteg állatok husát nem akarjuk, másrészt pedig nem kapunk vasúti csatlakozások árán egészséges húst vásárolni.* Arról van szó, hogy a Weisskirchner volt kereskedelmi miniszter által elhagyott területet visszahódítsuk és ne váljunk Magyarország adófizetőivé. Ily szellemben beszélt Friedmann képviselő is. Neumayer polgármester kijelenti, hogy reméli, miszerint a Magyarországgal folyó tárgyalásokra a mai gyűlések hatással lesz. Sommer képviselő a felvilágosodottság, a törvény és az alkotmányosság fegyvereit ajánlja a harcban. Ezzel könnyebben célt érni, mint a revolverrel, avagy forradalmi pártok radikális eszközeivel. Végül a következő határozati javaslatot fogadták el:

Az október 5-ikén Ausztria összes polgári rendjeinek képviselői jelenlétében az ipar, a kereskedelem, az alkalmazottak stb. képviselői részvételével tartott gyűlés azon jogi meggyőződésének ad kifejezést, hogy úgy Magyarországon, mint Ausztriában a behozatali tilalmak csakis állategészségügyi szempontból érvényesíthetők. A behozatali engedélyt tehát a két állam kormányai nem tagadhathják meg, ha azok az előirt ellenőrző intézkedések mellett történnek. A behozatali kontingentálisa állategészségügyi szempontokkal nem indokolható és ellentmond a törvénynek. Ennek a tekintetbevételével a gyűlés követeli, hogy a tengerentúli hús behozatalát engedjék meg, tekintet nélkül a Szerbiából vagy más balkáni államokból behozható hús felemelt kontingensére. Követeljük az élő, vágó- és tenyész-marha behozatalt, végül az inség idejére a fogyasztási adó felemelését. A gyűlés felszólítja a városi érdekek képviselőivel megbízott képviselőket, hogy pártállásra való tekintet nélkül foglaljanak állást a követelés mellett és ne engedjék, hogy bármely politikai tekintet is visszatartsa e cél érdekében folyó harcban.

EGYHÁZAK.

(Prohászka püspök diszpolgársága.) Az indokolatlan és igazságtalan római támadással szemben a magyar közvélemény egységesen Prohászka Ottokár püspök mellett nyilatkozott meg. Mint Székesfehérvárról jelentik, a püspöki székhely törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésen diszpolgárul választja meg a püspököt.

Az „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Tart a háboru.

Tripolisz bombázása. — A Balkán csendes. — A békekezdés megszakadt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 5.

Mint utólag megállapítható, a Tripolisz bevételéről szóló távirati jelentések koraiak voltak. Egy újabb hiteles jelentés szerint a törökök Tripolisz védelmétől még nem állottak el s a várak még fel nem adták. A nagyhatalmak közül azok, amelyek hajlandók a békeközvetítésre, a béketárgyalások előfeltételének Tripolisz bevételét tartják s így mindaddig, amíg az olasz csapatok be nem vonulnak Tripoliszba, meg sem kezdik a békekezdést.

Németország, Anglia, Oroszország, Románia és Szerbia diplomáciai képviselői felajánlották ugyan már államuk támogatását a portának, a hatalmak álláspontja azonban mindazonáltal tartózkodó. A harc folyik tovább a szárazföldön és a tengeren, s egvelőre nincs remény a közeli békére.

Távirati jelentéseinket a mai háborus eseményekről a következőkben adjuk:

Tripolisz ostroma.

Páris, október 5.

A tripoliszi katonai kormányzó követet küldött az olasz hajóraj parancsnokához, hogy vele az átadás feltételéről tárgyaljon. A kormányzó arra is kérte a tengerengyort, hogy siettesse olasz csapatok partraszállását, nehogy Tripoliszban zavargás üssön ki. A tengerengyort erre valamennyi erődöt tengerészgyalogsággal szállatta meg.

Malta, október 5.

Tripolisz városában nem sok kárt tett a bombázás, csak éppen a temető környékén esett le néhány chrapnel egyes házakba. A tripoliszi kormányzó állítólag üzenetet küldött De Revel olasz ellentengernagynak, hogy siettesse a megszállást; ellenben hagyja abba az ágyuzást, mert a török helyőrség legnagyobb része az ország belsejébe húzódott vissza, a városban alig maradt török katonaság s ő ágyuzás esetén nem felel érte, hogy az arabok és szerencsének föl nem láznak az európaiak ellen. Az olasz hadihajók nem tüzték ki a fehér lobogót és hamarosan el is hallgattak az ágyuk. Az erődök közül néhány rokkant mozsárágyu felett a bombázásra. De Revel ellentengernagy azután csapatokat szállított partra, amelyek a külső erődöket elfoglalták.

Ugyancsak tegnap olasz hadihajók Benghazit is bombázták.

Róma, október 5.

Három olasz hadihajó legénysége megszállotta Tripoliszt, miután az ütegek ágyuzták a katolikus kórházat, a temetőt és a konzulátusokat. Nem lehet tudni, nagy kárt tettek-e a házak a városban, amely néptelen, mintha kihalt volna.

Róma, október 5.

A *Corriere d'Italia* és a *Tribuna* ellentétben a hivatalos jelentésekkel fentartja azt az értesülést, hogy Tripolisz megadta magát és maga tripoliszi kormányzó kérte az olasz flotta parancsnokát, hogy a közrend érdekében haladéktalanul szállja meg Tripoliszt.

Konstantinápoly, október 5.

Egyiptomi hírek jelentik, hogy az ellenséges hajóraj bombázni kezdte Bahgazit és a dróttalan távirátóállomást elpusztította.

Harcz a tengeren.

Berlin, október 5.

Korfuól jelentik, hogy olasz hajók a gumenikai kikötőben két török torpedóhajót elpusztítottak.

Róma, október 5.

A Stefani-ügynökség jelenti Massauából: A Vörös-tengeren Massaua és Assab között egy török

ágyunaszád többször rálőtt az *Amerigo Vespucci* olasz csomagszállító gőzösre, de nem tett benne kárt.

Preveza előtt.

Konstantinápoly, október 5.

Prevezából táviratozzák a Sabahnak: *Az ellenséges hajóraj mindig a kikötő előtt csirkál.* A városban lecsapott ágyugolyók a felrobbanás után mérges gázokat fejlesztettek.

Légberöpült olasz hajó.

Malta, október 5.

A tripoliszi kikötő előtt egy olasz hadihajó egy török tengeralatti akna fölé került. *Az akna felrobbant és a hajót légberöpítette.*

A török flotta.

Róma, október 5.

Máltából jelentik, hogy a török flotta nincs a Dardanellákban, hanem Beirut előtt vesztegel és támadásra készül elő.

A Dardanellák blokádja.

Berlin, október 5.

Presstelegraphnak táviratozzák Párisból: London, Páris és Pétervár között élénk tanácskozás van azokról a lépésekről, amelyeket a három nagyhatalom tenni akar, hogy megakadályozza a Dardanellák esetleges blokádját. A három kormány még nem jutott megállapodásra, de már a legközelebbi napokban határozni fognak, hogy mitévők legyenek. Előreláthatólag abban fognak megegyezni, hogy Olaszországnak egyszerűen és nyomatékosan tudtára adják, hogy *tartózkodjék minden körülmények között a Dardanellák blokádjától.*

Elsülyesztett angol hajó.

Konstantinápoly, október 5.

Egy olasz csirkáló hajó Hodeida mellett elsülyesztett egy parti őrhajót, amely még a brit lobogó oltalma alatt volt, amikor az olaszok bombázták. Az őrhajó angol lobogó alatt jutott el Hodeidába és az olasz csirkáló hajó mihelyt észrevette, azonnal bombázni kezdte. Az őrhajó elmerült. *Az angol gőzös kapitánya táviratilag panaszt tett a brit konzulnál.*

Szabad a zsákmány.

Róma, október 5.

A hivatalos lap a tengerészeti miniszter következő közleményét teszi közzé:

Miután Törökország részéről nem történt elnyilatkozat, amely azt a szándékot bizonyítaná, hogy az olasz kereskedelmi hajókkal szemben az ellenségeskedések ideje alatt tartózkodni fog a zsákmányoló és elközbő jog gyakorlásától és miután ellenkezőleg Törökország kezdte meg a zsákmányolást az olasz kereskedelmi tengerészet ellen, az olasz kormány, élvén a tengeri kereskedelemről szóló törvénykönyv 211. cikkében lefektetett joggal, fentartja magának, hogy török kereskedelmi hajók ellen a zsákmányolás és elközbő jogát gyakorolja. Az olasz kormány a tengeri kereskedelemről szóló törvénykönyv 216. cikkének megfelelően közli, hogy hadi dugárának fognak minősítettetni: ágyuk, puskák, karabélyok, revolverek, pisztolyok, kardok és más lövé- és oldalfegyverek, hadi muníció és hadianyag, általában minden, ami feldolgozás nélkül közvetlenül szárazföldi vagy tengeri haderők felszerelésére fordítható.

Az események Törökországban.

Konstantinápoly, október 5.

A hatóság ma elközbőzte az egész olasz postát, mely a német postahivatal címére érkezett.

Szalóniki, október 5.

Az ifju-török bizottság ma felezőitást küldött a kormánynak, hogy az olasz haderőt haladéktalanul támadtassa meg s tegyen készenléteket a görög flotta ellen is.

Konstantinápoly, október 5.

Rosid pasa bécsi török nagykövet hajlandónak nyilatkozott a külügyi tárcza átvételére és haladéktalanul elhagyja Bécsét.

Betiltott török lap.

Konstantinápoly, október 5.

A „Yeni Gazetta” megjelenését a haditörvényszék beszüntette. A lap holnaptól kezdve más név alatt jelenik meg.

A török mozgósítás.

Konstantinápoly, október 5.

A porta elrendelte az általános mozgósítást, hogy minden eshetőségre el legyen készítve. A kormány mozgósítás céljaira egymillió fontot küldött a tartományokba.

Harcz a végsőkig.

Konstantinápoly, október 5.

A török kormány, mely már minden kormánytól megkapta a választ interвенziót kérő jegyzékére, most azt hangoztatja, hogy addig nem köt békét, amíg Tripolisban el nem dől a harc a két fél között. Ennek az a magyarázata, hogy Tripolisban ellenállásra készülnek.

A nagyhatalmak.

Konstantinápoly, október 5.

A német, orosz és angol követek tegnap délután látogatást tettek a portán és kijelentették, hogy a nagyhatalmak arra az esetre, ha Törökország Olaszországgal tárgyalni akar, hajlandók jó szolgálatukat rendelkezésére bocsátani, de sajnálják, hogy a szaloniki-i új-török bizottság arra akarja buzdítani a török kormányt, hogy az országot az utolsó vércsöppig védelmezze meg s hogy a háborút minden rendelkezésére álló eszközzel folytassa. Reméli, hogy a török kormány ennek a felhívásnak nem fog engedelmesskedni, mert ebből ma még előre nem látható nehézségek és bonyodalmak támadhatnak.

Pétervár, október 5.

A legközelebbi napokban Livádiában előkelő orosz államférfiak titkos értekezletet fognak tartani a csár részvételével és azon dönteni fognak Oroszország követendő bel- és külpolitikája felett.

Távirat Aehrenthalnak.

Szerajevó, október 5.

A tartománygyűlés mohamedán tagjainak klubja táviratot küldött gróf Aehrenthal külügyminiszternek s arra kérte, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel vegye elejét a további vérontásnak.

Interpelláció a Reichsrathban.

Bécs, október 5.

A képviselőházban a beérkezett iratok közt van K'lofac képviselőnek Tripolisra vonatkozó interpellációja is, mely azt kérdi, kijelentheti-e a miniszterelnök, hogy a monarchia ez események hatása alatt nem kényszerül majd a háborúban résztvenni és hogy nálunk háborús konfliktus ki van-e zárva.

A Balkán.

Belgrád, október 5.

Hivatalosan megegyeznek a Stepanovics szerb hadügyminiszter lemondásáról szóló híreket.

Belgrád, október 5.

A szerb kormány hivatalos értesítést kapott arról, hogy a bolgár, görög és montenegrói kormányok ugyanolyan magatartásról adtak ki deklarációt, mint a szerb kormány.

Belgrád, október 5.

Szerbia a következő jegyzéket küldötte a Portának: Szerbia Törökország irányában folytatja addigi baráti politikáját, melytől eddig nem tért el, még az albán zendülés idejében sem s ezért a leg gondosabban óvakodni fog mindentől, ami közvetve, vagy közvetlenül kellemetlen volna Törökországnak, vagy pedig alkalmas lenne arra, hogy Balkán-komplikációt idézzen elő. Szerbia reméli, hogy Románia és a többi Balkán-államok is korrek magatartást fognak tanúsítani a béke megővése érdekében. A jegyzék — konstantinápolyi híradás szerint — a portán a legjobb benyomást keltette. A barátságos hangú szerb jegyzék következtében Törökország megengedte, hogy szerb löszereket transitó-forgalomban Szalonikin keresztül is szállíthassanak.

Belgrád, október 5.

Milovanovics külügyminiszter ma az orosz követtel hosszas tanácskozást folytatott.

Szófia, október 5.

Bulgária álláspontját a porta előtt a konstantinápolyi követ körvonalozta. Bulgária biztosítja Törökországot barátságos hajlandóságáról. Kéri konzesszióképpen a Küstendil—kumnovoi vasuti összerakott megépítését és konzessziókat a kereskedelmi szerződés megkötésénél. A porta ígéretet tett a kérés teljesítésére.

Kréta — Olaszországról.

Konstantinápoly, október 5.

Egy Krétából érkező tudósítás szerint a krétai kormány megtagadta a porta rendeleteinek végrehajtását. Az összes krétai templomokban az olaszok győzelméért imádkoznak.

A monarchisták Portugáliában.

— Mánuel lesben. —

Budapest, október 5.

Portugáliából a legellentétebb hírek érkeznek, a kormány azt hirdeti, hogy Portugáliában minden a legnagyobb rendben van, más hírforrás viszont a monarchisták sikeres előnyomulásáról s egész északi Portugália megszállásáról adnak jelentéseket. Valószínű, hogy közepén van az igazság: a monarchisták kétségbeesett erőfeszítéseket tesznek az elvesztett hatalom visszaszerzésére, ám a jelek szerint minden komolyabb siker nélkül. Mánuel király, aki az angol főúri vadászatról hirtelenében Londonba utazott, minden eshetőségre készen lesbe állt, valószínű azonban, hogy még most sem ütött az órája s a vadászatot néhány nap mulva nyugodtan tovább folytathatja.

Mai hireink ezek:

Lisszabon, október 5.

A monarchisták, ambar forradalmi kísérletükkel kudarcot vallottak, az ország északi részében sok bajt okoznak, vasuti sineket föltépnek, vonatokat kiskiklatnak, táviró és telefondrótokat elvágják és hidakat fontos pontokon dinamittal fölrobbantanak. Villa Rodam mellett egy személyvonatra öt bombát hajítottak. Borzasztó robbanás történt, de még nem tudják a szerencsétlenség mértékét. Bracaneszen és Szocorreben a nép megostromolta a templomot. A bracaneszi a legszebb portugál templomok egyike. A papok meg akarták védelmezni a templomot, de a tömeg betódult s az egész berendezést összerombolta, a szentképeket és az értékes tárgyakat kivitte és elégette. A hatóságok tehetetlenek voltak. Északon még mindig sok embert tartóztatnak le s Lisszabonba naponként nagy csapat fogely érkezik.

London, október 5.

Mánuel király, aki Lonsdale lordnak vadászvendége, hirtelen félbeszakította látogatását és visszautazott Londonba. Az itteni portugál körök ezt az utazást kapcsolatba hozzák azzal a hírrel, hogy Portugália egész északi része, Oportó kivételével a monarchisták kezében van.

London, október 5.

Mánuel király környezete azt jelenti, hogy két portugál kerület a monarchia érdekében föllázadt. A legnagyobb városok a monarchisták mellett nyilatkoztak s helyőrségük is hozzájuk csatlakozott, úgy hogy Conceira most már hater ezer emberral rendelkezik. A parasztek mindenütt a monarchistákkal tartanak.

Madrid, október 5.

A tegnapi miniszteri tanács a portugáliai monarchista forradalommal foglalkozott. A kormány utasította a határkerületek kormányzóit, hogy senkit se engedjenek a határon átmenni. A hatóságok a határon elfoglaltak egy autómobil, amelyben negyvennyolc puskát és két láda hadiszert akartak Portugáliába vinni. Az autómobil utasai elmenekültek.

Berlin, október 5.

A monarchista mozgalom sikereiről szóló híreket egész terjedelmükben megerősítik. A két északi tartomány már a monarchisták kezében van s a csapatok az északi helyőrségekben hozzájuk csatlakoztak.

Madrid, október 5.

A portugál határ közelében lévő városok újságai jelentéseket közöltek a portugáliai monarchista fölkelésről. Egy lap azt is állítja, hogy Mánuel király haladéktalanul vissza fog térni Portugáliába.

Lisszabon, október 5.

A köztársaság kikiáltásának évfordulóját nagy lelkesedéssel ünnepelték. A lakosság megszámlálhatlan jelét adja annak, hogy híven ragaszkodik a mostani kormányrendszerhez. Az Észak-Portugáliának a monarchisták megszállásáról szóló hírek alaplatanak.

Az osztrák parlament

ülései

írásban és képben.

Megszoktuk, hogy a magyar parlamentet lebecsüljük, a hangját, modorát ne tartjuk egészen korrektnek, de soha se tudunk elfogadható példát állítani politikusaink elé. Az angol parlamentre való hivatkozás elavult, a többi parlamentek nem alkalmasak példának, míg végre most bécsi testvéreink megmutatták, milyen az ideális parlament. Ők ugyan sohase szoktak rámutatni a mi jó oldalainkra, de legyünk gavallér ellenfelek és a szépről ismerjük el, hogy szép. Ime egy osztrák parlamenti tudósítás okulás céljából.

A Reichsrath új ülészakát ma nyitották meg a mindenféle párti képviselők nagy részvételével. A képviselők nagy része mentőkocsin érkezett, mert a németek és a csehek közt még az utczán némi nézeteltérés támadt, amit a pártok nyomban kiegyenlítettek. A teremszolgák tizenegy képviselőt nem akartak az ülés-terembe bocsátani, mert arczukra földagadt állapotban nem ismertek rá! Az elnök azonnal intézkedett, hogy a föltartóztatott képviselők akadálytalanul a terembe juthassanak. Így történt azután, hogy egy emberről, akinek a fejbőre az arczára volt huzva, mintha megskalpolták volna, csak a teremben sült ki, hogy nem képviselő. A dolgot a hadügyminiszter fedezte föl, aki kiváncsiságból föllebbentette a bőrfátyolt, mire az illetőt udvariasan kidobták.

Az ülés pontban feltizenegykor kezdődött. Sylvester elnök póz nélkül lépett az emelvényre, ahonnan kézi bombát dobott a terembe. A bomba négy csehet ölt meg mindössze, amit a kormány pártja helyeslően vett tudomásul.

Az első szónok Büchler keresztényszocialista volt, aki miután néhány diszkrétet szerzett a nagynémetek felé, becsületszavára kijelentette, hogy az elnöknel pompásabban viritó fegyházvirágot nem látott. Büchler a szónoklás hevében lehuzta a cipőjét, amelyvel többször az előtte ülő gróf Steinfeld fejére ütött. Az elnök figyelmeztette a szónokot, hogy a cipőt csak a pénzügyi vita alkalmával szabad lehuzni, de a szónok úgy vélte, hogy az elnök részeg disznó és dárdát dobott az elnök felé. A szónokba lasszókkal belefojtották a szót.

Azután Krbeek cseh nemzetiségi beszélt, aki mindjárt beszéde elején néhány revoiverlövés-sel üdvözölte képviselőtársait. Némiképp zavart okozott, hogy Drucker, a Reichsrath humoristája azzal szórakozott, hogy éles kaszával végigsöpört a padot föltt és néhány fejet leborotvált a fejről. Krbeek ezek daczára nyugodtan tovább beszélt, de beszédét még sem fejezhette be, mert Heinz agrárpárti képviselő a szónok szájába dugta a kalapját és ruhatári számot kért. A szónok barátai Heinzre huszonegy pofont mértek és Heinz később a huszonegyes szám alapján kapta vissza kalapját.

Az ülés további folyamán a karzatról valaki gépfegyverből lött a terembe, de baj nem történt, mert a hadügyminiszter, akit több lövés ért, már előbb meghalt, miután bordái nem bírták ki az elnöki emelvényt, amelyet az ellenzék ráborított. Az elnök elrendelte, hogy a karzatot ürítsék ki, a szolgák azonban az egyszerűség okáért a karzatot följújtották.

A gyűlés folyik.

Ray.

UJDONSÁGOK

Szerelmese után a halálba.

— Erzsike kadetje. —

— *Szűz tudósítónktól.* —

Budapest, október 5.

Lapunk mai számában jelentettük a *Burrián* Béla udvari tanácsos családját ért mélységes gyászt. Leánya, a szépséges Erzsike tegnap föbelőtte magát és meghalt. Burkoltan hallatszott a hír, hogy szerelmi bánat miatt dobta el magát az életet. Ma egy újabb égyilkosság történt, amely szorosán összefügg a tegnappal és megvilágítja *Burrián* Erzsike halálának okait.

Budapestben a 4. számú tüzezőrezdben szolgált ifj. *Mack* Jenő zászlós. Szimpatikus, jómodoru, kellemes fiatalember, akit uri családok is szívesen láttak. Másfél év óta kedves vendége volt a *Burrián*-családnak, nagy hévvel udvarolt a gyönyörű Erzsikének és abban állapotok meg, hogy ifj. *Mack* Jenő feleségül fogja venni *Burrián* Erzsikét.

Három nap előtt vacsora volt *Burrián*éknál, amelyen résztvett a tüzezőkadet is. Vacsora után félremonultak beszélgetni. A leány az eljegyzést sürgette, mert úgy érezte, hogy a kadét azzal, hogy másfél éven át vele foglalkozott, a leköltöttségét barátai előtt elégtétellel tartozott neki.

— Ha október tizenötödikéig nem lesz meg az eljegyzés, föbelövöm magamat, — mondta a kadetnek.

— Nem tesz maga ilyen ostobaságot! — felelte nevére *Mack* Jenő, aki türelemre intette Erzsikét, amíg hadnagy lesz.

— De ha megteszi, szavamra mondom én is megteszem, — tette hozzá katonás hetykeséggel ifj. *Mack* Jenő, aki a leány kijelentésének nem tulajdonított fontosságot.

Tegnap aztán *Burrián* Erzsika beváltotta fenyegetését: föbelőtte magát és meghalt. Tegnap délután ifj. *Mack* Jenő nővére, *Mack* Lidó vitte ki a szomorú hírt a gróf *Andrássy*-laktanyába. *Mack* Lidó jó barátja volt *Burrián* Erzsikének és zokogva adta tudtul Erzsike elmulását. A hír megrázó hatással volt a kadetre. Visszavonult szobájába, amely a tiszti-pavillon földszintjén volt és hiába csalogatták ki tisztársai, reggelig nem mutatkozott.

Ma délelőtt a tiszti-étkezdében együtt ebédelt *Magasházy* Rudolf hadnaggyal, aki vigasztalta a kétségbeesett kadetot. *Mack* Jenő az iránt érdeklődött: nem lehetne-e látni a halottat. Talán a boncoló-intézetben?

Magasházy megmagyarázta neki, hogy a szegény leányt a halottas házban ravatalozták fel s onnan fogják temetni is. Ebéd után, három óra körül elment a városba, majd visszatért s első dolga volt, hogy megcsinálta a löellátási kimutatásokat nemcsak erre a hétre, hanem előre, a jövő hétre. Bement a főhadnagyához s átadta az iveket, aki mód felett meg volt lepődve, hogy a következő hétre szóló kimutatás is elkészült.

— Miért csináltad meg? — kérdezte a főhadnagy.

— Hogy minden rendben legyen, felelte mosolygva a kadet. Dolgom van a városban s nem tudom, mikor jövök vissza.

A főhadnagy élt a gyanúperrel, hogy ifj. *Mack* Jenő *Burrián* Erzsike halála feletti elkeseredésében meggondolatlan cselekedetre készül. Vigasztalta és józanságra intette.

— Ha valami történnék velem, vigyázz a kutyáimra. Hiszen tudod, mennyire szerettem ezeket az állatokat...

— Te valami bolondságra készülsz a leány miatt...

— Ugyan kérlek! Ez az ügy engem teljesen hidegen hagy, válaszolta a kadét, akinek nagynehezen sikerült megszabadulnia a főhadnagy őrszétől.

Ifj. *Mack* Jenő bement a városba, ahonnan hat óra tájban érkezett meg. Amint a pavillon felé tartott, szemben találkozott *Wechsler* tüzemesterrel.

— Tüzemester, adja ide a szolgálati revolverét. Célba akarok lövöldözni, — szólította meg a tüzemestert.

A tüzemester alázattal bár, de hivatkozott arra, hogy most sötét van, nem lehet célba löni.

— Ne feleseljen annyit. Ide azzal a revolverrel. Tizenkét patron is adjon hozzá.

Wechsler nem mert ellenkezni, átadta a revolvert a kadetnak, aki bezárkózott a szobájába. Előbb azonban beüzentette *Magasházy* hadnagynak, hogy egy negyedóra múlva jöjjön be hozzá, mert fontos beszélni valója van vele. Aztán telefonált dr. *Hajni* egyetemi tanárnak, *Burrián* Erzsike nagybátyjának, hogy okvetlen jöjjön ki hozzá a kasszárnnyába hét órára. Hét óra felé tompa dörrenés rázta meg a pavillont. Az első emeleten, a kadét lakása felett lakik *Keszler* tüzérkapitány a családjával. Csak a kapitányné volt otthon. A dörrenésre

megremülve kiáltott a legényekre, hogy hamar nézze meg, mit történt.

A legény lerohant s a közben összecsendült katonákkal és tüzezőkkel betörték a kadet lakásának ajtaját. Ott feküdt átlőtt fejjel, holtan. Halántékából szivárgott a vér. A golyó a jobb halántékán ment be és bal halántékán jött ki és összeroncsolta az agyat.

Az asztalon két papírdarab feküdt, az egyikre ezt írta a kadét:

Egy Mack megtartja szavát, még akkor is, ha meg kell halnia érte.

A másikon ez állott:

Kiméletesen értesítsék atyámat.

Ifj. *Mack* Jenő atyját, *Mack* Jenő trencsényi rendőrkapitányt táviratilag értesítették a szomorú esetről.

NAPIREND. Napár: péntek, október 6. —

Róm. kath. Bruné hv. — Prot.: Csaba. — Görög-ország: szeptember 23. Sz. Iván fog. — Zsidó: Tisri 14.

— A nap két reggel 6 óra 4 perczkor, nyugszik este 5 óra 30 perczkor. — A hold két délután 5 óra 10 perczkor, nyugszik reggel 3 óra 37 perczkor.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4-kor. Molnár Viktor és Náray Szabó Sándor közoktatásügyi államtitkárok fogadnak délután 4 órakor.

Balogh Jenő közoktatásügyi államtitkár fogad délután 5 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Házipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő muzeumok: Nemzeti Múzeum régi képtára. Nyitva 9—2-ig. — Aquineumi Múzeum 9—4-ig. — Fővárosi Múzeum 9—2-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 6—8-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Közlekedési Múzeum 9—12-ig és 2—6-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1 óráig. — Néprajzi kiállítás az Iparcsarnokban 3—7-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12 óráig és 6—8-ig.

— **Királyi kintüntetések.** A király dr. Klein Fülöp budapesti gyakorló orvosnak, dr. *Wachsmann* Ede megyei főorvosnak, dr. *Rozucha* István verseczi és *Debreceeni* István nagykarolyi polgármesternek a királyi tanácsosi címet adományozta.

A király *Rochlitz* Tódor gyakorló ügyvédnek, a pozsonyi ügyvédi kamara elnökek a közélet és az ügyvédség terén szerzett érdemei elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **A szerb király Budapesten.** Belgrádi politikai körökben határozottan beszéltek, hogy *Péter* király látogatása *Ferenz József* királynál e hónap végén fog megtörténni. Péter király a magyar fővárosban látogatja meg *Ferenz József* királyt és előreláthatóan két napon át lesz vendége. A királyt utjában *Miloránovics* külügyminiszter kíséri el. A szerb politikai körök nagyjelentőségűnek tartják a látogatást a jelenlegi balkáni helyzetre való tekintettel.

— **Nász a német császári családban.** Berlini jelentés szerint a német császári pár leánya, *Viktória Luiza* hercegnő legközelebb jegyet fog váltani a meklenburg-strelitzi örökös nagyharczeggel. A császárné már régóta foglalkozik ezzel a kedves tervével. A meklenburg-strelitzi örökös nagyharczeg a leggazdagabb német fejedelmek egyike. Két nőtestvére közül az idősebbik *Jametal* grófnő név alatt Párisban él és a rojalista körökben nagy szerepet játszik. Fintalabbik testvére a monrepegrói trónöröklőnek, *Danilo* hercegnek felesége.

— **Uj katonai attasék.** A király elrendelte, hogy wassolmi lovag *Bilme* Győző vezérkari testületbeli százados, bukaresti követségénél viselt katonai attasét állása alól, ns. *Hranilovic-Czvestassin* Oszkár vezérkari testületbeli alezredes, szófiai követségénél viselt katonai attasé állása alól felmentessék, és kinevezte ns. *Hranilovic-Czvestassin* Oszkár vezérkari testületbeli alezredes a bukaresti követséghez és *Laza* Vladimír vezérkari testületbeli őrnagyot a szófiai követséghez katonai attasévá.

— **Királyunk nászajándéka.** Bécsi jelentés szerint *Köchert* udvari ékszerész, akinél a király *Károly* *Ferenz József* főherceg menyasszonya, Zita hercegnő részére nászajándékot rendelt, a kész ékszeret tegnap a Hofburgba szállította. Az ékszer egy koronaalakú briliáns diadém, amely öt darabra szedhető szét és minden egyes darabja külön is használható. A diadémot öt gyönyörű solitaire díszíti és valamennyi kő platinába van foglalva.

— **Debreceeni orvostanár udvari tanácsossága.** A debreceni közéletnek egyik legkiválóbb, tevékeny és nagybecsült vezérférfia, dr. *Kenézy* Gyula bábaképezdei igazgató-tanár, aki a modern Debreczen kiépítéséből minden vonalon kiveszi a részét, megérdemelt királyi kintüntetésben részesült. A tudós és nagytevékenységű orvostanárnak az udvari tanácsosi címet adományozta a király.

— **Firezák püspök kintüntetése.** A magyar püspöki kar egyik legérdemesebb tagja, Firezák Gyula belső titkos tanácsos, munkácsi görög katolikus püspök, magas kintüntetésben részesült. A király az I. osztályú vaskorona-rendet adományozta a püspöknek.

— **Október 6.** Aradról táviratozzák: Berzevicsy Albert, a képviselőház elnöke pénteken reggel hat órakor érkezik Aradra, ahol a pályaudvaron *Varjassy* Lajos polgármester fogadja. A vértanuk emlékére rendezendő ünnepély végleges programja szerint a szobor előtt elsőnek *Berzevicsy* Albert, a képviselőház elnöke helyezi el a ház koszorúját, utána a Justh-párt nevében *Kun* Béla, a Kossuth-párt nevében *Barabás* Béla, a pártonkívüli függetlenségi képviselők nevében *Preszly* Elemér orsz. gyül. képviselő, a főrendiház képviselőiben *Gaal* Jenő, az aradi függetlenségi párt nevében pedig *Wieser* Lajos pártelnök helyez koszorut beszéd kíséretében a szoborra.

Az aradi vértanuk halálának évfordulója alkalmából október 7-én, szombaton este 8 órakor emlékkünnep lesz a Budapesti Egyesült Asztaltársaságok Rádayutca 56-ik számú helyiségének dísztermében. Az ünnepély sorrendje: 1. Megnyitó beszéd, *Mondja: Koltai* Pál. 2. Ünnepi beszéd. Tartja: dr. *Szabó* Ignác. 3. Hazafias szavalt. *Löwy* Sándor. 4. Alkalmi beszéd. *Mondja: Farkas* Emőd író.

A vértanuk halálának évfordulója alkalmából holnap a Ferenz-rendiek *Kossuth* Lajos-utcai templomában gyásztisztviszletet lesz, amelyen a Kossuthpárt részt vesz. — Az aradi vértanuk emlékére rendezett holnapi ünnepségen a nemzeti munkapárt küldöttséggel képviselteti magát; a párt nevében a küldöttség vezetője, *Daniel* Gábor alelnök tesz koszorút az emlékre.

— **Gróf Tisza István a szövetségekről.** Ma Margittán, az országos központi hitelszövetkezet biharmegyei osztálya nagygyűlést tartott, a melyen a megnyitót gróf *Tisza* István mondotta, azt fejtegetvén, hogy a hitelszövetkezet mily áldásos működést fejt ki. Kimutatta, hogy a községi lakosság tőkegyűjtése és takarékoskossága csakis a hitelszövetkezetek útján érhető el. — Utána *Bröstel* Lajos plébános számolt be a margittai hitelszövetkezet működéséről és hosszabb beszédben érvelt a közvetítő kereskedelem ellen. Utána ismét gróf *Tisza* István emelkedett szólásra, kijelentvén, hogy Bröstel plébános beszédét nem hagyhatja szó nélkül, mert ő mindig hiva volt a tisztességes közvetítő kereskedelemnek. A szövetkezet előnyeit nem szabad közvetítő kereskedelem kiszorítására felhasználni. Ő a maga részéről elítéli azokat, akik a kereskedelem ellen agítálnak és hangsúlyozta, hogy a szövetkezés célja nem áruházak létesítése, hanem tisztán a nép anyagi boldogulásának és hitelviszonyainak megkönnyítése, takarékoskosságra oktatása.

— **Letartóztatott forradalmárok.** Moszkvából táviratozzák: Letartóztatott nyolcz, a szeczia lista forradalmár szervezettel összefüggésben álló egyént, akik közül egy *Bagrovval*, *Stolypin* gyilkosával állott összeköttetésben.

— **Lovagkeresztis plébános.** A király Major Gergely nagylözsi plébánosnak, az egyház és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a *Ferenz József*-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Horvátosít a belügyminiszter.** Nem nagy az eset, de teljesen jellemzi a Khuen-Hédervárv kormányzást. Nem elég, hogy a horvátoknak eladták, kényekedvre kiszolgáltatták a szlavóniai magyarságot, *Tomasics* bán kitünő barátja, a nagyhatalmu magyar miniszterelnök, illetőleg belügyminiszter már itthon is ezinkostársul szegődik a horvátosítónak. A legújabb stiklije az, hogy *Torontál* vármegye közönségéhez intézett belügyminiszteri rendelettel *Királyháza község* nevét viszszaváltoztatta — *Karlovár-ra!* Jellemző kis eset.

— **Házasság.** Eperjesi jelentés szerint ifjabb *Madarasy* Gábor e hó 4-én vezette oltárhoz *Bujanovics* Esztert. A polgári házasságkötést *Tahy* alispán, az egyházat *Semsey* Zoltán áldozár, a menyasszony unokafivére végezte. A 70 főre rugó násznép a *Péchy*, *Ghyllány*, *Semsey*, *Piller*, *Roskoványi*, *Gárgel* stb. sárosvármegyei családok tagjaiból állott. A nászszakomat a vármegyei ház nagytermében a menyasszony nagatyja, *Semsey* Boldizsár főispán adta.

— **A csanádapáczai mérgezés.** Szegedről jelentik: Az esküdtbíróság ma egy heti tárgyalás után felmentette *Szabó* Zalai Antalt és feleségét, akiket azzal vádoltak, hogy *Szabó* apját megmérgezték.

— A spanyol trónörökös állapota. Jeleztük, hogy *Viktória Ena* spanyol királyné süketnoma gyermekét, *Don Jaime* trónörökösöt egy hírnéves professzorhoz gyógykezelés végett Freiburgba vitte.

— Freiburgi jelentés szerint a süketnoma spanyol trónörökös immár a gyógyulás útján van. Állapotában már is javulás állott be, amennyiben minden zajt, mely közelében történik, meghall, sőt elegendő egy halk nesz is arra, hogy figyelmét odairányítsa. A némaság gyógykezelése sokkal lassabban halad előre, a professor azonban annak a reményének ad kifejezést, hogy legalább részben sikerülni fog neki a baj enyhítése. *Don Jaime* trónörökös a november hónapot is Freiburgban tölti el.

— A csanádi püspök, mint újságíró. Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök most már hivatalosan belépett az újságírók czéhébe. A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségénél bejelentette, hogy a szövetség tagjai sorába lép. Érdekes, hogy a csanádi püspökön kívül még egy református püspök is újságírónak vallja magát, dr. Baltazár Dezső debreczeni püspök is rendes tagja a VHOSz.-nek.

— Priessnitz-szobor leleplezés. Priessnitz Vinczének, a világhírű Priessnitz-gyógyfürdő feltalálójának és alapítójának az emléksobrát tegnap leleplezték le Bécsben. A nagy emberbarát emlékműnél néhány külföldi orvos is megjelent.

— Tolvajok egy francia muzeumban. Franciaországban a bretagnei *Quinheri* város muzeumból ismeretlen tettesek ellopták *Boucher Neptun* című festményét, amelynek értéke huszonötezer frank. A tolvajok eredetileg a *Gioconda másolatát* akarták elrabolni, amely állítólag magától *Lionardótól* származik. Az őrszemélyzet akkor vette észre a betörőket, amint a *Gioconda másolatát* fessegették. A tolvajoknak zsákmányukkal sikerült elmenekülniök.

— Elhunyt miniszterelnökségi tanácsos. A miniszterelnökségi osztálynak gyásza van. Dr. Csiky Gyula miniszterelnökségi osztálytanácsos vakbélgyulladás következtében ma hirtelen meghalt. Az elhunyt osztálytanácsos igen értékes és képzett tagja volt a miniszterelnökség tisztviselői karának s annak az osztálynak élén állott, amelynek hivatása a külföldön élő magyarság szellemi és anyagi érdekeinek istápolása. Az elhunyt nagy buzgósággal és hozzáértéssel töltötte be fontos ügykörét, így halála nagy veszteség a magyar közéletre. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, aki a gyászestéről értesült, táviratilag fejezte ki részvétét az ifjan elhunyt tisztviselő atyjának, dr. Csiky kolozsvári nyugalmazott egyetemi tanárnak.

— Sütőmunkások gyűlése. A sütőmunkások ma délután négy órakor gyűlést tartottak a Vigetzaei Poos-féle vendéglőben. A gyűlésen olyan elkeseredett volt a hangulat a mesterek ellen, akik a munkásoknak adott szavukat megszegték, hogy a vezetőségek alig sikerült a munkásokat újabb harc provokálásától visszatartani. A szervező-bizottság lemondott megbízatásáról, de a gyűlés a lemondást nem fogadta el, hanem bizalmat szavazott. Kardics Kálmán elmondotta, hogy a mesterek közvetítője már most sem tartja be azokat az ígéreket, amelyeket a munkásoknak tett, s azokat a megállapodásokat, amelyeket a munkások harminczas bizottságával az iparhatóság előtt kötött. Még azt se tartják be, hogy a munkaközvetítő működését a munkások megbízottai által ellenőrizhessék, hanem ha felszólalnak valamely szabálytalanság ellen, egyszerűen kiutasítják a munkamegbizottakat a közvetítő helységről. A rendőrség, mint a multban, most is mindenben engedelmeskedik a mestereknek s kitoloncolt több munkást, akik föl mertek szólalni. Végül felhívta a munkásságot, hogy mindenütt válaszzák meg a bizalmi férfiakat s bármely történjék is, egyelőre ne tegyenek semmit a műhelyekben, hagyják a mesterek büneit halmozódni, amíg elérkezik a leszámolás ideje. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a munkások egy csoportja ezzel szemben indítványt terjesztett elő, hogy a munkások rögtön vonuljanak ki a mesterek munkaközvetítőjéből s állítsák fel ismét saját közvetítőjüket. Ezzel a harc ismét rövidesen ki-tört volna. A szervező-bizottság nevében Kardics Kálmán ezt hevesen ellenozta s indítványozta, bízzák a szervező-bizottságra, mikor és mit kell cselekedni.

— Előadás a főkapitányságon. A vallás-és közoktatásügyi miniszter által a közigazgatási tisztviselők részére rendezett továbbképző tanfolyam keretében a hónap 6-án, pénteken délelőtt 9 órakor dr. Pekáry Ferenc főkapitányi helyettes a főkapitányság nagytermében előadást tart a rendőrségi intézményekről.

— A kolera. Ujpesten újabb kolera megbetegedések történtek. Kolera megbetegedések jelentettek ma a torontálmegyei Felsőaradi községből, továbbá Báziasról. Győről jelentik: Győrfalu városrészében Egyed Józsefné napszámosasszony kolera gyanus tünetek között megbetegedett. Beszállították a kórházba és vándorát felküldték Budapestre a bakteriológiai intézetbe, ahol megállapították, hogy Egyedné ajsiai koleraiban szenved. Mindazokat, akik Egyednével érintkeztek, fertőtlenítették és elkülönítették. A beteg állapotában egyébként ma virradóra javulás állott be. A városban a leg-szélesebbkörű óvintézkedéseket megtették.

Székesfehérvári jelentés szerint a számos újabb kolera megbetegedésre való tekintettel a közigazgatási hatóság elrendelte Adony és Érd községek zár alá helyezését. — Temesvárról jelentik, hogy *Olvin* temesmegyei községben tegnap este kolera gyanus tünetek között megbetegedett *Kalincics* Anna 35 éves cselédleány, aki a tegnapi napon Temesváron is megfordult. A cselédleány gazdája, *Rajku* otvini görögkeleti lelkész a kolera gyanus tünetek között megbetegedett leányt Temesvárra akarta szállítani, az állomási előjáró azonban ezt nem engedte meg, hanem értesítette a temesvári hatóságot, amelynek a részéről dr. *Bépnicz* Sándor vármegyei főorvos és *Sódy* Gyula főszolgabíró jelent meg a helyszínén. A cselédleányt azonnal az ottani járványkórházba szállították, az otvini vasuti állomást és a lelkész lakását fertőtlenítették, ugyszintén megtették minden óvintézkedést mindazokon a helyeken, ahol temesvári tartózkodása alatt megfordult. Dejektmát felküldötték a budapesti bakteriológiai intézetnek. — Orsován és Dubován a mai napon újabb megbetegedés nem történt. — Törökbecsben ma újabb három kolera gyanus megbetegedés történt, míg a torontáli Felsőkaras községből és Billéd községből egy-egy újabb kolera megbetegedést jelentettek, utóbbi helyen pedig egy asszony kolera gyanus tünetek között meghalt. Temesvár város hatósága tekintettel arra, hogy a szomszédos Krassószörnyben és Torontálban fordultak elő kolera gyanus tünetek, a város lakosságát a legerélyesebb óvintézkedésre szólította fel, egyben jelezve, hogy a hatóság minden óvintézkedést megtett. — A temesmegyei Ötvény községből ma délelőtt egy kolera gyanus megbetegedést jelentettek. Az ötvényi román lelkész cselédje a vasuti váróteremben hirtelen rosszul lett, majd hánvinger vett erőt rajta. A várótermet azonnal elzárták. A vármegye főorvosa a járási orrossal azonnal a helyszínre utazott a vizsgálat megejtése céljából.

Pécsről jelentik: Kölked községben, Mohács mellett, a mai napon kolera gyanus tünetek közöt megbetegedett és csakhamar meghalt *Kovácska* Ferenc kovácsmester. Mohácsról a hatóság közgei, valamint orvosok mentek ki a községbe a szükséges óvintézkedések megtételére. Az elhunytat holnap felboncolják.

— Öngyilkosság az anya sírján. Hajdudorogról jelentik, hogy dr. *Kovács* István ügyvédjelölt ma a hajdudorogi temetőben az édesanyja sírján agyonlőtte magát. A dussgazdag földbirtokos-családból származó fiatalember kabátja zsebében egy névjegyet és szerelme által hozzá intézett levelet találtak, melyre az öngyilkos azt írta rá, hogy „nagy ideálta volt, de az élet lehengerelte, ezért akart meghalni.” A fiatalember atyja iránt megverszte nagy a részvét.

— Gazdarsadalmunk Kezskemétiért. Az az országos gyűjtés, mely *Darányi* Ignác, a Magyar Gazdászövetség elnöke és gróf *Károlyi* Mihály az OMGE. elnöke, felhívása folytán gazdarsadalmunkban a kezskeméti földművelők és kisiparosok felségítésére megindult, eddig közel tízezer koronát eredményezett. Ezen összeg nagy része, azaz 3574 korona 51 fillér falusi hitel, fogyasztási szövetkezetektől és gazdaköröktől ered, 1000—1000 koronát adományozott gróf *Károlyi* Mihály, *Darányi* Ignác, akinek adományából 500 korona a református egyháznak jut és a „Hangya” a Magyar Gazdászövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezeté. — Legtöbb adomány folyt be a szövetkezetektől Somogy megyéből, összesen 346 korona. Magából *Lábad* községből egyesektől és szövetkezetektől 186 korona érkezett s volt olyan falusi szövetkezet — mint például a *nyegyedi* — amely maga 100 koronát adományozott a földrendező károsultjai javára. Mivel azonban a kisemberek insége most kezd fenyegetővé válni, mikor a téli időjárás közeleg s hajlékaikat nem bírják felépíteni, a Magyar Gazdászövetség és az OMGE ez uton is újból felkéri az ország gazdarsadalmát, hogy ne engedje kétségbeesni a kezskeméti kisembereket s ki-ki sürgősen küldje be nekik szánt adományát a *Kezskeméti Gazdasági Egyesület* címére.

— Öngyilkos főhadnagy. Procucu Simon, a Bécsben állomásozó 32. gyalogezred főhadnagya még a mult hó 30-án jött Budapestre és az Adria-szállodában bérelt szobát. A főpinczérnek említette, hogy Budapestet áthelyeztetése miatt tartózkodik. Rendesen későn éjjel járt haza a főhadnagy, ma pedig nem látták kimenni a szobájából. Kovács Géza pinczér gyanút fogott, behatolt az ajtón s ott találta a főhadnagyot átlőtt fejjel, holtan, mellette a *Browning*-pisztoly. Az asztalon levelet találtak, amelyet bátyjához, a *Peterdy*-utcában lakó Procucu Károly postafőtiszthez intézett. Valószínűleg azért ölte meg magát, mert nem sikerült magát Budapestre áthelyeztetnie.

— A hamis mérleg. Pöstyénből botrányos visszaélés híre jelentik. A trencsén-hölaki vág-völgyi cukorgyár vágújhegyi mázsálóján egy nagytermelő hat szekér répát adott át. A mázsálásnál szekerenként egy métermárással kevesebb súly mutatkozott, mint a község hiteles mázsáján, ahol a bérlő a répát előbb megmárástatta. A bérlő emiatt jelentést tett *Rábóczy* vágújhegyi főszolgabírónál, aki megvizsgálta a mérleget és egy tíz kilós súly alapján ólondarabot talált, amely minden mázsálásnál egy métermárással különbözne felel meg. A mázsaház napi forgalma mintegy 400 szekérrnyi szokott lenni. A főszolgabíró a mázsaházat nyom-ban bezáratta és elrendelte a vizsgálatot, a bérlő pedig külön büntügyi följelentést tesz a vissza-élés felől.

— Veszedelmes postahivatal. Ma délelőtt háromnegyed tíz órakor a Soroksári-ut 46. szám alatt levő 92-es számú postahivatal nagytermé-nek a mennyezete a közepén beomlott. A terem-ben tizenhat leány dolgozott s a mennyezet beomlás nagy riadalmat keltett a hivatalnoknők kö-zött, kimenekültek az udvarra és értesítették a rendőrséget is, ahonnan bizottság ment ki a hely-színre. Megállapították, hogy a postahivatal fe-lett az elsőemeleti lakást nagyobbitották. Tegnap egy falat bontottak ki és úgy látszik, ez lazította meg a mennyezetet. A falak is megpedeztek és a rendőri bizottság betiltotta a veszélyes szoba-ban való munkát. A beomlás következtében két postahivatalnoknál könnyebb sérülést szenvedett.

— Halálozás. Dunaföldváról táviratozzák, hogy *Vajay* István bőskei plébános, volt országgyűlési képviselő Bősken meghalt. Az elhunyt 1863-ban született Nagooson. A középiskolát és a teológiát Pécsen végezte. 1887-ben szentelték pappá, 1892-ben a szalantai kerület országgyűlési képviselőjévé választotta. *Vajay* István mint író is munkásságot fejtett ki, folyóiratok-ban több regénye és elbeszélése jelent meg.

A magyar mérnöki kar egyik legrégibb érdemes tagja, *Zemlényi* Mihály 71 éves korában Budapestben meghalt. A megboldogult még a legutolsó időben is szorgalmasan dolgozott és munkaközben érte a gyilkos betegség, amely hamarosan megölte. Temetése pénteken, október 6-án, délelőtt 10 órakor lesz Tavaszmező-utca 12. sz. alatti lakásából.

Gamauf Gyula magánzó, Budapest székesfőváros főrendhatósági bizottsági tag élete 41-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Budapestben.

Bizáki *Puky* Miklós hevesmegyei nagybirtokos, a hasonnevű forradalmi emigráns fia, a napokban pusztasárazsárból birtokát meghalt. Temetése a vidék és rokonság részvéte mellett tegnap volt a pusztatenki családi sírboltban. Az elhunytban *Melcsinszky* György úrsz. képviselő sógorát gyászolja. Az elhunyt emléket sok jótékony és nemes eszelekedet őrzi. Özvegye és gyermekei és kiterjedt rokonsága, köztük a Szemere-, Fáy-, Borbély-, Dapsy-, Horthy és Magyar-családok siratják.

Kollin Zsigmondné, *Steiner* Józsa 27 éves korában meghalt. Temetése holnap, pénteken délután 3 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temető halottsházából.

— Mielőtt utazási jegyeit megváltja, bizalommal forduljon a *Világjárás Menekijegyjáráshoz*. (V., Fűrdő-utca 1., bejárat a Dorottya-utca felől). Telefon 152—52.

x **Royal-Orfeum**, Budapest, Erzsébet-körut 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Bób** hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Fodor-féle** vivátérem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

x **Czim- és reklámtáblákat**, nemesi címereket készít *Harsányi* László. Budapest, VII., Hungaria-körut 155. Telefon 170—12.

x **Akinék** fájós foga van, vagy bármely okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. *Batizfalvy* I. Z. Ki. Egt. tanár, a műtőfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánljuk. A főváros ezen legelső intézete *Károlyi*-körut 3. sz. alatt lett legújában áthelyezve, egyenesen e célra átalakított, a legkittünőbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A nm. v. közzét. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga nemében páratlan intézetet, melynek technikái osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogópótlások eszközöltnének, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. *Batizfalvy*-nak, az ismert szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, mért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.

A budapesti halkiállítás.

Budapest, október 5.

Amit a földművelésügyi kormány mostanában tesz, az a centripetális és centrifugális erők mozgatója. Egyik oldalán szaktanácskozmány az argentinai husbehozatal kérdésében, a másik oldalon halkiállítás. Kétségtelen, hogy az utóbbi inkább panaceaja az ugynevezett *husinségnek*. Gondoljunk csak a vizek ősi állapotában való halbőségére. Mikor csak a halak összefogása adott gondot. Csak aratni kellett, vetni nem. Ma nincs úgy. A vizet éppen úgy verítékekkel kell művelni, akár a földet. A hasonlat pedig annál találóbb, mert a *halastavak fenekét éppen azokkal a trágyafélékkel kell javítani, amikkel a szántóföld javítva az aczélos buzát termi*. A ma megnyitott budapesti tenyészhalkiállításnak éppen az a jelentősége, hogy először mutatja be hazánkban a *halételezés* gazdasági sikerét, azt a gazdasági nagy haszonvételt, mely előáll, ha a tenyésztett halat természettudományos megfigyelés alapján, bizóba fogják, akár a ludat, vagy a sertést. A halnak mesterséges növelése és hizlalása *Susta József* csehországi tenyésztő kísérletei óta tudományosan meg van állapítva. Tudjuk a legértékesebb halakarmányok összetételét, adagolási módját, idejét, matematikai pontossággal számot vehetünk a termelők azzal, hogy a halat három évjárat szerint kell termelni s a harmadik év végén a piacra adott ponty kétféle táplálva, két kilogramm súlyu lesz. Hogy mennyi lesz ebből a hus és mennyi a zsír, az a táplálás módjától függ. Ezen a téren már sok újra a kutató ember nem jut.

Éppen azért, mert a halhus termelés költsége fillérségi pontossággal előre megállapítható, a gazdasági termelésnek ez az ága föltétlenül nagy lendületet fog venni. *Ma 13.865 kat. holdon termelendő halat* mesterséges viszonyok között. Tehát még a kezdet-kezdetén vagyunk. A legrégebb halgazdaság sincs még *husz esztendő*. És ha mind föbbben tudják meg az érdekelték, hogy az eddig berendezett mesterséges halastavak java értéktelen szikföld, melyen eddig semmi sem termett, ma pedig *katasztrális holdankint egy métermázsra halat* halásznak le, mely a mai piaci árak szerint 150 K-án értékesül, — lehetetlen, hogy a gazdák ne adják magukat a haltermelésre, amely mellett még értéktelen földjüket megjavíthatják. Hazai kísérletek el is döntötték már, hogy a szikes területet termővő csupán öntözőművekkel, vízzel való kilugozással változtathatjuk. Mikor tehát a halastó modra a haltenyésztésre kimerül, mert különösen a nem racionális üzennél ez okvetlenül elkövetkezik: jöhet a kilugozott területre az eke s hogyan fog teremni az aczélos buza!

Serényi a huskérdés megoldását nemcsak állatnevelésünk fejlesztésével véli megoldani, hanem a baromfi, házinyul s haltenyésztés emelésével, fejlesztésével. Körösi József 1872-ben közzétett statisztikája szerint *egy emberre évente két kg. hal jutott*, ma alig jut a statisztikai adatok szerint *félkiló*. Hol van az a régi jó idő, melyről egy XVIII-ik századbéli németül írott magyar statisztika beszámol, irván a következőket: „*A szegedi piacon egy aranúért ha nem is, mint a krónika az elmúlt gyér népességű és pénztelen időben írja ezer darab, de mégis száz darab szép pontyot adnak.*”

Ezek a régi idők eltűnésezték és vissza sem jöhetnek többé. A vízrendezés és ármentesítés jellegéből egészen kiforgatta a folyóvizet. Addig a tavaszi áradások sekély vizei magányi fiasító telep volt, ma ezekről közös erővel kell gondoskodni. Sok mulasztást kell pótolni, mert az iparszerű csehrendezébe sorakozott régi halászok nem gondoltak arra, hogy bárkárkat, cölöncöküket néhány év múlva feltűzelhetik, vagy sertésórnak alakíthatják át, a hálóikat pedig majd a kászáradi füzeseken hímálhatják évekig a szél szomorú emlékezetül, hogy a halászat ősi foglalkozási ága megszűnt.

Ma két irányban igyekszünk pótolni, ami a vízrendezéssel elveszett. A kövizek beépítésével,

halakra-nevelő telepek létesítésével, az ok-szerű halászat biztosítása érdekében halászati társulatok alakításával, egyrészt; másrészt a főhalgazdaságok szaporításával. Ma már álló tavainkban két millió korona értékű halat termelünk, majdnem annyit, amennyit kövizeinkben halászunk. De új halastavak létesítésében örvendésesen fellendült a kedv, a halászati közszolgálat munkája négyeszeresére szaporodott: a múlt évben már 200 üzemtervet kellett megcsinálnia, vagy felülvizsgálnia a földművelésügyi miniszterium halászati osztályának, Gróf *Serényi Béla* ismételt lelkesítő szavakkal fordul az érdekelt gazdászokhoz, hogy a hol a feltétele megvan, ebbe a nagy hasznot ígérő vállalkozásba kezdjenek a gazdák. Éppen olyan jelentőséges a kövizek halakkal való benépesítése a halászás jövedelmezővé tétele. *Eddig kilenczven társulat alakult s egyik másik már sikerekre mutathat. Az állam közel 20.000 millió ikra kihelyezésével járult a társulati tevékenység erősítéséhez. Nagy szükség van azonban a vi-parti rendőrségre, mert a *gém, halász sas, jégmadár, vidra és ciczkány* mellett az orvhalász a halaknak legnagyobb ellensége, aki sem a tilalmi idővel, sem az apró halak életével mit sem törődve, kapcsi módon pusztít, mint legnagyobb kártévő, akit ebben megakadályozni az ellenőrzésnek mai, szokványos módja, képtelen.*

Az ország haltenyésztőinek, halászati szakembereinek és a gazdaközönségnek rendkívül élénk érdeklődése mellett ma délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg *Kazy József* földművelésügyi államtitkár a mezőgazdasági muzeumban rendezett országos tenyészhalkiállítást, melyet gróf *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter támogatásával *Landgraf János* miniszteri tanácsos, a halászati ügyosztály vezetője és *Répássy Miklós* műszaki tanácsos, az országos halászati felügyelőség vezetője készítette elő.

Kazy József államtitkár a rendező-bizottság nevében *Répássy Miklós* műszaki tanácsos üdvözölte szép beszéddel. Szakszerűen kifejtette a halászat közgazdasági jelentőségét, rámutatott a halászat szükségesszerű fejlesztésének okaira és hálival emlékszik meg *Serényi Béla* földművelésügyi miniszter áldozatkészségéről, aminek a halászat már sok tényleges hasznát is látja. A kiállítás az ország haltenyésztésének mai állapotát tünteti fel. Abban a reményben, hogy a látogató közönség sok tanulságos anyagot fog itt fölfedezni, kéri az államtitkár a kiállítást megnyitására.

Kazy József államtitkár mondott most köszönetet a szíves fogadtatásért nemcsak a maga, hanem küldője nevében is. Nagy fontosságot tulajdonít a kiállításnak különösen most, midőn a haltenyésztés kifejezetten egyik főgondját képezi a földművelésügyi kormánynak. Rámutatva a halászat régi elhanyagolt voltára, büszkén emeli ki, hogy ma már mintegy 14.000 katasztrális holdnyi területen folyik mesterséges viszonyok között a hushaltermelés. Hiszi, hogy a kiállítás buzdítással fog szolgálni a további munkára ezen a téren. A földművelésügyi miniszter nevében megüdvöztetve a kiállítóknak áldozatkészségét és a rendező-bizottságnak fáradozását, a kiállítást megnyitottnak nyilvánítja ki.

Az államtitkár ezután *Landgraf Sándor* és *Répássy Miklós* társaságában alaposan megemlélt a kiállítást. Hosszasabban ott időzött minden egyes csoportnál és több ízben is kifejezést adott megelégedésének a mintaszéri rendezésért.

A kiállítást a közönség ingyen tekintheti meg, épp ezért már ma is nagyon sokan megfordultak a mezőgazdasági muzeumban. A fővárosi iskolák növendékei tanáraik és tanítóik vezetése mellett csoportosan fogják megnézni az akváriumokban elhelyezett legkülönbözőbb halfajtákat.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) *Opera*. Matzenauer Margit asszony, a budapesti közönségnek két esztendő óta az Operaházban és a hangversenyteremben egyaránt ünnepeztetett művésznője a „Walkür” mai előadásán folytatta vendégszereplését. Brühildát, a wagneri szerepek egyik legnehezebbjét énekelte kitünő disponálsággal és ragyogó orgánuma pompásan győzte le a szerep fizikai nehézségeit, színeszi nagyszerűsége és kulturáltsága pedig ma is nagy erővel hatottak a nézőteret szép számmal megtöltött közönségre. *Anthes* minapi indiszpozíciója után ismét tel-

jes fényében ragyogtatta hangját és előadó művészetét, amiért felvonásvégeken őt is kelkesen ünnepezték a közönség a zajos ovációkkal elhalmozott vendégművésznővel együtt. A többi szereplő közül *Vasquezné, Flattné, Váradi és Venczell* ma is megérdemelt elismerésben részesültek. A zenekar élén ifj. *Ábrányi Emil*, a wagneri zenekar alapos ismerője ült, a megértés művészetének temperamentumával uralkodott a zenekaron és lendületes pálezzájával stílusosan kapcsolta össze a zenekart a színpaddal. (—na.)

(*) *Magyar művész külföldi kitüntetése*. Szigeti Dezső, a párisi Colonne-zenekar volt hangversenymestere, aki éveken át volt a világhírű zenei társaságnak vezető tagja, azt a hivatalos értesítést kapta most Párisból, hogy a Colonne-zenekarban kifejtett működése és a zenekultúra-terén elért sikerei elismerésül, Officier de l'Instruction publique-ké nevezték ki. Szigeti Dezső most hazatért Budapestre és jelenleg a Népeperának hangversenymestere.

(*) *Az Operaházban holnap, pénteken, október 6-án a „Toldi szerelme” című eredeti magyar dalművet adják*, melyben a főszerepeket Medek (Piroska), Ambrusné (Örzsé), Környey (Toldi), dr. Dalnoki (Tar), Szemere (Lajos király), Pichler (Lórántfi), Venczell (Rozgonyi) és Ney B. (Bajmester) játssza. Vezényel Kerner István karnagy, rendező Alszeghy Kálmán főrendező. (Évi bérlet 122. sz. Kezdeté 7 órakor.) — Szombaton Matzenauer Margit bajor kir. kamaranékesnő a „Fidelio” női főszerepében lép fel, kivüle Gayler, Arányi, Takáts, Venczell, Rózsa, Kertész Ö. és Kárpát működik közre az előadáson, melyet bérleten kívül (50. sz.) rendes helyárakkal rendeznek. (Kezdeté hét órakor.)

(*) *A Mücsarnok hármas kiállítása*. A Képzőművészeti Társulat ma mutatta be a művészeknek a hármas kiállítást, amelyet Bruck Lajos, Mihály Dániel és Pap Henrik festőművészeknek a hagyatékából rendezett a Mücsarnok. A sajtó képviselői a kiállítást holnap, pénteken délelőtt 9 órától délután 4 óráig tekintik meg. Az ünnepélyes vernissage szombaton délután öt órakor lesz s a kiállítást gróf Zichy János kultuszminiszter nyitja meg. A vernissageon a társulati tagok névre szóló tagsági jegyeikkel, a közönség pedig 2 koronás belépőjeggyel vehet részt.

FŐVÁROS.

(*) *Dr. Toldy László nyugdíja*. Dr. Toldy László, a székesfőváros levéltárosa, mint azt megirtuk, nyugalmába vonul. A közgyűlés Váczsanyi Vilmos indítványára felhívta a tanácsot, hogy Toldy érdemeire való tekintettel csekély nyugdíjának pótlására tegyen javaslatot. A tanács a felhívásnak mai ülésében eleget tett s azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a távozó főlevéltáros nyugdíját évi kétezer korona kedgydíj megszavazásával egészítse ki.

(*) *Szerb husbehozatal*. A drágaság enyhítése érdekében a tanács megengedte a hatósági közvetítőknek, hogy egy félévig a saját számlájára is vásárolhat. Ennek az intézkedésnek az a célja, hogy a közvetítő minél több élelmiszert hozzon Budapestre. A hatósági közvetítő most arra kért engedelmet, hogy 5000 sertés és 5000 szarvasmarha husát hozhassa Budapestre. A tanács mai üléséből a földművelésügyi miniszterhez terjesztette föl a kérelmet s kérte, hogy a nagy drágaságra való tekintettel a hus behozatalára az engedelmet adja meg.

(*) *A villamosok téli menetrendje*. A tanács ma tárgyalta s megállapította a villamos vasutak téli menetrendjét. A közúti vasut több vonalán sürítette a tanács a forgalmat.

(*) *Tanítói ösztöndíj*. A Ferenzvárosi Polgári Kör 600 koronás alapítványt tett a IX. kerületi érdemes tanítók részére. A tanács az alapítványt pártoló javaslattal terjeszti elfogadás végett a közgyűlés elé.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzők árváiért. A községi és körjegyzők Erzsébet árvaháza alapja javára a pénzügyminiszter által engedélyezett tárgysorsjáték húzása e hó 7-én, szombaton este hét órakor lesz a lottóigazgatóságnak a vámbáczpalotában levő húzási termében. A húzáson a politikai biztossággal Eszláry Sándor VI. kerületi elöljárót bizta meg a polgármester. A lottóigazgatóság részéről Csomay Kálmán lesz jelen. Az egyesület elnöksége ez uton is tudatja a közönséggel, hogy a sorsjegyek árának beküldési határideje legkésőbb e hó 7-ike.

Ujvidék költségvetési mérlege. Ujvidékiül jelentik: Ujvidék város törvényhatósági bizottsága mai rendes közgyűlésén, melyen Demetrovits Vladimír polgármester elnökölt, tárgyalta az 1912. évi költségelőirányzatot, mely 1.120.000 korona bevétel és 1.500.000 korona kiadást tüntet fel. A hiány 400.000 korona.

TANÜGY.

Tanfelügyelők értekezlete.

Budapest, október 5.

Az Akadémia nagytermében gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöklése alatt ma kezdődött meg a tanfelügyelők ankéje, melynek az lesz a hivatása, hogy a magyar népoktatás hiányait s az orvoslás módjait megbeszélje. A miniszter megnyitó beszéde után az értekezlet megkezdte a nagy érdekességű, fontos anyag megvitátását.

Az értekezlet lefolyásáról tudósítanunk a következők:

Az Akadémia Kistermében megnyitott ülésen gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elnökölt.

Gróf Zichy János kultuszminiszter megnyitóbeszédében üdvözölte az egybegyűlt tanfelügyelőket, majd rámutatott arra, hogy Magyarország nemzeti politikájának egyik főfeladata, hogy a nemzeti népnevelésnek anyagi és szellemi feltételeit megteremtse. A legsürgősebb teendők közé tartozik ma, amidőn több mint 300.000 iskolaköteles nem részesül törvényszerű oktatásban, az iskolakötelezettség szigorú érvényre emelése. E célból örömmel fogadja az ankét elé terjesztett javaslat szociális intézkedéseit, hogy a szegény tanulókat ingyen könyvekkel és iskolaszerekkel lássák el és az iskolák mellett napközi otthonok létesüljenek. A nemzeti állameszme terjedése érdekében tett javaslatokat, különösen a nem magyar ajkú iskolákban a magyar nyelv sikeres tanítása céljából javasolt tervezetet nagyon megvizsgálendónak tartja. Föltétlenül megkívánja, hogy az iskolát a vallás-erkölcsi érzés és a hazafias szellem hassa át. Ideális megoldás bizonyára az iskoláknak egy kézben való összpontosítása lenne, ez azonban hazánk speciális viszonyai között egyelőre alig oldható meg. Addig tehát, amíg a viszonyok alakulata a teljesen egyöntetű rendezést majdan lehetővé teszi, nemcsak érintetlenül kell hagyni az iskolafőntartók által létesített népiskolákat, de azok anyagi támogatása elől sem zárkózik el. Új iskolákat azonban első sorban az iskola nélküli levő községekben óhajt szervezni. A népoktatásnak egész vonalán elért eredményben jelentékeny része van a tanfelügyelői karnak. Beszéde végén megígérte a miniszter, hogy gondoskodni fog arról, hogy a tanfelügyelők a közigazgatási tisztviselőkhöz mérten megfelelő anyagi helyzetbe jussanak.

A nagy eljenzéssel fogadott beszéd után a tanfelügyelők nevében Hajnóczy R. József királyi tanácsos üdvözölte a minisztert, mire megkezdődött a napirendre kitűzött kérdések szakzerű tárgyalása.

Ezután megkezdődött a tanácskozás. Előül Tomcsányi János tanfelügyelő adta elő a nem állami elemi iskolák külső viszonyai és tanulmányi rendje szemponjtáiból megállapított hiányok megszüntetésére s a mutatózó akadályok legyőzésére vonatkozó javaslatot. Az előadásához fűződő vitában többen résztvettek. Ezután délutánra halasztották a tanácskozást.

A délutáni tárgyalás megnyitására Nárá-Szabó Sándor államtitkár üdvözölte azokat a királyi tanfelügyelőket, akiket éppen ma ért a királyi kitérítés, nevezetesen Váró Béni kolozsmegyei tanfelügyelőket, akiket a királyi tanácsosi címmelet és Máthé Géza nógrádmegyei tanfelügyelőt, akit a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntetett ki.

Ezután letárgyalták az első tétel pontjait nagyon csekély változtatással, ugyszólván inkább stiláris módosítással.

Hidassy Sándor előadó vezette be a második tételt, amely az iskolák szervezésére és fejlesztésére vonatkozik. Szerinte nincs elég iskolánk, azért nincs végrehajtva az 1907. évi XXVII. t. cz., de ha volna is elegendő, sok akadály merül fel az iskolaköteleseknek beiskolázásánál.

A javaslatnak ama része körül, hogy a bírágpnzt kényszer munkára is átváltoztathassák és hogy ha az iskolába nem küldi a szülő gyermekét, az kihágásnak minősíthessék, nagy vita folyt, a mihez különösen dr. Bathó Elek jogügyi tanácsos és Magyar Endre iparoktatási főigazgató szoltak hozzá.

Nárá-Szabó Sándor államtitkár este hat órakor arra való tekintettel, hogy a tanfelügyelők egy

részét estére dr. Balogh Jenő államtitkár a miniszteriumba külön patronázs-értekezletre hívta meg, berekeszti a tárgyalást, amelyet holnap délelőtt 9 órakor fognak folytatni.

A patronázs-értekezlet.

A patronázs-értekezlet este hat óra után kezdődött a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban, dr. Balogh Jenő államtitkár hivatalos helyiségében. Az értekezleten az államtitkár maga elnökölt.

Dr. Balogh Jenő államtitkár megnyitó beszédében igen meleg szavakban emlékezett meg a kassai patronázs-kongresszusról, ahol az abaujvármegyei tanítóegyesület nagyon felkarolta a patronázs ügyét. Abban a meggyőződésben él, hogy ha mindegyik vármegye tanfelügyelője ugyanily módon fog hatni a tanítószágra, mint Abaujvármegye tanítószága oly üdvösen kezdeményezte, akkor ez az ügy, amely az egész társadalom ügye, igen szép eredményeket fog elérni. Kéri tehát a tanfelügyelőket, vegyék kezükbe mindannyian a patronázs szervezését és a tanítószágot buzdítsák erre.

Dr. Kaeskovics Mihály min. tanácsos melegen üdvözli az államtitkár által megpendített eszmét.

A kérdéshez hozzászóltak Berecz Gyula, a ki nek Krassó-Szörénymegyében már van egy ilyen, igen szépen működő patronázs-egyesülete, Mosdóssy Imre, Grézó János és Körösi Henrik tanfelügyelők.

Az értekezlet megállapodott abban, hogy az államtitkár tervezete értelmében mindegyik tanfelügyelő a maga vármegyéjében alkalmas módon az ügy szolgálatába áll, szükség esetén körrendeletek kibocsátásával is, de főképp az ügynek a sajtó és kivált a tanügyi sajtó által való felkaroltatásával.

EGYESÜLETEK.

(—) A tolnai nőegylet jubileuma. Szekszárdról jelentik: A Mária Valéria főhercegnő fővédősége alatt álló egyesült Szekszárd-tolnamegyei nőegylet ma ülte meg fennállásának félszázados jubileumát. A jubiláris ünnepség alkalmából tegnap érkezett ide Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, akit ünnepélyes fogadtatásban részesítettek és tisztelőre este a várost kivilágították. Az ünnepség délelőtt fél tíz órakor a kathliokus templomban tartott ünnepi istentisztelettel kezdődött, amelyet Prohászka püspök ezlebrált fényes papi segédlettel, 11 órakor a város ház nagytermében díszközgyűlés volt, amelyen a megnyitó beszédet gróf Apponyi Géziné, szül. gróf Széchenyi Paula az egyesület elnöknője tartotta. Utána Prohászka Ottokár, Székesfehérvár püspöke emelkedett szólistra és a közönség megújuló lelkes ovációi közepette nagyhatású ünnepi beszédet tartott az ember-szeretetről. Bodnár István alkalmi költeményt szavalt, majd Várkonyi Sándor egyleti jegyző olvasta föl a nőegylet történetét. Ezután a jelentések következtek s ezzel az ülés véget ért. Gróf Apponyi Géziné elnöknő 100 terítéki bankettet adott. Este a Szekszárd-szálló nagytermében táncestély volt, amelyen az egész vármegye intelligenciája képviselve volt.

Nyilttér.

Érvényben közlőtekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

== A ==

TOKAJI BOR

a BOROK KIRÁLYA!

Legpompásabb élvezeti cikk,
a leghathatósabb gyógybor!

Feltétlenül HERCZEG
WINDISCHGRAETZ LAJOS
eredeti váltóltésű legyen.

Kapható mindenütt!!

Pinczészet: Sáropatak—Tokaj.

FORGALMI IRODA: Budapest, VI., Teréz-
körút 25. i. emelet.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Eskütétel. A Kuria ma délelőtt teljes ülést tartott, amelyen Baumgarten Izidor ujjonnan kinevezett kuriai tanácselnök és Ligetkúti Iván helyettes-koronaügyész tették le a hivatalos esküt Günther Antal elnök kezébe.

§ A szakcsi petíció. A szakcsi kerületben megválasztott Szluha Pál képviselő mandátuma ellen tudvalevőleg petíciót nyújtottak be, amelyet azonban később visszavontak. A Kuria ennek alapján a további eljárást megszüntette és a kérvényezőket a költségek megfizetésére kötelezte. A legfelsőbb bíróság Edvi Illés Károly részére 4000 korona, dr. Hódos Béla részére 6100 korona és dr. Muzsik István részére 5400 koronát állapított meg. A kérvényezőknél azonfelül meg kell fizetni ügyvédjük, dr. Gábor Illés költségét is. A Kuria ezt a végzést a mai napra kifüggesztette és így a kisebbségben maradt pártnak még módjában van 15 napon belül újabb petíciót benyújtani. Ha ez meg nem történne, az eljárás végleges befejezést nyer és a képviselőházat is értesítik a petíció visszavonásáról.

§ Az országos bírói és ügyészi egyesület.

Az országos bírói és ügyészi egyesület tudvalevőleg október 8-ik napján d. e. 9 órakor tartja Pozsonyban a város közgyűlési termében ez ideig rendes közgyűlést. A közgyűlésnek legfontosabb tárgya lesz: a polgári perrendtartás életbe lépése iránt a képviselőházhoz beterjesztett javaslat amaz intézkedéseivel szemben való állásfoglalás is, amelyek szerint a perjogi reform sikeres keresztülvitele érdekében az igazságügyi kormány felhatalmaztatnék arra, hogy körülbelül négy évi időtartamon belül bármelyik ítélőbírói a bírói szervezetre vonatkozó alaptörvények feltételeinek hiányában is hivatalból nyugdíjaztathasson, bármelyik elsőfolyamodású ítélőbíró pedig más bírósághoz áthelyeztetessen. A bírói függetlenségnek ez időszertint egyedi intézményes biztosítékai: a bíró elmozdíthatatlansága és áthelyezhetlensége. Az idézett kormányjavaslat ezeknek az intézményes biztosítékoknak négy évre leendő felfüggesztését czélozza s ezzel valóságos merényletet tervez az alkotmánybiztosítékok egyik legfontosabbika ellen. Az egyesület igazgatósága a közgyűlés elő azzal az indítvánnyal lép, hogy az egyesület foglaljon állást a bírói függetlenségnek ekként tervezett felfüggesztése ellen, és írjon fel egy a kormányhoz, mint az országgyűléshez a tervbe vett intézkedéseknek a törvényjavaslatból való egyszerű kihagyása iránt.

§ A czinkotai rablógylökösség.

A czinkotai határban egy félreeső dűlő-t mentén Langfelder Ábris jégverme mellett ez év április 24-én egy ismeretlen tótasszony kegyetlen elékelténített holttestére akadtak a járőrelők. A nyomozás első sorban annak megállapítására irányult, hogy ennek a szerencsétlen, megölt asszonynak kiléte megállapítható-e. Csak hosszas és fáradozó nyomozás után tudták a csendőrök megállapítani, hogy a meggyilkolt asszony Csirul Györgyné, szül. Tilka Zsófia napszámosasszony, aki Czinkotán Fuchs György kertészetében volt alkalmazva. Ennek megállapítása után most már a gyilkos kinyomozására került a sor. A nyomozó hatóság fáradozását csakhamar siker koronázta, amennyiben sikerült a tettest Hovanyecz Tamás hrustynyi származású téglagyári munkás személyében letartóztatni. A pestvidéki kir. törvényszék esküdtbírósága ma vont a felelőségre Hovanyecz Tamást szándékos emberöléssel párosult rablás büntette miatt. A tárgyaláson, amelyen Rónay Kamil elnökölt, a vádat dr. Bálint Ernő kir. ügyész képviselte, a vádlott védelmét dr. Kukán Béla látta el. Hovanyecz Tamás kiballgatása alkalmával tót nyelven tette meg vallomását s ebben hangoztatta azt, amit a nyomozat és a vizsgálat folyamán már elmondott, hogy az asszony kezdte meg köztük a czivódást, mire ő egy lécdarabbal több ütést mért a szerencsétlen áldozat fejére. A vádlott kihallgatása után a bíróság a beidéztet tanukat hallgatta ki. Az esküdtek a lefolytatott tárgyalás után bünyönek mondták ki Hovanyecz Tamást a szándékos emberöléssel párosult rablás büntetésében s e marasztali verdikt alapján a bíróság a vádlottat tizenöt évi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ Vád alá helyezett grófné. Gróf Esterházy Károly tudvalevően tavaly ült bele a cseklécszempezei bizományába, mely Esterházy Ferencz halálával üresedett meg. Az Esterházyak ősi fészkeben, a cseklécsi hírs kastélyban akkor gróf Esterházy Ferencz özvegye lakott, aki Károly gróf várományosi jogát kétségbevetta s nem volt hajlandó a kastélyból kimenni. Károly gróf végre is úgy segített magán, hogy karhatalommal tette ki az özvegyet a kastélyból. Ebből az alkalomból az özvegy egy esti lapban egy levelet tett közzé, melyben azt írta, hogy néhai apása első feleségének halálos ágyán megesküdött, hogy nem fogja elvenni Kaán Vilma, akivel akkoriban viszonya volt s

akitől később Esterházy Károly született, azonban mégis vette, s ezzel megszegte esküjét. Gróf Esterházy Károly a levél megjelenése után rágalmazást és becsületsértésért üzeget Esterházy Ferencné ellen sajtópórt indított, mely ma foglalkoztatta a budapesti törvényszék vádtanácsát. A tanács az üzeget grófnét csupán becsületsértésért helyezte vád alá.

§ A hamiskártyás gróf bűnpöre. Berliini jelentés szerint a Wolf-Metternich tárgyaláson ma érdekes jelenet történt. A védelem kívánságára újból kihallgatták a vádlott nejét, Wallenti Claire színésznőt, aki azt találta mondani:

— Egy magas állású osztrák bírótól hallottam, hogy Berlinben nem büntető törvényszék, hanem vértörvényszék fog itélni férjem fölött... Az államügyész e sértés miatt azt kívánta, hogy a bíróság ítélje el a tanút három napi fogházra, de a törvényszék csak 100 márká pénzbürséget mért rá.

SPORT.

Budapesti őszi löversenyek

— Nyolczadik nap. —

A Háromévesek őszi nagy handicapiját pehelysúlyával Persist nyerte meg. Istállójának remek coup sikerült ezen győzelemmel, a publikum azonban — különösen gyenge lovasa miatt — nem igen bizott a King Rob-kanczában s ezt a bizalmatlanságot indokoltnak is tartjuk, mert nem is nyerte volna meg a versenyt, ha a másodikként helyezett Lékvár nyergében valamirevaló lovas ül. Ruth öreg súlyával elég jó harmadik lett, míg a negyedik helyet a sok talponlevéstől kissé fáradt Komorna foglalta le.

Az Állam-díj startjától távol maradt Falsetto s így Sapristi-nek szabad utja volt Quartus-szal és két más jelentéktelen ellenfélvel szemben. A Palotai díj-ban csak négy kétéves állt a szalag elé. Rafis kedvenc Rafael lett s a Falb-mén Janek erős keze alatt meg is felelt a bizalomnak, az igaz, hogy nem is volt jóformán mit vernie. A Kőbányai díj-ban Robinette rádúplázott tegnapelőtti győzelmére, kár, hogy Gerbeaud ma kitért a vele való találkozás elől. Figyelemreméltóan futott a versenyben Csecehaba. Igén szép verseny volt a Kétévesek handicapja, ahol a jól startolt Oh dear megvédte első helyét a szívesen küzdő Macaulay ellen, de remek versenyt futott a harmadikként helyezett Wilburne is. Figyelemreméltóan szerepelt Etelka.

Részletes eredmény a következő:

I. Kőbányai díj. Díj 3000 korona. Táv 1500 méter. 1. Egyedi L. 36 sk Robinette 56 és fél kg (Weisz), 2. Csecehaba 48 és fél kg (Kozuch), 3. Jonathan 43 kg (Guttman). Futottak még: Fele se tréfa, Senta, Merengő, Elegie. Nyakhoszszal nyerve, öt hosszsal harmadik. Tot.: 10:36, 40:64, 78, 94. Könyvfogadások: 2 és fél Elegie, 3 Robinette, Csecehaba, 6 Fele se tréfa, Merengő, 7 Jonathan, 8 Senta.

II. Állam-díj. Díj 5000 korona. Táv 2300 méter. 1. Dreher A. 56 stpm Sapristi 56 kg (Hewitt), 2. Quartus 52 és fél kg (Miles), 3. Vansittart 57 és fél kg (Janek). Futottak még: Akác. Egy hosszsal nyerve, négy hosszsal harmadik. Tot.: 10:15, 40:42, 44. Könyvfogadások: 2 reá Sapristi, 2 és egynegyed Quartus, 6 Vansittart, 7 Akác.

III. Háromévesek őszi nagy handicapja. Díj 10.000 korona. Táv 1300 méter. 1. Egyedi L. Persist 40 és fél kg (Baluschka), 2. Lékvár 48 és fél kg (Vivan), 3. Ruth 56 kg (Carslake). Futottak még: Komorna, St.-Gillen, Titarel, Re-Contra, Ferdusi, Chan. Fél hosszsal nyerve, fél hosszsal harmadik. Tot.: 10:04, 40:04, 42, 90. Könyvfogadások: 4 Lékvár, Ruth, Chan, 4 és fél Persist, 5—10 a többi.

IV. Palotai díj. (Kétévesek.) Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Lov. Landau H. sm Rafael 55 és fél kg (Janek), 2. Rappelkopf 5 és fél kg (Pretzner), 3. Dara 54 kg (Carslake). Futottak még: Gimistrelli. Egy és fél hosszsal nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 10:13, 40:50, 72. Könyvfogadások: 1 és háromnegyed reá Rafael, 3 Dara, 3 és fél Gimistrelli, 4 Rappelkopf.

V. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Gr. Wenckheim I. sk Oh dear 58 kg (Kozuch), 2. Macaulay 54 és fél kg (Carslake), 3. Wilburne 47 és fél (Varga). Futottak még: Titan, Fabel, Roda-Roda, Jago, Caecilie, Advienne. Kruszelnicza, Slieve Bayn, Alza, Barna legény, Inezi, Balmoral, Szabad, Etelka, Magyar, Orom, Musette, Veinard. Félhosszsal nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 10:237, 40:388, 306, 192. Könyvfogadások: 4 Kruszelnicza, Wilburne, 5 Szabad, 6 Caecilie, Oh dear, 7 Inezi, Titan, 8 Orom, 10 Macaulay, 12—40 a többi.

VI. Elődőverseny. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Lov. Landau H. 36 sm Maganzó 59 kg (Janek), 1. Mautner V. 46 szher Nena Sahib 55 és fél kg (Korb), 3. Polymnia 50 és fél kg (Guttman). Futottak még: Carrière, Maillart, Lola, Holtversenyben nyerve, nyakhoszszal harmadik. Tot.: 103—43, 40:54—92. Könyvfogadások: 1 és fél reá Maganzó, 2 Lola, 4 Nena Sahib, 8 Polymnia, Maillart, 10 Carrière.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi és iparkamara teljes ülése.

Budapest, október 5.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ma teljes ülést tartott Lánzy Leó elnöke alatt. A napirend előtt Lánzy Leó elnök meleg szavakkal üdvözölte Heinrich Ferencz alelnököt udvari tanácsossá történet kinevezetése alkalmából. Heinrich Ferencz meghatóan mondott az üdvözlőtetét.

Ezután dr. Krejcsy Rezső főtitkár az elnöki jelentéseket terjesztette elő. Ennek során tudomásul vették, hogy Kecskemét város polgármestere a földmozgás által megkárosított kiskereskedők és kisiparosok részére megszavazott segélyért a kamarának köszönetét nyilvánította. Ezután jelentést tett a főtitkár a Máv-nál tapasztalt sérelmekről. Jelentette továbbá a titkár, hogy a kamara sürgős felterjesztéssel fordult a kereskedelmi miniszterhez, amelyben utal Romániában rendelkezésre álló export-husmenyiségekre, amelyeket megfelelő gyűjtőkocsik hiányában nem lehet Budapestre szállítani. A beadványban kérte a hűtőkocsik rendszeres rendelkezésre bocsátását a fővárosi husszükséglet jobb kielégítése céljából. Az elnöki előterjesztések során bemutatták még a kereskedelemügyi minisztertől a vámpolitikai központ ügyében érkezett leiratát. Majd előterjesztették azt a felterjesztést, amelyet a kamara Lánzy Leó elnök javaslatára a husrágóság megszüntetése vagy enyhítése ügyében a kormányhoz intéztek.

A felterjesztéshez Székács Antal kamarai tag szövelt és azt indítványozta, hogy a felterjesztést még két újabb ponttal egészítsék ki, mert a tarifaközlönyben még egyedül nem elégítene ki a kívánásokat, mindenképp hűtőkocsikkal egészítsék ki a Máv. vagonparkja, másodsor pedig utasítsák a pályaudvarok vezetését, hogy az érkezett élelmiszereket megérkezésük után azonnal kézbesítsék. Richter Mór felszólalása után a teljes ülés elfogadta Székács előterjesztését és ebben az értelemben kijelölték a felterjesztést.

Ezután Sugár Ottó levelezőtag a megtévesztő cégjegyzékek ügyében interpellált. Kérte a kamarát, hogy adja tudtára az érdekeiben sértezt iparosoknak, kereskedőknek és megtévesztett fogyasztóknak, hogy minden egyes ilyen esetben rendelkezésre áll; derítse fel teljesen a neki tudomására hozott visszaéléseket és azok beigazolása esetén járjon el a cégbírósnál a piac purifikálása érdekében.

Lánzy Leó elnök bejelentette, hogy az interpellációt magáévá teszi s bár eddig is megtette ez irányban a kamara kötelességét, továbbra fokozottabban fog e dologban eljárni. A teljes ülés ehhez hozzájárult.

Ezután dr. Krejcsy Rezső titkár előterjesztette Palotay Ödön kamarai tag indítványát a hétfő reggeli üzletnyitások tárgyában. A teljes ülés egyhangulag hozzájárult az indítványhoz.

Ezután áttértek a napirend tárgyalására. Ennek során tudomásul vették, hogy a kereskedelmi miniszter véleményére hivatva fel a kamarát a magyar tengeri hajók személyzetének betegség, balcsent és nyugdíjbiztosításról szóló törvényjavaslat tervezetéről. A teljes ülés megbízta az elnökséget, hogy az ügyet az érdektelt hajószállalatók véleményének meghallgatása után elintézzék.

Weismayer Brunó kamarai tag indítványt terjesztett elő, hogy a kamara az általa megállapított kereskedelmi szokásokat könyvvalakban kiadassa. A teljes ülés az indítványt elfogadta és az elnökséget megfelelő intézkedésre utasította.

Fürst Bertalan és Gelléri Mór kamarai tagok indítványt tettek az iránt, hogy a szociális béke előmozdítása és az alkalmazottak érdekeinek képviselete céljából a kamarával kapcsolatban munkaválasztmányokat, illetve szociálpolitikai bizottságokat szervezenek. A szakosztályok véleménye alapján a teljes ülés azt határozta, hogy a kamarának nincsen oka eltérni régebbi állásfoglalásaitól és nem lehet a munkaadók érdekeinek képviselete mellett egyúttal az a feladata is, hogy a sokszor ellentétesen érdektelt munkások követeléseit is érvényesítse. Az indítványozók előtt lebegő ezáltal más alkalmasabb utat való megvalósítására tesz javaslatot a két osztály.

Bejelentették azután Klein J. D. cégnek előterjesztését a telefondíjak leszállítása érdekében. Az előterjesztést elfogadták.

Ezután Dán Leó kamarai tag interpellált a legújabbban megjelent telefon szaknévsor ügyében és azt nemcsak teljesen hasznavehetatlannak mondta, de szövegét is azokat a károkat is, amelyeket a szaknévsor okozhat. Lánzy Leó javaslatára a teljes ülés elhatározta, hogy a visszaszállított megszüntetése ügyében megkeresik a kereskedelemügyi minisztert.

Végül a két osztály javaslatai alapján véleményét adott a kamara több iparkihágási, közigazgatási, vásártartási stb. ügyről.

A D'Harcourt-birtok magyar kézben. Mint ismeretes, a D'Harcourt-féle birtokokat a Magyar Bank és Kereskedelmi R.T. annak idején megvette s a birtokok értékesítésére megalapította a Budapesti Földbirtok és Telekforgalmi Bankot. Minthogy a D'Harcourt-birtokok egyik igen tekintélyes része — három uradalom — Temesmegyében fekszik, a Magyar Bank az áruba bocsátás alkalmából összekötöttségbe lépett temesvári pénzintézetekkel. A legkedvezőbb feltételekben a Temesvári Kereskedelmi Bankkal tudott megállapodni s ennek a pénzintézetnek biztosított a bank opciózást azzal a feltétellel, hogy a temesmegyei Férgegyháza határában fekvő háromezer holdnyi birtokot is tartozik három éven belül eladni. A temesvári bank viszont pécskai tőkepénzesekből alakult konzorciumnak biztosított opciózást a férgegyházi birtokra még május havában és ez azonnal dr. Tagányi Sándornak kínálta megvételre a birtokot. Az eladás hosszas alkudozás után létrejött és mint értesülünk, dr. Tagányi Sándor, a vételérát, két és félmillió koronát az Aradi Ipar- és Népbank révén már át is utalta a Temesvári Kereskedelmi Banknak.

Fakartel Aradon. Aradról jelentik: Az aradi fakereskedők kartelt kötöttek s a fa árát ölenként két koronával fölemelték. Együttal kijelentették, hogy egy hónap múlva ismét emelni fogják a fa árát. A törvényhatósági bizottság tagjai körében mozgalom indult meg, hogy hatósági vagy kincstári faraktárakat csináljanak.

A Schaumburg-Lippe-birtokok fele magyar kézben. Nem kis feltűnést keltett annak idején az a hírünk, amelyben jelentettük, hogy a „Hamburg Holzindustrie Gesellschaft m. b. H.“ czég 43 millió koronáért megvette a Schaumburg-Lippe-féle uradalmakat. Ebben az ügyben most örvendetes fordulat történt az által, hogy a nevezett társaság 26 millió koronáért a szántóföldeket és a tölgyerdők legnagyobb részét átadta gróf Draskovich Ivánnak, úgy hogy e révén a birtokok fele mégis magyar kézbe jutott. A német cég az át nem adott részt, amely főleg bükkfaterdőköl áll, a Magyar Általános Hitelbankkal együtt akarja értékesíteni. Szóval újból a Hitelbanknak jut szerep ennél az üzletnél, amelyet a magyar bankok úgy kerülgettek, mint macska a forró kását, s amelyről végül is kivil, hogy nem is volt rossz üzlet.

Vasutigazgatók értekezlete. Fiuméből jelentik: Abbáziában ma délben kezdődött meg a magyar és osztrák vasúti igazgatók értekezlete. Az államvasutak részéről Kotányi Zsigmond és Szájbely Kálmán igazgatók, a déli vasutól Drabm Miksa lovag elnök és Wurm főfelügyelő, az arad-ésanádi vasutól dr. Fábry Sándor elnök jelentek meg. Előbb az osztrák és a magyar igazgatók külön-külön értekeznek, azután együttes ülés lesz. Délután az Ungaro-Kroata tiszteletükre kirándulást rendez Arbéba.

A Magyar Bank Párisban. Franciaország évről-évre nagyobb mennyiségben vásárol magyar mezőgazdasági gépeket. A magyar mezőgazdasági gépkivitelnek ez az örvendetes emelkedése arra az elhatározásra bírta a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaságot, amely ezt az exportot nagy sikerrel fejlesztette, hogy nagyszabású gépezetnek lebonyolíthatása céljából Párisban, eddigi párisi ügynökével együtt, Société Franco-Hongroise d'Industrie et de Commerce czim alatt új részvénytársaságot alapítson. A tárgyalásokat melyek a tavaszon indultak meg, be is fejezték s a társaság már 500,000 frank alaptőkével megalakult. A gépezet az új társaság munkájával bizonyára még nagyobb arányokat fog ölteni, úgy hogy a magyar gépkivitel hathatós támogatást ígér a Magyar Bank ez újabb alapításában. E bank Enyei Tibort, az intézet géposztályának tisztviselőjét igazgatói czimmal küldi Párisba, aki az új társaság vezetésében részt vesz.

A Continental gallygyár szanálása. A Continental lemosható gally- és kézelőgyár r-t. e hó 8-ára rendkívüli közgyűlésre hívta össze részvényeseit. A közgyűlésen tárgyalni fogják az igaz-

gatósnak azt a javaslatát, amely szerint az intézetnek 875.000 korona alaptőkéjét bélyegezzék le 150.000 koronára és új 150.000 korona értékű többségi részvényt becsászanak ki. A Continental részvénytársaság szanalása a *Budapesti Bank* közreműködésével fog megtörténni.

Az utótőzsdé ellanyhulása. Az értéktőzsdé ma délelőtt igen kedvező irányzat mellett indult meg, sőt a déli tőzsdén is nagyobb üzlet volt emelkedő árfolyamok mellett. A tripelisi háborúval nem így történik már, s miután a pénzpiac helyzete is lényegesen javult, kedvező tőzsdéi irányzatot vártak. Annál meglepőbb volt ma délután az utótőzsdén, hogy a *Munk és Dávidsohn* cég nagy eladásokat eszközölt, úgy hogy a vezető értékek 4-5 koronás áresést szenvedtek. Míg a déli tőzsdén ugyanis a Magyar Hitel 837 koronán záródott, ez az utótőzsdén 833 koronára, az Osztrák hitel 642½-ről 640 koronára, a Közuti 797 koronáról 793½ koronára, a Magyar bank 727 koronáról 721 koronára hanyatlott. Az utótőzsdén egyáltalában nem tudták mire vélni a cég eladásait s azt mondják, hogy a cég több kliensének üzleteit kényszereladás útján bonyolította le. De voltak, akik „kormányváltásról” is beszéltek.

Az osztályversjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
Nyolczadézer koronát nyert: 7987.
Tízézer koronát nyertek: 32939 70689.
Ötözezer koronát nyert: 108166.
Kétezer koronát nyertek: 10742 11335 11844 12654 16862 23767 25366 33462 34853 36316 38803 42805 44945 49289 51354 55902 61262 64676 67894 70951 71187 79128 79761 81545 83219 84056 87601 90137 96184.

Ezer koronát nyertek: 282 1655 4918 7297 7886 15400 18848 22108 24326 24814 31160 31385 33202 33350 35974 37222 37426 38172 39343 40567 41315 43396 51304 53105 57351 60511 61994 62237 64577 73324 75707 82745 83857 84910 88463 89165 95101 95126 95862 100589 104836.

Ötszáz koronát nyertek: 848 3472 3792 4031 4534 5789 6446 6676 7228 7750 8049 9339 15694 16033 16080 17473 18007 18296 20172 22123 23923 24038 26173 31074 39454 39462 39889 41130 42378 46174 49507 51129 51722 52561 59520 59989 57780 60865 61156 61194 63387 70683 72057 72216 73976 74261 74844 75891 80109 82016 82109 85698 87006 87066 87575 88627 89137 90106 91019 91631 92424 93760 95942 96603 96723 96906 100127 102222 104213 105160 106421 107267 108816. A többi kihúzott sorsjegyek 200 koronát nyertek.

Török szerencsése örök! Az osztályversjáték mai húzásán a 80.000 koronás főnyereményt 7987 8/8 számú sorsjeggyel ismét a *Török A. és Társa Bankház r. t.* (Budapest, Szervita-ter 3.) szerencsés vevői nyerték. Ebből 4 nyolczadérez fővárosi, 4 nyolczadérez vidéki vevőinkre esik.

Már megint 2 főnyeremény sorsoltatott ki szerencsésűrudánkban és pedig 32939 számú sorsjegyre a 10.000 koronás, a 108166 számú sorsjegyre pedig az 5000 koronás főnyeremény. A régi jelszó marad tehát, *Benkő sorsjegye Bankó.*

Malomfuzió. Az Erzsébet Gőzmalom R.-T. és az Első Budapesti Gőzmalom R.-T. nagyrészvényesei között, mint ismeretes, mozgalom indult meg a két malom fuziója érdekében. Az Erzsébetmalom tegnapi igazgatósági ülésén megállapították azokat a módokat, amelyek mellett az egyesület végrehajtják Ennek megfelelően a részvényeseket legközelebb rendkívüli közgyűlésre hívják össze, hol azt az ajánlatot teszi az igazgatóság, hogy a részvényeket cseréljék be a Első Budapesti Gőzmalom R.-T. részvényeire. Azoknak a részvényeseknek pedig, akik erre nem hajlandók, részvényeik értékét készpénzben kifizetik.

Az „Anker” biztosító forgalma. Az „Anker” élet- és járadék-biztosító-társaságnál 1911. augusztus havában benyújtott 750 ajánlat 5.322.244 kor. biztosított összegre és kiállított 681 kötvény 4445.338 korona összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1.682.092 koronát, elérés és elhalálozás folytán kifizetett 267.007.22 koronát. A január—augusztus havi időszak alatt benyújtott 8124 ajánlat 63.759.247 koronára és kiállított 7161 kötvény 55.860.377 koronára. Ugyan-

ezen időszakban díjakért 14.418.591 koronát vételezett be a társaság, elérés és halálestek folytán pedig 15.774.152 koronát fizetett ki. A társaság vagyona 1910. december 31-én 195 millió korona, biztosítási állomány 596 millió korona. Halálozások és esedekessé vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 405 millió koronát fizetett ki.

Az Union Bank elnökigazgatósága. Bécsből jelentik: Az Unionbank ma igazgatósági ülést tartott, amelyen Minkus Jenő bankigazgatót az igazgatóságba bejegyezték és elnökigazgatóvá választották.

Az „Atlantika” hajója — hadiszákmány. A Magyar-Olasz Erdőipar Részvénytársaság néhány hét előtt nagyobb mennyiségű fát raktározott be az „Atlantika” tengerhajózási részvénytársaság brailai dokkjába azzal, hogy az Atlantika valamilyen hajója rendelkezése helyére szállítja a fát. Az Atlantika hajói azonban el voltak foglalva s az erdőiparnak pedig sürgős volt a szállítás, erre a társaság az Atlantika bejegyezésével kibérelte egy görög hajóstársaságnak „Zeusz” nevű hajóját, ebbe az Atlantika berakalta a fát s a Zeusz elindult — Livornóba. Utközben azonban a törökök lefoglalták a hajót. A Zeusz tehát nem az Atlantika hajója, hanem egy görög társaságé. Az Atlantikának nincs is Zeusz nevű hajója.

Gabonatőzsdé Bukarestben. A magyar gabonakereskedelmet is közelről érdeklé az a hivatalos hír, hogy a román ipar- és kereskedelemügyi minisztérium elhatározta, hogy a fővárosban gabonapiacot létesít. Hogy pedig e fontos kérdés minél jobb elintézését nyerjen, a minisztérium tisztán szakemberekből bizottságot alakított, mely bizottságnak feladata a gabonapiacot érdeklő, fontos ügyek tanulmányozása. A kiküldött bizottság üléseit már meg is kezdte. Egyébként kilátás van arra is, hogy a gabonapiacvezetel kapcsolatban gabonatőzsdét is létesítenek.

Csőd a fővárosban. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék ma megnyitotta a csődöt Auer Dezső (V., Visegrádi-utca 98.) kereskedő ellen. Csődbiztosá a bíróság kinevezte dr. Sümegi Zoltán kir. törvényszéki albirót, tömeggondnokká dr. Vázsonyi Vilmos ügyvédet, tömeggondnok-helyettesé dr. Lukács József ügyvédet. A követelések bejelentésének határideje 1911. november 8. napja. A felszámolási tárgyalás 1911. december hó 7. napján, a csődválasztmány megválasztása pedig 1911. évi december hó 9. napján lesz.

Új hajójaratok Keletre. A Keletre irányuló kivitellünket igen közelről érinti az a hír, hogy Svédország és Románia új hajójaratokat rendszeresítenek a levantei forgalomban. Az új svéd hajóistársaság neve „Svenska Levant Linien”, mely Gefle, Stockholm, Gothenburg svéd kikötők és a Levante között rendszeres hajójaratokat fog fenntartani. A nevezett vonalon egyelőre három 3500—5500 tonnás hajó fog közlekedni, mely háromhetenkint indul. A vezetés Axel Brostrom et Sohn gothenburgi hajótulajdonos cég kezében van. Ez új vonal, mely az északi kikötők és a Levante közötti közvetlen forgalmat létesíti, egy visszasságot orvosol, mely abban állt, hogy eddig a skandináviai eredetű árukat angol vagy a kontinens más kikötőiben kellett átrakni, ami zavarokat, késéseket és költségeket okozott. Ezzel egyidőben Romániából is olyan hír érkezik, mely a Levante felé irányuló új kereskedelmi jaratokról szól. E szerint a román tengerhajózás egy új hajójaratot létesített Kelet felé. Az új vonalon szeptember hó elsejével egy gőzös fogja ellátni a szolgálatot. A gőzös rendszer megszabott útja Braila—Beyruth lesz és Braila—Galatz—Constanza—Alexandria és Beyruth közt fogja a forgalmat lebonyolítani. Ezen új jarat azonban nemcsak a már megjelölt helyeket, hanem más kikötőket is érint. Így a rendszeres gőzös a Dardanellákba, Szalonikiba,

Smyrnába, Chioba, Canea, Samosba, Rhodosba, Messinába, Cyprusba, Jaffába és Port-Saidba is ellátogathat és ártózkodhatik, ha az ott feladásra kerülő áruk szállítási díjai legalább is az ott tartózkodás és az ut költségeit is fedezik.

Póthatáridő Bulgáriában. A bolgár királyi államvasutak és a magyar királyi folyam- és tengerhajózási részvénytársaság között Somoviton, Szmistovon és Russzén át való forgalomban az 1907. március 1-étől érvényes díjszabás 13. oldalán a 7. szakaszban (Szállítási érdek bevalása. Szállítási határidők.) a b) pont alatt a vasúti vonalra megállapított szállítási határidőn kívül a bolgár államvasutak igazgatósága további intézkedésig minden bolgár vasúttállomásra rendelt teheráru háromnapos szállítási póthatáridőt léptetett életbe. Az említett forgalomban feladott teherárak szállítási határidejét az átrakó-állomás és a vasúti vonalra részben tehát három nappal meghosszabbítják.

Aczéláru-gyár Besztercebányán. Magyar aczélipar r.-t. cég alatt Besztercebányán nemrégiben új vállalat alakult 120.000 korona alap-tőkével.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védjegyet a következő fizetéképtelenségeket jelenti: Merchant Jarosláv papirkereskedő Zágráb; — Lichtmann Adolf kézműáru-kereskedő Debreczen; — Wilesek Salamon kereskedő Léva; — Weisz Sándor bőrgyáros Módos; — Eisele Márton ruhakereskedő (csőd) Módos; — Breszlauer Artur kereskedő (csőd) Boldogasszonyfalva; — Kardos D. Dezső kereskedő (csőd) Szegehalom; — Sipka József házaló Káty; — Lichtenstein Dezső kereskedő Orosháza—Gyopárhalom (csőd); — Bosnyacski Mihály bejelentett kereskedő Versecz; — Kovács Imre Budapest.

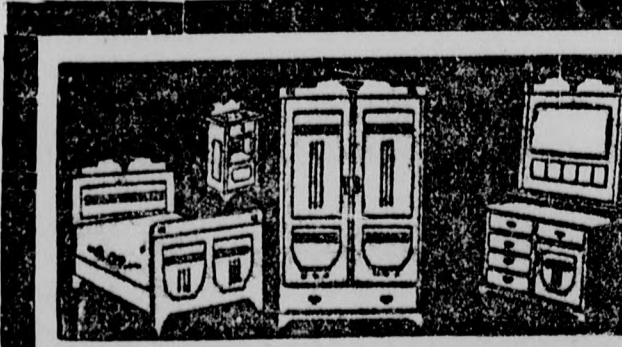
A német ipar a balkáni kivitellünk ellen. Ismétellen rámutattunk már arra, hogy a mi szövetségünk, Németország, milyen aknamunkát folytat ellenünk a Balkánon, honnét már igen sikeresen ki is szorít bennünket. A mi kivitellünk ellen folytatott ügyes munka eredménye az, hogy immár Németország elfoglalta helyünket Szerbia közgazdasági életében is. A siker olyan nagy, hogy a német kormánykörök már hivatalos jelentésekben is eldicsekszenek vele. Számszerűen kimutatja például az egyik konzuli jelentés, hogy míg 1906-ban Ausztria-Magyarország javára esett a szerb külkereskedelmi forgalom 90 százaléka, addig most az alig 20 százalékot tesz ki. Helyünket a német import foglalta el. E jelentések hatása alatt a német kereskedelmi kormány támogatásával a német exportörök újabb nagyarányú akcióra készülnek a balkáni államokban, amelyekből — hála a mi két balkezes külügyminiszterünknek — mi lassan, de biztosan teljesen kiszorulunk.

A Pesti Hazai sorsjegyeinek húzása. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nyereményköltvényeinek f. hó 5-én d. u. 4 órakor megtartott sorsolásánál a 400.000 koronás főnyeremény a 5086 sor. 15 sz. sorsjegyre, a 25.000 koronás nyeremény a 3382 sor 27 sz. sorsjegyre és a 8000 koronás nyeremény a 3984 sor 23 sz. sorsjegyre esett.

A havifizetéses levelező és utazó kereskedősegéd. Egy konkrét esetből kifolyólag a hatásköri bíróság kimondotta, hogy a havi fizetéssel alkalmazott levelező és utazó — kereskedősegédnek tekintendő.

Országos baromfi-kiállítás. A nyugatmagyarországi Földművelők Gazdasági Egyesülete e hó 28-án és 29-én Sopronban országos tenyészbarmfi-kiállítást rendez. A kiállítás vásárral lesz egybekötve. A kiállításban részt vesznek az összes dunántúli tenyésztők.

A Közlekedés. A szokott gazdag tartalommal jelent meg „A Közlekedés” című havi folyóirat legújabb száma. Az önálló cikkek sorát Sárczey Endréné Motorkeosi vagy kisközmotiv című tanulmánya nyitja meg. Aktuális kérdéssel foglalkozik Belényi Odón Máv. felügyelőnek A hűtést igénylő áruk szállításáról szóló értekezése, amely a drágaság napirenden levő kérdésének egyik hathatós orvosozását, a vasutak és hajók hűtőberendezéseit ismerteti vezető és alapos módon, számos sikerült rajzzal is illusztrálva. Sasvári

Újrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárló közönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számítunk, csupán a tartozás után 6% kamat fizetendő.

A kamat negyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, csökkenő tartozás után.

Törlesztés: minden 100.— korona után havi 3.— korona vagy minden 100.— korona után 1/4 évi 9.— korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkben
BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

Armiát azokat a korszakos alkotásokat ismerteti, amelyek a Keleten a vasúti terén folyamatban vannak; Kelemen Mircz ismét a fővárosi közúti közlekedés bajait teszi szóvá, élesen bírálva a tanács kiküldött bizottságának jelentését; Gonda Béla miniszteri tanácsos közlekedési tanfolyamok múlt évi működéséről mond el tanulságos adatokat. A felsoroltakon kívül is egész csomó érdekes és hasznos olvasmány teszi tartalmassá és értékessé a csaknem öt oktáv ivre terjedő füzetet. A közlekedés előfizetési ára egész évre 24 korona; szerkesztősége és kiadchivatala a Damjanich-utca 24. sz. alatt van.

Megszüntetett hajójárat. A Magyar Királyi Polym- és Tengerhajózási R. T. igazgatósága közhírré teszi, hogy a személyszállítással összekötött menetrend szerül teherjáraitt Szolnok és Csongrád között kis víz miatt, f. évi október hó 5-étől további intézkedésig megszünteti. A nevezett vonalon tehát e naptól kezdve az összes személy-, podgyász- és áruforgalom szünetel.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonafőzsde.

Budapest, október 5.

A Készáru-piaczon szilárd volt ma az irányzat, később azonban erős lanyhulás állt be. Bőséges kínálat mellett a malmok jó vételkedvet mutattak, drágább árak fizetésétől sem idegenkedtek, később azonban az időközben erősen lanyhult határ-időpiacra való tekintettel már csak a tegnapi árak mellett voltak hajlandók a vásárlásra. A forgalom nem öltött nagyobb arányokat, mindössze mintegy 30,000 q buza kelt el, eleinte 10 fillérrel aztán 5 fillérrel és végre már csak változatlan áron. A legdrágább eladási ár 12.56 korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 12.12 és fél korona 77.8 kilós bácskai búzáért. Egyéb gabonafajták közül a rozs kezdetben 10 fillérrel drágább, végül változatlan, a zab szintén változatlan, az árpa szilárd, a tengeri 10 fillérrel drágább. Forgalmába került 1500 q rozs 10.10-10.20 koronás áron, 1600 q árpa 9.05-9.15 koronás áron és 1300 q zab 9.10-9.65 koronás áron. A határ-időpiacra szilárdan és a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet. Kezdetben rendkívül izgatott hangulat és nagyarányú forgalom mellett, folytatódagos és igen sürgős fedezésekre még tovább emelkedtek az árfolyamok, később azonban nagyobb arányú realizálások kerültek előtérbe, amelyeknek a nyomása alatt nemcsak hogy teljesen elenyészett a mai áremelkedés, hanem még a tegnapi zárlat alá is kerültek a jegyzések. Az októberi buza ma 4 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 12.07 koronán indult, gyorsan 12.14-ig még tovább emelkedett, de aztán 11.95 koronáig esőkent és zárlatkor 11.95 koronán maradt. Az októberi rozs 10.30 koronán indulva, 10.43-ig emelkedett, aztán 10.26-ig esőkent és 10.28 koronán zárult. Az októberi zab 9.33 koronás kezdő árfolyama 9.40-ig javult, aztán 9.30-ra ment vissza és így is zárult. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végcredményképpen ma az októberi buza 5 fillérrel, az áprilisi buza 2 fillérrel gyöngült, ellenben az októberi rozs 1, a májusi tengeri szintén 1 fillérrel javult, míg az áprilisi rozs teljesen változatlan maradt.

Az októberi ügyletekre ma 32,000 q búzát, 69,500 q rozst és 48,000 q zabot mondtak fel folyó hónap 10-iki szállításra. Amint ebből látható, a szállítási bejelentések különösen búzából nem nagyok, de amint mutatkozik, átvételi hajlandóság sincsen és különösen a helybeli malmok e tekintetben egészen passzív viselkednek. Zabra szintén nem lehet komoly átvételt látni, rozst azonban néhány helybeli üzég tényleg vesz át, csak hogy most már az a kérdés, hogy milyen mennyiséget szándékoznak ezek megtartani. A ma felmondott tételek túlnyomó része 3-4 filléres napi halasztási díj ellen visszakerült a felmondókhoz és így tehát ez holnap újra felmondásra kerül.

Kötöttet:

Buza. Tiszavidéki: 150 q 82 k 25.10 K, 300 q 81.5 k 25 K, 100 q 81 k 21.12 K, 200 q 81 k 25.12 K, 500 q 81 k 25.12 K, 1100 q 81 k 25.10 K, 100 q 81 k 25.10 K, 200 q 80 k 25 K, 100 a 80 k 24.90 K.

Szarvasi: 2000 q 81 k 25.10 K.
Fejérmegyei: 200 q 81 k 24.65 K, 200 q 80 k 24.65 K, 100 q 80 k 24.60 K, 200 q 24.10 K.
Pestvidéki: 100 q 81 k 24.90 K, 200 q 80 k 24.60 K keverékes, 100 q 80 k 24.35 K, 500 q 80 k 24.80 K.
Hartai: 3000 q 80 k 24.80 K.
Felsőmagyarországi: 200 q 80 k 24.80 K.
Bánsági: 5000 q 79.5 k 24.72 K, 5000 q 74.9 k 24.72 K.
Bácskai: 3600 q 78 k 24.32 K, 2700 q 77.8 k 24.25 K.
Dunai: 2500 q 80 k 24.65 K.
Rozs: 200 q 20.40 K, 200 q 20.35 K, 300 q 20.30 K, 300 q 20.20 K kpf. p.
T-árpa: 200 q 18.30 K, 500 q 18.20 K, 900 q 18.10 K kpf. pp.
Zab: 1000 q 19.30 K, 200 a 18.95 K, 100 a 18.20 K kpf. dohos.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ. kezdő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki, uj	75	—	79	23.95-24.25
"	76	—	80	24.05-24.40
"	77	—	81	24.30-24.60
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, uj	75	—	79	23.75-24.10
"	76	—	80	23.90-24.20
"	77	—	81	25.00-24.40
"	78	—	82	—
Pestvidéki, uj	75	—	79	23.85-24.10
"	76	—	80	24.00-24.35
"	77	—	81	24.15-24.50
"	78	—	82	—
Bánsági, uj	75	—	79	23.90-24.20
"	76	—	80	24.05-24.35
"	77	—	81	24.15-24.50
"	78	—	82	—
Bácskai, uj	75	—	79	23.95-24.25
"	76	—	80	24.05-24.40
"	77	—	81	24.20-24.60
"	78	—	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	20.25-20.45
középmínőségű uj	—	—	—	19.95-20.15
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.30-18.70
II.	—	—	—	17.90-18.20
Zab I. rendű	—	—	—	19.30-19.10
II.	—	—	—	18.90-19.00
Tengeri belföldi uj	—	—	—	18.20-18.40
Köles	—	—	—	—

A határidőpiacra kötöttet:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	12.24-22-27-16-21-19
Buza októberre	11.95-99-98
Rozs áprilisra	10.71-70-75-62
Rozs októberre	10.30-43-26-28
Zab áprilisra	9.68-70-61
Zab októberre	9.32-31-40-30
Tengeri 1912 májusra	8.48-47-51-46

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	12.19-12.20
Buza októberre	11.98-11.99
Rozs októberre	10.28-10.29
Zab októberre	9.30-9.31
Zab áprilisra	9.61-9.62
Tengeri 1912 májusra	8.4-8.46

Budapesti gabonaforgalom.

1911. október 3-tól 1911. október 4-ig.

Érkezett Elszállított

	méter mássa
Buza	44933 9050
Rozs	27 6 10935
Árpa	4460 9615
Zab	18734 57 9
Tengeri	— 2252
Liszt	915 20394
Korpa	— 3236

Értéktőzsde.

Ma a tegnapiánál kissé lanyhább volt az üzlet iránya megnyitáskor, mert a prevezai esetet erősen kennektálták a sajtóban. Ámde a fordulat csakhamar bekövetkezett, mert a bécsi és a külföldi börzéken a külpolitikai helyzet javulását remélik. A nemzetközi piac értékei egyenlegképpen javultak és szilárdan zárultak. A helyi piacon ismét a rimamurányi részvény tünt ki árjavulásával. A készáru-piacra a salgótarjáni részvény 5 koronával, a nasic tanningyár részvény 20 koronával drágult. A zárlat szilárd és élénk volt. A déli tőzsde iránya szilárd volt. A nemzetközi piac értékei kissé javultak. A helyi piac értékei 1-2 koronával drágább áron kelttek el. A készáru-piac nyugodt volt. A járadékpiac csendes. A valuta és ércváltó gyöngült. A zárlat tartott volt.

Az előzsdén kötöttet: Osztrák hitelrészvény 610.25-611.50, Magyar hitelrészvény 834.50-837, Osztrák-magyar államvasutórészvény 731.75-735.50, Jelzálogbankrészvény 484.50-485.50, Leszámitolóbank-részvény

569.50-570, Rimamurányi részvény 689.50-690.50, Közúti vasutórészvény 794-797, Városi vasutórészvény 415.50-417, Hazai bankrészvény 307.50, Magyar bankrészvény 721-723, Magyar agrárbankrészvény 516-517, Pannónia vizs-biztosító-részvény 4800, Salgótarjáni közértesítés részvény 678-680, Ganz-éle részvény 4190, Magyar gázrészvény 957-959, Nasiczi tanninrészvény 636-638.

A déli tőzsdén kötöttet: Osztrák hitelrészvény 641-642, Magyar hitelrészvény 836-837, Jelzálogbankrészvény 485-485.50, Leszámitolóbankrészvény 570, Rimamurányi részvény 691.50-693.50, Közúti vasutórészvény 796-797, Városi vasutórészvény 414-417, Hazai bankrészvény 308.50, Magyar bankrészvény 722-722.50, Salgótarjáni részvény 675-676, Auer-részvény 955-956, Cukoripar-részvény 3150-3162.50.

Az utőzsdé irányja ellanyhult. Ércről közgazdasági rovatunkban külön számolunk be. A határidőre kötött értékek ára élénk forgalom keretében 2-3 koronával hanyatlott. Kötöttet: Osztr. hitel 641.75-639.50, Magyar hitel 836.50-833, Rima 691.50-691, Államvasutó 734-732.50, Városi 412, Közúti 795-793, Magyar bank 721.

Bécsi gabonafőzsde.

Bécs, október 5. (Saját tudósítónktól.) A budapesti tőzsdén buza 5-10 fillérrel drágult, itt azonban csak a rozs és téghery volt 3 fillérrel magasabb, de a magas árak miatt a forgalom szenvedett.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 12.60-12.85, bánati 12.40-12.80, mosoni és győri 12.20-12.45, felsőmagyarországi és csepeli 12.20-12.45, délviasuti 12.10-12.30, alsóausztriai 12.25-12.50, bácskai 12.40-12.80.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.65-10.85, csepeli 10.55-10.75, pestmegeyi 10.65-10.85, délviasuti 10.60-10.75, különféle magyarországi 10.55-10.75, ausztriai 10.30-11.

Árpa: Morvaországi 9.60-10.60, marchfeldi 9.20-9.75, bécsvidéki 9.30-9.70, felsőmagyarországi 8.90-10.20, csepeli 8.80-9.30, győri 8.30-9.30, északmagyarországi 8.80-9.30, délviasuti 8.70-10, takarmány 8.70-10, maláta 9.25-9.50.

Magyar tengeri 9.70-9.90, Cinqnantin 10-10.40. Magyar zab: válogatott 10.15-10.40, elsőrendű 10.05-10.20, közepes 9.80-10.10.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 5. Az előzsdén a spekuláció tartózkodóan viselkedett, noha a Prevesa bombázásáról szóló híreket hivatalosan megezőfolták. Az üzlet nagyon szűk keretek közt mozgott, az árfolyamok tartottak, magyar értékek budapesti vásárlásokra élénkültek. A déli tőzsdén államvasutó r. élénkült, egyébként nyugodt volt a piac, Skoda javult, Berlin tartózkodó.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 640, Magyar hitel 835, Unionbank 620, Laenderbank 542, Anglobank 325, Bankverein 541, Magyar jelzálogbank 488, Magyar bank 723, Államvasutó 731.50, Délviasutó 114.75, Dunagőzhajózási 1132, Dohánygyár 313.50, Török sorsjegy 239.50, Keleti vasutó 712, 3 százalékos délviasuti elsőbbség 209, Magyar koronajáradék 90.40, Alpési 822.75, Rimamurányi 689.25, Prágai vasutó 2742, Galicizai Kárpát-részvénytársaság 745, Skoda 661.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 642.25, Magyar hitel 836, Anglobank 325.50, Bankverein 541, Osztrák földhitel 1284, Laenderbank 543.50, Unionbank 620, Államvasutó 736.50, Délviasutó 114.50, Dunagőzhajózási 1136, Alpési 822.50, Rimamurányi 694.50, Orosz járadék 103.40, Török sorsjegy 239, Skoda 671.50.

Bécs, október 5. (Magyar értékek zárlat). 4 száza léko arany-járadék 110.75, Tiszal és szegedi kölesön sorsjegy 305.—, Magyar hitelbank részvény 836.75, Magyar leszámitoló és váltó részvény 569.—, Rimamurányi 692.50, Magyar ezukoripar 3150.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 90.40, 4 százalékos magyar fötteleherm. kötvény 90.65 Magyar nyerem-köles. sorsjegy —.—, Kassa-Oderbergi Vasutórsz. —.—, Magyar jelzálogbank 4.3.—, Magyar kereskedelmi bank —.—

Bécs, október 5. (Osztrák értékek zárlat). 4.2 százalékos papír-járadék 91.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.75. 1860-as sorsjegy —.—, Osztrák hitel sorsjegy —.—, Angol-osztrák bankrészvény 324.75, Bécsi Bankverein 540.50 Osztrák-magyar bank 1871.—, Déli vasutó 114.—, Dunagőzhajózási r.t. 1142.—, Dohány részv. 312.—, Cs. k. arany (vert) 11.40. Német bankv. 117.70. Osztr. Lloyd 69.—, 4.2 szaz. ezüst jár. 91.40 94.65. Osztr. koronajáradék 91.40, 1864-es sorsj. —.—, Osztrák hitelintézeti részvény 642.—, Union-Band 619.—, Osztrák Ländlerbank 54.90, Osztrák magyar Államvasu 73.50, Elbévölgyi vasutó —.—, Alpési részvény 822.—, 20 frankos 19.23. Londoni váltóár 241.50, Lipótköcs 605.—, Török sorsjegy 238.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 5. (Értéktőzsde.) Az angol kamatláb újabb emelése miatt táplált aggodalom és a tripoliszi ügy kevésbé kedvező megítélete a forgalom megnyitáskor gyengébb irányzatot provokált, melyet később az Iron Monger kedvezőtlen jelentése is fokozott. Erősebb nyomás alatt állottak elsősorban anatóliai értékek, de bányászati és villamosági értékek is többnyire 1 száza

lékkel alacsonyabban jegyezték. Kanada Pacific-részvények Amerikából érkezett kedvezőtlen ara- tási jelentések hatása alatt szenvedtek, míg a többi amerikai értékekre a tegnapi newyorki tőzsdé eseményei voltak hátrányos befolyással. Később az irányzat javult gőzhajós részvényektől kiindulva, amelyeket Hanza és Pakettfahrt favorizálása mellett meg lehetőségek élénken adtak-velek. Az utolsó üzletelőrában, tekintettel az angol bankkamatláb elmaradására és a pénz olcsóbbodására, általában megszilárdulás állott be. A készpénzpiac ipari értékei löbnyire gyöngébb irányzatot követtek. Napi pénz 4-3 és fél százalék, magánkamatláb 3% százalék.

Berlin, október 5. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyezték: 4,2 százalékos papírjárdék --- 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97,20 osztrák hitelrészvény 291. --- Déli vasut 20,70 orosz bankjegyek 216,56, 4 százalékos új orosz kölcsön 93. --- Discontó Commandit 185,20. Dinamitruszt 177,90. Harpeni 174,50 Unifikált török járadék 88,80, 4,2 százalékos ezüstjár 91,30. 4 százalékos magyar aranyjárdék 92,70. Magyar koronajárdék 90,50. Osztrák-magyar államvasut --- Bécsei váltótár 848,75. Olasz járadék --- Alt. villamosági Edison 262,50. Gelsenkircheni 184,70. Laurakohó 157.

Frankfurt, október 5. Zárlat. 4,20/c papírjárdék --- 4 száz-os osztr. ar-jár. 97,50 Magy. ar-jár. 92,80 Osztr. hitelint. részv. 200,60 Osztrák-magyar államvasut 156,40 Északi nyugati vasut --- Bussthe radi vasut --- Londoni váltótár 204,70. Bécsei Bank verőin 135,50 Villamos részvény --- 3 százalékos magyar aranykölcsön 77. --- 4,2 százalékos ezüstjárdék --- Osztrák koronajárdék 91,75. Magyar koronajárdék 91,40 Osztrák-magyar bank 141. --- Déli vasut részvény 20,75 Bővülőlyi vasut --- Bécsei váltótár 848. --- Párisi váltótár 813,50. Union bankrészv. ---

Hamburg, október 5. (Zárlat.) 4,2 százalékos ezüst járadék 93,90, 1860. sorsjegy --- Déli vasut 21. --- 4 százalékos aranyjárdék 96,70. Osztrák hitelrészvény 204,65 Osztrák-magyar államvasut 156. --- Olasz járadék 100. --- 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92,40

London, október 5. Angol consol 77/16.

Páris, október 5. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 94. --- Osztr. aranyjárdék 96,80 Magyar arany járadék 95,25, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 705. --- 3/4 százalékos Olasz járadék 100,40. Déli vasuti elsőbbségi kötv. 281. --- 5 százalékos marokkói járadék 525. --- 4 százalékos 1890. román kölcs. 95. --- 4 százalékos amori. románjár. 1905. 93. --- 5 százalékos orosz járadék 104,50 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 100,12 4 százalékos spanyol jár. 91,50 4 százalékos unifikált török jár. 87,10 Török sorsjegy

198. --- Török dohányrészvény 327. --- Osztrák földhitelintézet 1957. OsztrákLänderbank --- Magyarjelzőlag-bank 508. --- Banque de Paris 16,95 Banque Ottomane 664. --- Osztrák-magyar államvasut 784. --- Déli vasut --- Meridionalvasut 590. --- Hartman gépgyár 608. --- Rio Tinto 15,25. Sucerie d'Egypte 78. --- Tula 470. --- Urkányi kőszén 176. --- Chartered 38. --- De Beers 445,50 East Rand 85,50. Jagersfontein 186. --- Trans. Land Comp. 45,25. Váltó Amsterdam (rövid) 207,62. Váltó német piacokra (rövid) 123,81. Váltó Bécsre (rövid) 104,25. Váltó Belgiumra (rövid) 1/4. Olasz arany-váltó rövid 1/8. Váltó Svájcra (rövid) 1/2. Csekk Londonra 251,95. Magánkamatláb 2,50.

Üzleti tudósítások

Budapesti szeszjegyze

Table with columns: Milyen időre?, Nyers, Finomított. Rows include: Azonnali szállításra, Október-decemberre, Október-augusztusra, Október-májusra, Irányzat: Alapirányzat szilárd, de másodkezek sür-gős kínálatai folytán árnyalattal olcsóbb.

Buzakorpa

Table with columns: Finom korpa, Durva korpa. Rows include: azonnali szállításra, 1911. szept.-decz.ro, 1911. szept.-decz.ro

Zsiradékok

Table with columns: Dísznózsir budapesti, vidéki, Szalonna. Rows include: Városi 4 drbos, 3

Budapesti vágómarhavásár

Oktober 5. Felhajtott: Magyar bika 223 drb, ökör 1122 drb, tehén 660 drb, bivaly 82 drb, boszniai ökör 53 drb, tehén 40 drb, növendékmarha 42 drb, póthajtásra bejelentve 79 drb. Összesen 2301 drb, ezenkívül 128 drb a hét folyamán a vesztézáron. --- Arjegyzések (métermázsánkat elősúlyban, levonás nélkül): Magyar hizott ökör, legjobb minőség 92-104 K-ig, kivételesen 106 K, közep 84-90 K-ig, silányabb 66-82 K-ig, magyar felezőmarha 82-90 K-ig, silányabb 64-80 K-ig, tarka hizott ökör legjobb minőség 96-108 K-ig, kivételesen 111-112 K-ig, közep 88-94 K-ig, silányabb

70-86 K-ig, boszniai ökör 76-96 K-ig, bika jobb minőség 88-100 K-ig, kivételesen 106-112 K-ig, silányabb minőség 70-86 K-ig, bivaly 52-69 K-ig, kivételesen 72 K-ig, magyar tehén 60-87 K-ig, tarka tehén 60-102 K-ig, kivételesen 103-104 K-ig, kicsontozni való marha 52-62 K-ig, növendékmarha 66-72 K-ig. A felhajtás mintegy 300 darab nagyobb volt a múlt-heténél s mivel kevesebb idegen vevő jelent meg a vásáron, az irányzat lanyha volt. Az árak 2 K-val méter-mázsánkat hanyatlottak, csupán elsőrendű minőségek jegyezték változatlan árat.

Kőbányai sertéspiac

Oktober 5. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 157-158 fillér, Fialat közep (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 163-165 fillér. Közép (kilogrammtól 240-280 klg.) 170-174 fillérig.

Sertésleltétel: 1911. év október 5. napján volt készlet 29898 drb. --- 1911. október 4-én elszállított 204 drb. --- 1911. október 5. napjára maradt készletben 29694 drb. A hizott sertésleltétel irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásári jelentés

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Október 5. Előző napi eladott maradvány 177 drb. Pótfelhajtás 716 drb sertés, 113 drb sülde. Mai felhajtás 1238 drb sertés, 201 drb sülde, 1928 drb sertés, 314 drb sülde. Eladott 1434 drb sertés, 142 drb sülde. Mai maradvány 494 drb sertés, 172 drb sülde.

Arjegyzések. Zsirterítés. Öreg I. rendű 350 fillér, felül életsúlyonással 155-162 fillér. Öreg II. rendű életsúlyonással 157 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlyonással 166-172 fillér. Fialat közep 220-300 klg.-ig életsúlyonással 166-178 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlyonással 170-180 fillér. Huszterítés könnyű 140-300 klg.-ig elősúlyban 112 fillér. Sülde befűlde elősúlyban 100-140 fillér. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Heti lóvásár

Oktober 5. A fővárosi Tattersall telepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 346 első, 658 második, összesen 1004 lovat. Eladtak 585 lovat. A székesfővárosi vágóhidja számára megvett 175 drbot 80-150 korona közötti árrban.

Felolós szerkesztő

PURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAJD.

Main financial table titled 'Budapesti értéktőzsdé' with multiple columns for various securities, banks, and exchange rates. Includes sub-sections like 'Államadósság', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalmok', 'Iparvállalatok', 'Sorsjegyek', and 'Közlekedési vállalatok'.

Kivonat a hivatalos lapból

— Október 5. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Vándory József topánfalvi járásbírósi tevékenyvi átala-

a pénzügyminiszter Schnell János és Kardos Jenő adóhivatali főellenőrt, illetve adóhivatali tisztet a muraszombati adóhivatalnál, jelen állomáshelyükön és a VIII., illetve X. fizetési osztályban való meghagyásuk mellett, adóhivatali pénztárnokká, illetve ellenőrré, Madaras Jenő pénzügy fogalmazó-gyakornokot a központi díj- és illetékkiszabási hivatalnál, a jelen állomáshelyen való meghagyása mellett, a X. fizetési osztályba végleges minőségű pénzügyi fogalmazóvá, dr. Miklós Géza budapesti lakos, díjnokat pedig a központi díj- és illetékkiszabási hivatalhoz ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi fogalmazó-gyakornokká, Brkljavic Antal szászreki városi adóhivatali ellenőrt a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté, Fűredi Lajos mezőtúri adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté, Gold József nagyszombati adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté és Németh Vince adóhivatali díjnokat ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká, Mészáros Tivadar zilyomi adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté;

a győri ítélőtábla elnöke Sándorfi Dezső végzett joghallgatót a győri ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká;

a fővámigazgató Tar Lajos vámgyakornokjelöltet segélydíjas vámgyakornokká nevezte ki.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter Stefkovics Kálmán nagytapolcsányi járásbírósi joggyakornokot a nagytapolcsányi és dr. Szeley Imre mezőtúri járásbírósi joggyakornokot a mezőtúri járásbírósi mellett alkalmazott ügyészégi megbízottak állandó helyettesévé rendelte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Csók Károlyt, a győr-vármegyei kir. tanfelügyelőséghez berendelt állami elemi iskolai tanítót a szatmárvármegyei kir. tanfelügyelőséghez eddigi minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítások. A magy. kir. belügyminiszter kisköri Blau Sándor moravjai lakos Berkesre, kisköri Lax Elemér hamvai lakos Gáborra, kisköri Klein Regina munkási lakos Kisre, Herschkovits Áron karcagi lakos Hegedűre, kisköri Berger Erzsébet, Imre és István felsőszentiváni lakosok Berkesre, Blocher Konrad monori lakos Borira, Manderscheid József félegyházi lakos saját, valamint János és Márton, Manderscheid Péter és Manderscheid Róza kisköri gyermekei Borosra, Kraus Zsigmond budapesti lakos Fodorra, kisköri Diamantstein Béla bánhidai lakos család névének Vértésre kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Az aradi állami jószágigazgató-ságnál hivatalszolgái állásra október 15-ig; a győri fővámhivatalnál gyakornoki állásra 2 hét alatt; a lugosi és máramaroszegeti pénzügyigazgatósnál pénzügyi számvizsgálói állásra 2 hét alatt; Beregkisalmon postamasteri állásra október 27-ig; a budapesti és kácsi (a) örvényseknel írnik állásra négy hét alatt; a löcsei pénzügyigazgatósnál adóvizsgálói állásra 2 hét alatt; a kassai mezőgazdasági vegykerületi állomáshelyen szolgái állásra november 10-ig lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

okt. 3. okt. 4. okt. 3. okt. 4.

Table with columns for location (Inn, Dunas, Morva, Vág, Rába, Győr, Óráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laborca, Ung), water level (méter), and flow (m3/sec). Includes sub-sections for 'Körös' and 'Temes' rivers.

Szabadalom értékesítés. The Continental Hall Signal Company Bruxelles-i cég a 23963. számú és 'Átállító készülék vasúti jelzőállító és egyéb hasonló készülékekhez' című magyar szabadalom tulajdonosa...

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap csak az Északi Felhőid középső részein volt kevés csapadék, egy száraz és enyhe idő uralkodott. A hőmérséklet maximuma 23 C. fok volt Orsován, minimuma 2 C. fok Bófalun.

Európában a hőmérséklet többnyire kissé emelkedett. Csapadék különösen Nyugat-Európában volt, a Balkánon azonban száraz volt az idő.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Elvétve eső és lényegtelen hőváltozás várható, (Sürgönyprognózis: Elvétve csapadék, enyhe.)

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

— Menj, ahová akarsz és keress meg, amit kívánsz — szölt megveregetve luga vállát. — Én majd itt maradok s addig a pipámmal szórakozom, meg Mozarttal. E szavakkal levette válláról a börtársolyt, kihuzta tokjából a zenélő-órát és Don Juan menüettjét játszatta vele. Mialatt Sarah távozott, az öreg síma, kemény helyet keresett ki, nem magának, hanem a zenélő-órának. Miután ilyen helyet talált, meggyújtotta pipáját es feült. Muzsika és pipa, ez a kettő elég volt az öregnek.

— Aha! — gondolkodott, mialatt az idegen környezetet olyan nyugodtan szemlélte, mintha műhelyében nézne egy javítani való szekerényt. — Aha! Biz ez szép hangversenyterem, Mozart barátom. Ejha! van itt szél is elég, hogy pompás tánczod dallamát elvívve egészen a tengerig. Tanulhatnak kis izlést tőle a matrózok, akik hajójukon még ilyen nem hallottak.

Ezalatt Sarah gyorsan sietett a templom felé és áthaladt a kis temető kerítésén. Most is arra fordult, mint azon a reggelen, mikor urnője meghalt. Tizenhat év múlt el azóta.

Itt legalább megmaradt az idő nyoma sirok alakjában. Hány üres helyen táma.lt azóta apró halmoeska, emelkedett sírkő. Az a sír, melyet meg akart látogatni, most már jobbról is, balról is kapott szomszédokat.

Sarah nem is akadt volna rá, ha nem lettek volna a kövön mély nyomok, melyek viharról és esőről regéltek. A többi sírkövön nem látszott ilyesmi.

A sírhalom még ép volt, a fü azonban hosszú, buja szálait lengette a szélben.

Sarah letérdelt a kő mellé és megpró-

bálta elolvasni a felírást. A fekete festék, mely azelőtt láthatóvá tette a bevészt betűket, már teljesen lekopott. Más, mint ő, aligha tudta volna kibetűzni a halott nevét. Mélyen sóhajtott és betűről-betűre követte az újjával a felírást:

Emléklül

HUGH POLWHEALRA

meghalt élete 26. évében

A halál

sziklaomlás következtében

ragadta el.

1623. december 17-én.

Keze sekkáig ott nyugodott a betűkön, aztán lehajolt és esőket nyomott a kőre.

— Jobb így! — szölt halkán és felemelkedve térdelő helyzetéből, utóljára nézte meg a felírást.

— Jobb, hogy így eltűnik a felírást! Kevesebb idegen szem fogja így látni, kevesebb idegen láb fogja az enyémét követni... nyugodtabban pihenhet örök álmában.

Letörülte könyveit és letépett néhány szál füvet a sírről, aztán elhagyta a temetőt.

A kerítésnél megállt egy pillanatra, ruhájából kis inakönyvet húzott elő, melyet menekülése reggelén a szobájában levő szekrényből vett ki. A tizenhat év előtt szakított fűszálak hervadt maradványai még ott hervadtak a könyv lapjai között. Sarah melléjük fektette a frissen tépet füvet, ismét ruhájába rejtette a könyvet és a tőzégföldön keresztül visszasietett arra a helyre, ahol az öreg ember várt rá.

Mire odaért, József bátya már becsomagolta a zenélő órát a börtársolyba.

— Jó szél, — szölt és nyitott kezét elébe táarta a szélnek, mely a tőzégföldön keresztül fujt. — Eppen jókor jössz, leányom, mikor a pipám elsludt és Mozart kész arra, hogy folytassa az utat. Sirtál megint, Sarah? De nem kezdek már semmit. Gyerünk tovább.

— Igen. Igazad van, József bátya, Engedd meg, hogy tovább menjünk. Ha soká állunk itt, azt a kis bátorságomat is elvesztem, ami még erőt ad.

Egy percet sem késve, haladtak tovább az uton. Mikor ennek végére értek Portugenna Tower falait látták maguk előtt. A főbejárat, amelyet az utóbbi években ritkán használtak nyugat felé volt és a terrasszon lehetett hozzájutni. Szép kilátás nyílt innen a tengerre. A kis kapu, amelyen rendszeren ki- és bejártak, kelet felé esett.

Sarah régóta ismerte a helyzetet s a háznak egyik része felé vezette őt szinte öntudatlanul, kíváncsian. Mióta a postással találkoztak, egyetlen embert sem láttak, s bár már Portugenna falai alatt állt, sem férfit, sem nőt nem láttak.

— Nagyon elhagyott hely ez, — szölt bizalmatlanul.

— Azért vagy talán itt, hogy arról beszélj, amit magam is tudok? — kérdezte József bátya, akinek veleszületett vidámsága még a Szahara közepén sem tagadta meg magát.

— Nem, nem! — felelt Sarah sietve és aggodalmasan. — A barang, amelyet meg kell kongatnunk, közel van ide, s azt szeretném tudni, hogy mit mondjunk majd akkor a szolgráknak, ha szentől szemben állunk velük. Te azt hiszed, hogy elég időnk lesz eről gondolkodni, ha az ajtó előtt állunk. Mindjárt ott leszünk. Mit tegyünk?

— A legelső dolog, — szölt a bácsi vállvonogatva, — hogy a csengőt meghuzzuk.

— Jól van, de mit teszünk majd akkor, ha a szolgál jön s megkérdez, hogy mit akarunk.

— Nyugodt lehetsz, Sarah, — válaszolt ez. — Abban a pillanatban, mikor az ajtó kinyílik, én rajtam lesz a beszéd sora. A szolgálval majd én elintézem a szükségeseket.

— Oh, milyen terhet veszel le a szívemről! S mit fogsz mondani neki?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1911. október 6-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Az ember tragédiája.

Dramai költemény 5 szakaszban írt: Madach Imre. Színe alkalmozta: Paulay Ede. Zenejét szerzte: Erkel Gyula. A „Marsellinise” átiratát szerzette: Szabados Károly.

Személyek:

Az Ur: Ráfalvi Gábor, Mihályi Lucifer, Adam, Eva, Föld szelleme, Lovel, Catulus, Agg eretnek.
V. Molnár R, Dömjén R, György I, Áyenes, Hegyi M, Mihályi Hilda, Horváth Bartos.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Ódipusz király.

Sophoklész tragédiája fordította: Csiky Gergely. Adalozta: Vajda László.

Személyek:

Ódipusz király: Kőrthy Jókai, Kreon: V. Szegedy E, Tiresziasz: Vágy, Komédiáns: Rothay, Részlet: Körmeny.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Nyári szerelem.

Vígjáték 3 felvonásban írt: Artus Louis. Fordította: Adorján Andor.

Személyek:

Mathieu Pierre, Germaine, fészesége, L. Fernandier, Julie, Grabelle, Az ör, Gétan, Pumaient, Latourtyné, Fernande, Daphné, D. Ebroussaillesné.
Tanay P. Gazsi M, Szaróczy Lerk-fly I, Tapoczai Ditró, Ferenczy Varga A, Makay A, Molnár A, Pally R.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Fővárosi Városi Színház

Taunhäuser

Vígjáték 4 felvonásban írt: Nestroy János. Zenejét Wagner nyomon írta: Binder Károly. Fordította: r. Komor Gyula.

Személyek:

Irsebet Taunhäuser, Venzel, H. Rosen, Weir, Wier, Izler, Paszier, Ada, Nirma, Desdemona, Otello, Tel. Vilmos.
Kornai B, Szabócs Szűcs R, Szűcs Fe.ete, Csiky G.ber, Szalay Rado N, Körmeny I, H. Hey O, Lork, Nagy.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

APOLLO-PROJEKTOR

Cépszínház-utca 1-3. Telefon 68-39.

1911. október 5-től október 9-ig a teljes napi felhívású műsor: Rhododendronok színes felvétel. Az ural betörő humorizáció. Gyula bácsi komédia. Lehmann ur fellépett bohózat. A méltóságos kisasszony társadalmi dráma 2 felvonásban. Irt. Fred Jörgun. A szerepeket a dán királyi színház tagjai játsszák. Legközelebbi műsorváltozás október 9-án lesz. Az első előadás nétkoznapokon d. u. 1/2 8 órákor, vasár- és ünnepnapokon 4 órákor kezdődik.

„ILONA” teavaját

(édes tejszínből készült legfinomabb csomagolva) — főrdótelepekre legelősebb napi árban szállítunk kívánt adagokban.

Szántó Samu és Szántó Adolf Budapest, VII., István-ut 67. Telefon 56-48.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Toldi szerelme.

Zenei dráma 3 felvonásban. Zenejét szerzette: Mihalovics Odón. Szövegét Arany János epocha után írta: Csiky Gergely és Abrányi Émil.

Személyek:

Lajos király: Szemere, Toldi M: Környei, Rozgonyi P.: Vonzell, Piroška: Medek A, Erzi: Ambrosini, Mr. Löfincz: Dalnoki.

Kezdeté 7 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Írt: Martos Ferenc. Zenejét szerzette: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Acárd G. udo gróf: Szirmai László, Howard Dorothy: Krály L., Howard Dorothy: Lonzay A., Kozsi: Fedák S., Csibrák: Gró L., Zappolya, igazgató: Rátkay, Kallai, önkéntes: Simai, Rozonyi, riparter: Balás, Schwarcz, banshiv: Devenyi, Itatos, színész: Nemeth, Egressi, színész: Latabár, Kocsanya, nevelő: Boross, Tarján, Krasznainé, Ma uola: Soós M., Mimi: Bethlen G., Thomson: Rasko.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A fehér ember útja.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

OMNIA

A főváros legnagyobb és legdiszesebb mozgóképpalotája. Bejárat: József-körút 31. sz. Telefon 120-40.

Kétféle jellem (dráma).

Egy tánczosnő pára (buzogtat) és az érelkészítő új műsor. Kezdeté d. u. 5/2 órákor, vasárnap 4 órákor.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órákor legelsőrangú színházi és varietéelőadás.

A New-Yorki betörők! - A világhírű Picard-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. — The Hamomoura Family. A japán mikádó udvari művészi 72.000 koronás színpadi fölszerelésűkkel.

A két róka.

Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. — Játsszák: zsalonai Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Mathé Sándor, Doktor János és Dezsőfy László.

The Prince of Wales-csoport, a roppant kedves angol fiúk és lányok. Reuter Bros gladiátorok, Budapestben még nem látott mutatványa. Lise Ripert a pajkos párisi dívoz. Az alvajáró párisi bohózat. Játsszák: Mezey Ilonka és Horthy Sándor. Tutista és P. Anor moka, Bársny és Tihanyi a tükör előtt. „Der Wachtwandler” pariser Posse.

Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók. A téli kertben Royal-Cabaret Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kukó Vincze és zenekara. Bal-mabille. Keringő verseny. Tánczó hajnalig. A legvilágosabb budapesti hely.

Minden ünnep- és vasárnap, d. u. 8/2 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépett.

Vasárnap, október 8-án d. u. 3/2 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépett.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Iré igazg.

22 műsorszám!!

A fő attrakciók:

LOLA and OTTO TATE
GEORG NEUMÜLLER
KARTELLI
CARDOSH

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel: 10-1 és 3-6 óráig a napnál pénztárnál. A téli kertben reggeli 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.

Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 8 órákor.

MA!

A „KONKURENSEK” SATYRÓI.

„DER GUTE TRIC.”

Hirschfeld-től. Továbbá:

PRINZ LUIZA

modern szoubrette.

SZÓKE SZAKÁL, ROTT SÁNDOR, TREBITSCH, RICZA GIZA, PERRY and PERRY, SPRINGER.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagyüzede Andrassy-ut 19. és Soronyi nagytözsde Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciók fellépett.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5. (Főpostával szemben)

FŐNÖKÖK

ezrel eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szöveggel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható irást, visszafizetés, tabulátoros, összedobillentyűs, automataus sorváltós, csupa azélelől és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kiváltóanyag.

Ujlaki-írógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó irósi munkálatokban könnyen.

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógéppunkra.

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országwide. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 28. sz. Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reflektálnak, közzéjük ezimüket. Vidéki képviselők kerestetnek.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. 110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órákor az októberi FAVORIT MŰSOR.

A new-yorki betörők. A világhírű Picard-csoport végtelenül mulatságos némajátéka. — The Hamomoura Family. A japán mikádó udvari művészi 72.000 koronás színpadi fölszerelésűkkel. — A KÉK RÓKA: A Zerkovitz Béla óriási sikert aratott új operettje. — Játsszák: zsalonai Ferike, Mezey Ilonka, Viola Giza, Mathé Sándor, Doktor János és Dezsőfy László. — The Prince of Wales-csoport, roppant kedves angol fiúk és lányok. — Reuter Bros gladiátorok Budapestben még nem látott mutatványa. — Lise Ripert, a pajkos párisi dívoz. Az alvajáró párisi bohózat. Tutista és P. Anor moka, Bársny és Tihanyi a tükör előtt. — Azonkívül új darabok, új szövegek, új szcenizált dalok és az összes októberi attrakciók.

A téli kertben ROYAL-CABARET, belépődíj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj Kukó Vincze és zenekara. hajnalig muzsikál. Bal mabille. Keringő verseny. A legvilágosabb budapesti hely.

Vasárnap, október 8-án délután 3/2 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépett.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében (VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

A legvilágosabb éjjelutáni szórakozó hely. 40 tánc és énekatrakció. Fellépetnek: Lise Ripert, Welka Duo, Serlegi Franciska, Pelessényi Vali, La Soora, Seafy Lajos, Hilde d'Egard, La belle Carlitta, Louise Deleuse, Prince of Wales Company, Gilda Vincento, Krasznai Illi, Bazzeg Suen, Várady Aranka, Elnyky Anny, Páljai Terzi, Kelemen Bó ke, Margot, Fodor Vilma, Weitzer Elza, Bonauwelder, Major Marika, Széchy Etta, Várady Adél, Welbon, Aistrup, Nagy-szeghy Mariska, Chitta Dolores, Bertha Andersen, Olyb, Derby, Szabó Margit, Píso Joán stb) Kezdeté pontban éjfélkor. Belépődíj éjféltől 1 óráig 1 korona, 1 óra ut nincs belépődíj Kukó Vincze és zenekara hajnalig muzsikál. — Ball Mabilie. Keringő verseny. Uj nóták. Uj táncok.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap. Kezdeté 1/2 8 órákor. Ujdonság! 9 órákor!

Lebovits végakarata

11 órákor! 11 órákor!

KAKUK! KAKUK!

Bohózatok írták: Günger és Tausieck, ford. és átd. Steinhardt. STEINHARDT és HUNYADI új kupaikkal és elsőrendű külföldi számok. Vasár és ünnepnapon délután előadás. Kezdeté 1/2 8 óráig. Éjfélt után a remek fellépettben reggeli 5 óráig oxigányzene, cabarett és tánc. Belépődíj nélküli. Jegyek: d. e. 10-1-ig, d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagytözsdeben Andrassy-ut 19 és a Hungaria-törzs pónztáránál válthatók.

VICHY

TERME-SZETES SÓGYÁRT-mányal. Francia állam források.

VICHY-ETAT PASTILLA 2-3 darab étkezés után elősegíti az emésztést

VICHY-ETAT SÓ Vichy-víz készítésére

VICHY-ETAT KOMPRIMALVA alkalkikus víz előállítására

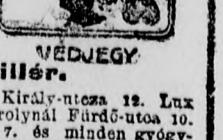
BUTOR

Kézpénzért és részletré. Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló, ebéd, uti- és szállobrendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Arjegyzék ingyen.

Drágább lett a dohány:

EGY SZEM HAVANNA PASZTILLA ÓRÁKRA MEGSZÜNTETI A DOHÁNYZÁSI INGERT

CSAK A VÖRÖS KIRÁLYVAL ELLÁTOTT VÉDJEJEGYVEL A VALÓDI. VÉDJEJEGY. 1 doboz ára 40 fillér.

Kapható Török József gyógytárban Király-utca 12. Lux Mihálynál Múzeum-körút 7. Detsinyi Károlynál Fűrdő-utca 10. Neruda Nándornál Kossuth János-utca 7. és minden gyógy-szertárban, drogeriában és jobb ezukorkáztetben. — Vizont-eladónak árkelevmény. Főbizományos: IFJ. WEISZ és TSA I., Fehérvári-ut 11. Telefon 162-67

Heti műsor:

Október hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Fővárosi Városi Színház	Uránia
7	20 óráig: Marjory néni	Fidélő	Susello	A tolvaj	Az élet szava	A kis gróf	—	Trilby	—
8	Délután: 2 óráig: Suzette Balj-ték	Aida	—	A hölgyek orome	Katonai Anna	János vitéz	—	Trilby	—
	Este: 8 óráig: —	—	—	Nyári szerelem	Az élet szava	A kis gróf	—	Az Ártatlan Zeuzel	—

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NANIRA törv. védett, valódi Indiai paracummi férfikülönlegesség tucattal 12.- korona. 3 tucattal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fogakendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OGL. orvosiag rendelve 3, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal köbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és díjscréten küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburghban, Angolhon
ALAPÍTÁS 1825. ALAPÍTÁSTÓL 1825.

Magyarországi fiók:
Bpest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)

Évi bevétel	37,311,860 korona
Kiutalt nyereségyrészek	198,080,000 "
Vagyon	309,381,515 "
Halálesetek folytán kifizetve	691,878,000 "

A „Standard“ kötvényeinek nevezetesebb előnyei

Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világgötvények. — Kötvények érvényben tartása díjzétések elmulasztásánál. — Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háboru-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

A már 53 év óta dicsőretrémőltólag ismert, s a 71012. sz. Bm. leirat követelményeinek teljesen megfelelő

UJ-VUKOVÁRI

arctisztító kenőcs **szeplő, himlőhely, sümör, málfoltok, fakadékok, forrósgái pörseccsek, orrvörösségek és minden egyéb arczvirágzások ellen, valamint az**

uj vukovári **bőrszépítő szappan** **mely az arczkenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal kinézetet kölcsönöz.**

gy nagy tégely ára 1 kor. 60 fill., kisebb 1 kor., szappan 1 kor. Utánzatoktól óvakodjunk! Csak **Krajcsovic** által **Vukováron** készített kenőcs valódi. Minden tégelyen **Krajcsovic** a készítő arczképe látható.

Főraktár: Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. Török József gyógyszerháza.

A világhíró „THE ROYAL“

Gramofonokat minden reccsés vagy utózáj nélkül mesés tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári árakon és minden árföl-emelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Piccoló

Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia
grammofonagykereskedők,
Budapest, József-körut 41. Flóküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körut 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve

Mindenemü férfi és női

NEMI BETEGSÉGEK

ugyszintén vér-, hör-, idegbajok, bujakór (siphilis) és férfigyöngeség (impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. KAJDACS
rendelő intézetét
BUDAPEST, VIII., József-körut 2. sz.

Rendel 10 órától 4-ig és este 7-8-ig. Levél útján is biztos gyógyulást találunk azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Az En Ujságom

előfizetési ára:
Negyedévre 2.50, félévre 5.-, egész éve 10.- kor

Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

Paplan Paplan Paplan
ágynemü, kárpitos áru, réz- és vasbutorgyár

Polgári és urasági lakosztályok teljes berendezése. Szálloda, kórház és intézetek felszerelése. — Nagy raktár szőnyeg, pokrócz, flanel, gyapju és tevezsör takarókból, szövet-, plüss- és csipkefüggönyök stb. nagy választékban.

Gichner János Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

300 ábrával ellátott nagy képes árjegyzéket kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldöm.

Szabadalom értékesítés.
The Continental Hall Signal Company
Bruxelles-i cég

a 24488. számú és „Vasuti jelzőkészülék“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlatbavétele céljából gyárosokkal vagy iparosokkal összeköttetést keres. A szabadalom tulajdonosa hajlandó szabadalmát esetleg el is adni, gyártási engedélyeket adni, vagy más megfelelő javaslatot elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál a **Szabadalmakat Értékesítő Vállalat Pásztor cég Budapest, VII., Erzsébet-körut 17.**

Legolcsóbb készpénzárak.

Farkasházi és Biró zongoratermei
Váci-körut 12. szám.
alatt megnyiták.

Kényelmes részletfizetés.

Titkos betegségek,

hugycsőfolyás, hugycsőszűkületek, alfesti sebek, bujakór (syphilis), ideg- és börbetegségek, elgyöngült férfierő (impotentia) bármily női bajok, fehérfolyás stb. alapos, gyors és gyökeres gyógyítására ajánljuk bevált gyógymodjánál fogva

Dr. GARAI
hírnöves szakorvosi rendelő-intézetét
Budapest, Andrássy ut 24.
Rendelés hétköznap: 10-4 óráig és este 7-8-ig. Feltűnés nélkül eredményes gyógyítás levélileg is. Kívánatra gyógyszerekről gondoskodva lesz. — Levelekre azonnal válaszol.

201981/1911. számhoz.

Magyar királyi államvasutak.

Háló, étkező- és buffet-kocsik közlekedése a magyar királyi államvasutak vonalain 1911. évi október hó 1-től kezdve.

1. Háló-kocsik.

Table with columns: Vonali, Indul, Erkezik, A hálókocsi pótjegyek árai, Jegyzet. It lists train routes between Budapest, Wien, Segesvár, Bukarest, Fiume, Zágráb, Kassá, Tátra-Lomnicz, Berlin, and Constantinopol.

2. Étkező-kocsik:

Table with columns: Vonali, Indul, Erkezik, Vonali, Indul, Erkezik. It lists dining car services for routes between Budapest, Wien, Segesvár, Fiume, Zágráb, Kassá, Tátra-Lomnicz, Berlin, and Constantinopol.

3. Buffet-kocsik.

Table with columns: Vonali, Indul, Erkezik, Vonali, Indul, Erkezik. It lists buffet car services for routes between Budapest, Fiume, Zágráb, Vinkovca, Sziszek, and Kassá.

Je gyzet: Az étkező- és buffet kocsik étkező terméit I. vagy II. oszt. menet jeggyel bíró utasok vehetik igénybe külön illeték fizetése nélkül. A buffet kocsikban lévő ülőhelyekkel bíró külön szakaszok azonban csak I. osztályra érvényes menetjegyekkel, illetve menetigazolványokkal bíró utasok által használhatók.

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

Pénzszekrények,

akmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó aron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6-C.

Férfjémenendő ruhólygek

előjegyezve tizennyolc-évtől feljebb, hozomány-összeg a legkülönbözőbb fokozatokban, 10.000, 30.000, 60.000, 120.000 és magasabb összegig. Bővebbet Faragó Jenő elsőrangú házassági irodája, Rákóczi-ut 86., I. em. 1. (Diszkrét, lépcsőházi bejárattal).

Akar

Ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák? Olvassa el a „Társalgás Művészete” (Ellenállhatatlanságtitka) rendkívül érdekes könyvet. Megtudja ebből, mint viselkedjen, hogy férfit, nőt, slattvalót, feljebbvalót egyaránt meghódítson. Korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében! Tartalomjegyzékét ingyen küldi Deák, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Pénzszekrényeket

fűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Diszkerkedvelők

Kérjenek árjegyzéket az Első magyar diszkerkedő-faiskolától. Tulajdonosa: Copony Ede Körmenend. 120 fajta tülevelű fák, lombfák, sorkák, diszkerkedők kaphatók. 6119

Mézédes

csemegező mázsánként 36.-, postakosaránként 2.20, zöldpaprikát, kórtét, almát, szilvát 2.40 K-ért. Gyümölcskivétel, Csongrád-rol. 11388

Butorhite

Igen újabb rendszer szerint. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy mindenféle butorokat készpénzárak mellett, meghatározott időre, részletre eladhatunk, minthogy a kellemetlen bankeljárásokat mellőzhetjük és csupán 5 százalékos kamatot a mindig eszükön lévő összeg után számítunk fel. Butorválaszték a leggyorsabbtól a legdiszibesebb kivitelig jótállás mellett. Bővebbet Liszt István IV., Kristóf-tér 8., I. em. Butorraktár.

Pénzt

akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenféle kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tanber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. Fióküzlet: Klauzál-tér 2. Telefon 78-97. 29387

25 koronaért

készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetelekből. Lichtman Sándor férfliszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre posttóminták bérmentve, helyben szabásomat kívánatra házhoz küldöm. 28592

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czu-korka. 60 fillérét minde-nütt kapható.

Rizike

gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.-, sóslében kor. 7.-. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319

Asztalosok

új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

10%-kal olcsóbb,

mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butorárúhá. 320 szobabutor a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig választékra készen áll jótállás mellett. Varga Mihály és Társa, Kristóf-tér 8., I. em.

Juniperus

(nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Pályázatok.

Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtti József-körút 38.)

Koporsó asztalosok

részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Kárpitos nyergesek

részére mindennemű kellekék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca E. 46. szám.

Parlamenti

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott skaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama nyilvánossági joggal. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedüs Sándor-u. 7., saját épületben; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépegéktől s más hirdetésünkét utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platínát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranyláncok olcsón kaphatók.

SCHILLER ISZIDOR

ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 54-74.

Jogászoknak

nélkülözhetetlen.

A magyar kir. Curia

Felülvizsgáló Tanácsa

a sommás eljárásról szóló törvény (1893: XVIII. t. c.) alapján hozott

HATÁROZATOK GYŰJTEMÉNYE.

Összeállította

GOTTI ÁGOST

kir. curiai tanácselnök.

XIV. kötet (1908, 1909)

2828-2952. sz. határozatok.

Tartalmazza az 1908 július 3-tól 1909 június 28-ig terjedő időtartamon át hozott határozatok gyűjteményét.

Ára vászonkötésben 9 K.

Kiadja a

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fial) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21.

valamint minden könyvkereskedésben.

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

Singer varrógépek

Kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József

Budapest, Almásy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

Gyorsírók és gyorsgépirás

A Gyakorló Gyorsíró Társaság megújított modern higiénikus új helyiségekben (Andrassy-ut 12.) tartja gép- és gyorsírói magyar és német szaktanfolyamait. Gabelsberger-Markovits rendszer. Legalapabb kiképzés különféle rendszerű írógépeken. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. Glogowski és Társa (Remington írógép) VI., Andrassy-ut 12.

Szász Királyság Technikum Mittweida. Igazgató: A. Holz, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészmérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Félstabilgépek:

1 drb kompond, Schlick-féle gyártmány, kb. 40 HP. 1 drb kompond, Dolansky-féle gyártmány, kb. 38 HP. 1 drb kompond, Garrett-féle gyártmány, kb. 28 HP. 1 drb kompond, Marshall-féle gyártmány, kb. 23 HP. 1 drb magasnyomású, Wertheim-féle gyártmány, kb. 50 HP. 1 drb magasnyomású, Hoffner és Schrantz-féle gyártmány, kb. 40 HP. 2 drb magasnyomású. Höcker-féle gyártmány, egyenként kb. 30 HP. 1 drb magasnyomású, Höcker-féle gyártmány, kb. 20 HP. 1 drb magasnyomású. Röck-féle gyártmány, kb. 20 HP. 1 drb magasnyomású. Röck-féle gyártmány, kb. 6 HP. megtekinthető és olcsón kapható Abeles Emilnél Budapest, V., Váci-ut 88. Telefon 132-14. Főnti gépek kölcsön is adhatók.

Készpénzért

vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállított teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítotom, hogy ilyen

olcsón

sehol nem kap modern háló, ebéllő, uri és szalon szobákat stb. Győzdíjón meg, tekintve meg zenfolt rakatárakat, itt jutányosan

vehet

a leggyorsabbtól a legdiszibesebb kivitelig minden fajta

BUTORT

Nagy Imre

lakberendezési vállalkozó cég

BUDAPEST, Váci-körút 9. szám

(Bejárattól Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Veres áfonya

befőtt, szépsége, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Balaton - Almádiban

Öreghegy leggyönyörűbb helyén, urasági villa eladó. Cím a kiadóhivatalban

30 koronaért

készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetelekből. Lichtman Sándor férfliszabómester, Budapest Erzsébet-körút 1. sz., I. em. Vidékre posttóminták bérmentve, helyben szabásomat kívánatra házhoz küldöm. 08502

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST,

Király-utca 91. sz.

Izabella-utca sarkán.

„Hungária”

beszélő-gépek

tölcsérszerűek és kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4.

Kérjen árjegyzéket.

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.

Telefon: 62-80.

Alapított 1886-ban

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598

28598